

Hobby center
KOVAC

Mizarstvo Kovač
Vavpotičeva 10, Novo mesto
tel.: 068 321 210, 324 380
Fax: 324 380

Vse za domačo mojestrel
Vse za mizarjel

DOLENJSKI LIST

Št. 2 (2474), leto XLVIII • Novo mesto, četrtek, 16. januarja 1997 • Cena: 190 tolarjev

DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST

PRFORCENHAUS
PRFORCENHAUS - Medtem ko propadajo mnoga nekdanja podjetja in in gre občinska politika iz zmage do zmage do končnega poraza, z nezmanjšanim zanosom še naprej dela malodane starodavni kostanjeviški Prforcenhaus. Ta ustanova je preresen pojav, da bi se šopirila drugače kot le ob pustu, ko pride na dan lahko celo več resnice kot ostalih 355 dni v letu. Uredništvo Pustnih novic Prforcenhaus zato zdaj pospešeno zbira gradivo za številko, ki bo izšla letos za pusta. Š široko odprtimi rokami sprejema dopise o pomembnih dogodkih in osebah in o vsem mogočem. Pisici naj pošiljajo prispevke na naslov: Prforcenhaus Kostanjevica. Kot kritičen časopis o političnem za bavanju ljudstva, bo Prforcenhaus namenil prostor strankam, in sicer sorazmerno njihovega uspehu na volitvah.

Belo krajino žled najbolj opustošil

Planina odrezana

ČRNOMELJ, SEMIČ - Žled, ki oklepa zlasti višja območja v črnomaljski in semiški občini že od lanskega božiča, še naprej povzroča težave predvsem pri preskrbi z električno energijo, motene pa so bile tudi telefonske povezave. Kot je v tork tik pred zaključkom redakcije povedal semiški župan Janko Bukovec, je po prvih ocenah gozdarjev na vsakem hektarju gozda zagotovo uničeno vsaj 50 prostorninskih metrov lesa. Bojijo pa se, da je škoda še večja. Od minulega petka na soboto je na stotine prostorninskih metrov lesa padlo na cesto od Vrčic proti Planini pod Mirno goro ter tako prebivalce Planine odrezalo od sveta. Cesto so pomagali očistiti člani civilne zaštite. V semiški občini imajo še vedno težave s pomanjkanjem vode v vaseh okrog Rožnega Dola, v Stari gori in proti Gradniku.

Ekipe Elektra Ljubljana-poslovna enota Novo mesto pa že vrsto dni od jutra do večera odpravljajo motnje, ki jih je pri napajanju z električno energijo povzročil žled. Kot so povedali v dispečerski službi novomeške poslovne enote Elektra, so imeli na njihovem področju težave le v Beli krajini, kjer je bilo moteno napajanje z električno energijo v sedmih transformatorskih postajah. Konec minulega tedna so ostali brez elektrike v Gorici, Špeharjih in Bregu v krajevni skupnosti Sinji Vrh pa v Cerovcu, v Srednji vasi in na Blatniku v semiški občini, brez težav pa je niso odnesli niti na rožnodolskem koncu. M. B.-J.

Hrvaška za menjavo uparjalnikov

Opravičilo jedske elektrarne Krško - Vreteno je bilo verjetno prekrhko

KRŠKO - Jedske elektrarne Krško so po samodejni ustavitvi, do katere je prišlo 1. januarja letos, doslej že priklučili na omrežje. Omejeno začasno prekinitev delovanja so spremljale razprave, ki so se nanašale na obveščanje o delovanju nuklearne in podpisano pogodbo za nakup uparjalnikov.

Stane Rožman, direktor Nuklearne elektrarne Krško, se je, upoštevajoč omenjene razprave,

nekoliko zapoznalo obveščanje javnosti v zvezi s prvojanuarsko samodejno ustavitvijo. Povedal je, da so takoj po ustavitvi obvestili o dogodku vse pristojne ustanove, javnost pa šele takrat, ko so ugotovili vrsto napake. Rožman je še povedal, da se je elektrarna ustavi-

DOLENJSKA BANKA V LJUBLJANI - Dolenjska banka je prejšnji četrtek v prostorih svoje ljubljanske enote pripravila ponovoletno srečanje s poslovnimi partnerji te enote in drugimi Dolenjci "na začasnem delu v Ljubljani". Srečanja, ki je bilo drugič zapored in bo postalo tradicionalno, se je udeležilo okoli 70 ljudi. Direktor Dolenjske banke Franci Borsan je orisal lansko uspešno poslovanje banke in napovedal njeno nadaljnjo pot in razvoj. Uradni del srečanja se je potem prevesil v prijetno družabno srečanje, ki so ga popestrili z degustacijo izvrstnih dolenjskih in belokranjskih vin - vodil jo je dr. Julij Nemanic - ob tem pa je vinski svetovalec in strokovnjak za prehrano Niko Veselič iz Srednje šole za gostinstvo in turizem k vsakemu vinu pripravil primeren prigrizek. (Foto: A. Bartelj)

Žled lomil na vse strani

Poškodovano preko 80 tisoč kubikov lesne mase

KOČEVJE, RIBNICA - Po prvih grobih ocenah delavcev kočevske enote zavoda za gozdove Slovenije je zaradi žleda na območju kočevsko-ribniške občine poškodovano in polomljeno najmanj 80 tisoč kubičnih metrov lesne mase. Najhujše poškodbe se pojavljajo v višinskem pasu od 550 do 650 metrov nadmorske višine, v Poljanski dolini pa tudi nižje. Poškodovani so predeli od Kočevske Reke, Brige, Banjaloke, Škrilja, Starega Loga, Poljanske doline do Koprivnika z roškim predelom, del poškodb pa je tudi nad Grčaricami in v omenjenem višinskem pasu v ribniški Veliki gori do Boncarja. Na prizadetem območju so v veliki večini gozdovi, ki so v državni lasti.

Poškodovano je drevje vseh razvojnih stopenj, najhujše pa drogovnjaki. Približno tretjina vseh poškodovanih dreves je iglavcev. Ker ima večina drevja prelomljena drevesna vlakna, bo kakovost lesa slaba, les pa bo slabši tudi zaradi vdora gliv. V državnih gozdovih bodo zaradi tega morali spremeniti načrt sečenj, opraviti sanitarne sečnje iglavcev do začetka rojenja podlubnikov ter načrtovati in izvesti

• BITKA Z ŽLEDOM ŠE TRAJA - Na območju Elektra Kočevje je novozapadli sneg v dneh od 10. do 13. januarja ponovno povzročil veliko okvar na daljnovodih. Skupna škoda, ki je nastala v času od 23. decembra do danes, presega 300 milijonov tolarjev, vendar to še ni dokončna številka. Minuli petek popoldan so ponovno nastale okvare na daljnovodu Brod na Kolpi, ki napaja področje med Kočevsko Reko in Petrino. V soboto so bili z okvarami prizadeti daljnovodi Poljanska dolina, Koprivnik in napajalni daljnovod za razklopišče Dobropolje, najhujše pa je bilo v nedeljo, ko so se pojavile dodatne okvare na daljnovodih Brod na Kolpi, Poljanska dolina in Koprivnik. Skupno je bilo izven obratovanja pet 20 kV daljnovodov, iz katerih se napaja 93 transformatorskih postaj. Brez električne energije je ostalo okoli tisoč gospodinjstev. Do poznih nočnih ur 12. januarja so elektromonterji uspeli odpraviti večino okvar.

sadnjo na najbolj prizadetih območjih. M. L.-S

Berite danes

- stran 3:
• Za dedka Mraza manjka denarja
- stran 6:
• Soglasje in predlog o nezaupnici
- stran 7:
• Na Senovem nehali kopati premog
- stran 11:
• O mladoletnicah še nobenega sledu
- stran 13:
• Ali bo pravi kostanj (pre)živel v slovenskih gozdovih?
- stran 16:
• Potovanje v Tibet postalo potovanje k spoznanju

Še vedno grozi

Na območju novomeške enote Zavoda za gozdove poškodovana do 20.000 kubikov drevja

NOVO MESTO - Žled je prizadel predvsem gozdove na nadmorski višini 400 do 800 m, in to huje v višjih predelih Bele krajine, predvsem v semiški občini, ter južni del Kočevskega Roga proti Miklarjem in proti Kolpi. Prizadel je tudi gozdove v Suhi krajini, v Brezovi Rebri, okoli Soteske in na Gorjancih, a ne tako močno kot v Beli krajini.

Inž. Stane Žunič iz novomeške enote Zavoda za gozdove je povedal: "Po prvih ocenah je žled na tem območju poškodoval 15 do 20 tisoč kubikov drevja, pretežno listavcev, največ mlajših bukev. Poškodbe so bolj izrazite ob cestah, električnih in telefonskih vodih, večjih posekah." Žled, kot rečeno, vztraja in vsake nove padavine bi povzročile še dodatno škodo. Edina rešitev bi bila otoplitev. Letni posek na tem območju znaša okoli 300.000 kubikov in za toliko, kolikor je naredil škodo žled, bo treba seveda zmanjšati načrtovani redni posek. A. B.

450-KILOGRAMSKI KRŠKOPOLJEC - Pri Baznikovih v Zasapu pri Cerkljah ob Krki v svinjaku še nikoli niso imeli drugega prašiča kot pasaste krškopoljca. Pravijo, da je meso veliko boljše kot od drugih pasem; da pa je mastnost odvisna predvsem od prehrane, so pokazali tudi v soboto, ko je pod nožem končal kar 450 kilogramov težak merjasec, ki ni imel niti za dva prsta maščobe. Merjasec v svojem triletnem življenju ni plemenil le domačih 16 plemenskih svinj, pač pa tudi kakšno iz okolice, tako da se za prihodnost avtohtone slovenske pame ni treba več bati. Iz prašiča, ki je končal pod spretnimi rokami mesarja Rasta Glogovška z Velike Doline in domačinov ter prijateljev, bo mogoče narediti kar spoštljiv kup klobas in drugih mesnih dobrot, prav za predelavo pa naj bi bil krškopoljski prašič najboljši. (Foto: T. Gazvoda)

DOLENJSKA BORZNOPOSREDNIŠKA DRUŽBA

- obvešča svoje cenjene stranke, da odslej odkupuje privatizacijske delnice po najvišjih dnevnih cenah,
- posreduje pri trgovanju z vrednostnimi papirji na Ljubljanski borzi,
- izvaja prenos lastništev delnic v KDD

na novi lokaciji na GLAVNEM TRGU 10 (nasproti frančiškanske cerkve)

Tel.: 068/323-553, 323-554

"Spoštovani" obtoženec

Kdor je z novimi volitvami pričakoval drugačen, večjega zaupanja in spoštovanja vreden parlament, je bil razočaran. Na trda tla ga je postavilo že prvo zasedanje Državnega zbora, ta dvo-dnevna parada ne le ostrih političnih nastopov, temveč tudi nepričakovane grobosti, obtoževanja, podtikanja, polresnic in žalitev, ki jih je bil deležen predvsem kandidat za mandatarja, običajno nagovorjen s hinavskim "Spoštovani!" V poslanski klopi je sedel dr. Janez Drnovšek, ki je dobil največji odstotek glasov volilcev med vsemi 90 predstavniki ljudstva, kot obtoženec, za katerega politični tekmeči ne najdejo dobre besede in ki je odgovoren za vse slabo v naši deželi. Takšna je pač cena slave in oblasti, kot je za poslance cena svobode, ki so jo morali plačati pri glasovanju. Odreči so se morali svoji vesti in osebnemu prepričanju ter vsi z izjemo enega glasovali po volji stranke, katere interes je nad interesom posameznika in celo države...

Še ena presenetljiva značilnost prve parlamentarne razprave je tokrat silila v ospredje zlasti z desne strani: ubujanje nekaterih socialističnih idej, ki očitno še niso mrtve, ampak imajo samo dolgo inkubacijsko dobo, kot pravi dr. B. M. Zupančič. Predvsem novi poslanci s podeželja in obrobja so za nosno in mestoma celo teatralično govorili o socialni enakosti, pravičnosti, zapostavljenosti, "ponižanih in razžaljenih", z gnusom in sovraštvom pa o liberalizmu, bogastvu, neenakosti, tekmovalnosti, naraščajočih razlikah med ljudmi. Se predstavniki ljudstva ne morejo sprijazniti s spremembo družbenega reda in vnovično uvedbo kapitalizma, katerega glavno gonilo je človeški egoizem? Menda ne!

MARIAN LEGAN

PUBLIKUM
Borzo posredovanje d.o.o.
Odkupujemo delnice KRKE po ceni 11.610 tolarjev
☎ 068/322-490

VREME
Danes in jutri bo še sorazmerno jasno in megleno, proti koncu tedna pa se bo vreme spet poslabšalo. Po nižinah bo deževalo.

BPH BORZO POSREDNIŠKA HIŠA, d.o.o. NOVO MESTO

NAJVIŠJE ODKUPNE CENE DELNIC
Odkupujemo delnice KRKE po 11.700 SIT/delnico
Upravljamo s finančnim premoženjem BPH, Trdinova 1 (bivši hotel Kandija)
☎ 068/342-410

SAH - Kadrovske šahovske igranje je te dni tudi v vsem mestu zelo popularna. Kar nekaj prebivalcev dolne metropole je, ki z velikim zanimanjem čakajo, kako se bo nahala godila okoli nove vlade. Tega je pač odvisen njihov za čas in razmere zelo dobro izračun položaj, pa naj gre za ministrice, državne sekretarje, visoke uradnike, druge funkcionarje in adne uslužbenke. Samo brez nika, bi rekel Švejk - kakorkoli se bo izteklo, za nikogar od teh ni bati, da bi se pri delu segrel.

MRAZ - Močno pa se je pri delu segrel dedek Mraz, novomeške zveze prijateljev mladine. Za novoletno obdaritev ledšolskih otrok iz novomeške, sntjernejske in škocjanske obse in priveditve je zbral dobrih milijonov tolarjev. Še bolj pa je vroče sedaj, ko je ostal olžan blizu 1,4 milijona tolarjev ne ve, kje jih bo dobil. Medtem se je neuničljiva Krka tudi tu et najbolj izkazala, saj je za ta men prispevala daleč največ, e kot 2,7 milijona tolarjev, so se katere organizacije, ki bi sicer de veljale kot zelo uspešne in ledne, odrezale zelo slabo ali loh ne.

DARILA - Velika napaka ornizatorjev novoletne obdaritve rok je, da akcije niso začeli v sedovolilnem času. Če bi obdave potekala takrat, bi se kandidi za poslance prerivali, kdo bo ej prišel z večjim darom, bi ime na koncu dobiček, ne pa prianjkljaj. Samo darila bi moral večer deliti dedek Mraz, druvečer Božiček, Miklavž bi bil veda stalni spremljevalec, v do moštvo pa tako in tako sodi tudi sveti trije kralji. Ampak za slednja štiri leta je konec vesea. Predvolilni "dobrotniki" so arila razdelili, po časopisih so e slikali, izvoljeni pa v glavnem o bili.

AMBI-ju CERTIFIKAT ISO 9002 - Ivan Božič, direktor družinskega podjetja Ambi iz Smolenje vasi, je v četrtek iz rok Emila Frangeša, predstavnika Tüf Bajerna iz Münchna, prejel mednarodni certifikat za kakovost poslovanja ISO 9002. Družinsko podjetje se že 22 let ukvarja s proizvodnjo plastičnih izdelkov za farmacijo, tekstilno in elektroindustrijo ter široko porabo, zadnjih nekaj let pa tudi zastopnik za prodajo oljnih gorilcev Hansa plastičnih rezervoarjev Schütz in črpalk Grundfos. Podjetje, ki premore 2000 m² proizvodnih in skladiščnih površin, zaposluje 12 ljudi, letos pa načrtuje še tri nova delovna mesta. Na slovesnosti ob prejemu prestižnega certifikata, na kateri je nastopil tudi Dolenjski okret, je direktor Božič zagotovil, da kljub vsakoletnemu preverjanju certifikat ne bo šel iz hiše. (Foto: Jerca Božič)

DOLENJSKI LIST

vaš četrtkov prijatelj

STUDIO D ZA TOMAŽA BREGARJA - Novomeška radijska postaja Studio D se je pridružila akciji za pomoč paraplégiku Tomažu Bregarju. Bregar je preko Društva paraplégikov dobil stanovanje, kamor se bo v kratkem vselil s svojo družico. Ker ne društvo ne Bregar nimata denarja za opremo, mu pri nakupu pomagajo donatorji. Tako mu je prejšnji četrtek direktor Studia D Uroš Dular v prostorih radia, kjer sta imela Bregar in predsednik društva daljši intervju, izročil vgradni štedilnik. (Foto: A. B.)

Za dedka Mraza manjka denarja

Novomeški Zvezi prijateljev mladine, ki že leta skrbi za obdaritev otrok, je lani uspelo zbrati dobrih 12 milijonov tolarjev, primanjkuje ji še skoraj 1,4 milijona

NOVO MESTO - Novomeški dedek Mraz je bil prav gotovo med vsemi na Slovenskem najbolj radodaren, saj je obdaril vse predšolske otroke v novomeški, šentjernejski in škocjanski občini z enako bogatimi darili. Tako kot vsa leta do sedaj je tudi za tokratno obdaritev otrok, decemberske prireditve in novoletni sejem na Glavnem trgu ter za okrasitev mesta poskrbela novomeška občinska zveza prijateljev mladine Mojca, kjer prostovoljno dela 10 zagnancev, pomagalo pa jim je še 8 delavcev preko javnih del.

Pripravili so 5000 daril, za katere je prispevalo denar 250 podjetij, obrtnikov in raznih ustanov. Skupaj so prispevali nekaj manj kot 10 milijonov tolarjev, dobra 2.600.000 tolarjev pa so zbrali z organizacijo novoletnega sejma, s katerim so lani zbrali za dober milijon tolarjev manj kot predlani. Za pokritje stroškov jim je zmanjkalo nekaj manj kot 1,4 milijona tolarjev. Te dni se s prošnjami obračajo na vse tiste, ki do sedaj še niso ničesar prispevali za obdaritev. "Organizatorji Veselega decembra se ob prvem primanjkljaju, sprašujemo, ali to pomeni, naj dedek Mraz za vedno odide," pravi Janez Pavlin, predsednik organizacijskega odbora Veseli december.

Lani je več kot 2.000 tolarjev vredno darilo (v paketu je bil nahrbtnik, sestavljiva in plišasta igrača, domine, Hugo koledar, piškoti in čokolada) vsakemu otroku posebej izročil dedek

Brez samopriskevka ne bi šlo

Straška krajevna skupnost je v zadnjih letih kljub vse manjšim prispevkom občine zelo veliko naredila na komunalnem področju prav na račun lastne udeležbe in samopriskevka

STRAŽA - Krajevna skupnost Straža, ki obsega 12 naselij, sodi med največje krajevne skupnosti novomeške občine in ima skoraj vse možnosti, da postane samostojna občina, razen premajhnega števila prebivalstva, saj šteje le okrog 3.600 prebivalcev. Vendar tudi to ne bi bilo ovira, saj tega merila že sedaj ne izpolnjuje okrog 40 odst. novonastalih občin v Sloveniji, seveda če bi si Stražani občino želeli, toda zaenkrat bi bili še naprej radi organizirani kot krajevna skupnost. Predvsem v zadnjih sedmih letih, ko je krajevno skupnosti vodil Tomo Salopek, so s skupnimi močmi postorili marsikaj.

Skoraj ves ta čas, razen leta in pol premora, so krajanje plačevali samopriskevke; 1,5-odst. samopriskevke, ki ga trenutno plačujejo, pa se bo izteklo leta 2001. "V obdobju, ko krajevni samopriskevke ni bil izglasovan, smo ugotovili, da se ne moremo lotiti skoraj nobenega dela, saj zadnja leta tudi od občine dobivamo vse manj denarja za naše delovanje," pravi dosedanja predsednik krajevne skupnosti Straža Tomo Salopek. V minulemu letu so od občine dobili 4 milijone tolarjev za komunalni program, za kar so prijavi svoje projekte, in 955 tisočakov za pluzenje in vzdrževanje cest, delovanje krajevne skupnosti, za vzdrževanje njihovih prostorov in elektriko. S tem denarjem se prav gotovo ne da delati, zato so bili Stražani uspešni prav na račun samopriskevka, ki ga odvajajo, in s pomočjo lastne udeležbe.

"V zadnjih sedmih letih smo poasfaltirali 41.000 m² krajevnih in lokalnih cest, 21.500 m² vinnogradniških cest, ki so jih v celoti

plačali krajanje sami, zgradili smo avtobusno postajališče v Vavti vasi, Volavčah, ob Novomeški cesti in v Dolenji Straži ter naredili nadstrešek na postajališču na Potoku," pove Salopek. V Straži,

Tomo Salopek

Vavti vasi in Romanji vasi so zgradili javno razsvetljava in 1600 m pločnikov. Osnovni šoli Vavta

V straški krajevni skupnosti imajo tudi zelo aktivno turistično društvo ter gasilska društva v Dolenji in Gorenji Straži ter Vavti vasi. Letos bodo imeli Stražani tudi tri pomembne jubileje: gasilci bodo praznovali 90-letnico, pihalna godba Krke zdravilišč iz Straže 40-letnico in že tradicionalno srečanje pihalnih orkestrrov Dolenjske in Bele krajine 20-letnico.

vas so skupaj s še nekaterimi podjetji pomagali zgraditi telovadnico in igrišče. Pripravili so tudi projektno dokumentacijo za sekundarno kanalizacijo v Vavti vasi, Rumanji vasi in za del Straže. "Zadovoljni smo, da smo vse tisto, kar smo obljubili, tudi po-

storili. Novo vodstvo pa se bo moralo posveti predvsem gradnji sekundarne kanalizacije, za katero smo že pripravili dokumentacijo, v pomoč pri njihovem delu pa jim bo tudi samopriskevke, ki so ga nasledili," zaključuje Salopek. J. DORNIŽ

KLIC V SILI

- Ali ste v stiski, težavah? Želite zaupni in prijateljski pogovor, strokovno pomoč? Pot za to na Dolenjskem oz. v Posavju je klic na številko 068/322-124, int. 229 (v torek in petek med 13. in 16. uro), 21-284 ter 068/20-370 (med 19. in 21. uro).
- NOVO MESTO - Otroci in mladostniki, če ste zaradi neurejenih družinskih odnosov, težav v šoli, sporov z vrstniki ali česa drugega v stiski in potrebujete nasvet oz. pomoč, pokličite - prislunhli vam bodo in vam skušali pomagati strokovnjaki Posvetovalnice za učence in starše iz Novo mesta, in sicer na številki 068/341-304 od ponedeljka do petka (med 14. do 15. uro).
- TREBNJE - Na vprašanja otrok in odraslih odgovarjajo strokovnjaki vsak ponedeljek med 7. in 8. ter med 15. in 17. uro. Številka je 068/44-293.
- ČRNOMELJ - Otroci in odrasli, ki ste v stiski, lahko pokličete vsak drugi in četrty torek v mesecu med 19. in 20. uro na številko 068/53-213 ali se oglasite osebno v pisarni v Ulici Mirana Jarca 8.
- SEVNICA - Otroci in odrasli, ki imate težave ali ste v stiski, lahko pokličete na številko 0608/41-536 vsako sredo med 15. in 16. uro.
- LJUBLJANA - Telefon za otroke in mladostnike je vsak dan od 12. do 20. ure (tudi ob sobotah in nedeljah) na številki 061/323-353. Za vas se bodo potrudili študentje medicine, psihologije, pedagogike in socialnega dela.

POTROŠNIŠKA PISARNA NA NOVEM TRGU

LJUBLJANA - Urad za varstvo potrošnikov pri Ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj Republike Slovenije sporoča, da novomeška potrošniška pisarna deluje na Novem trgu 6, poleg Turistične zveze, uradne ure pa ima ob ponedeljkih od 15. do 18. ure in ob petkih od 9. do 12. ure. Potrošniki lahko dobijo nasvete tudi po telefonu št. (068) 317-289. Svetovanje je brezplačno.

ŠE BIG FOOT MAMA

NOVO MESTO - V petek, 17. januarja, bo v pizzeriji Tratnik v Novem mestu nastopila skupina Big Foot Mama s svojo avtorsko rock glasbo. Večer bo popestril DJ Johnson - fant prihaja iz Nigerije - ki je več let uspešno vodil programe diskotek na Nizozemskem. Organizator večera je Društvo novomeških študentov.

Pouk poteka na petih krajih po vsem mestu

NOVO MESTO - "Naši učenci imajo že leta in leta najslabše razmere za šolanje od vseh srednjih šol v Novem mestu," trdi ravnateljica Srednje šole za gostinstvo in turizem inž. Rožica Ferjančič. Šola deluje v Novem mestu že 36. leto, sedaj je v 21-tih oddelkih okoli 600 dijakov, pouk pa poteka na petih lokacijah, in to v prostorih šole na Ulici talcev, v sosednji stavbi, kjer je ekonomska srednja šola, v Restavraciji Breg, 2 učilnici pa sta v okviru njihovega gostinskega obrata Gostišča na trgu.

Na šoli je čez 200 ur na teden pouka kuharstva, to je okoli 21 ur na dan, za kar bi potrebovali 5 učnih kuhinj, imajo pa vsega 2. "Tako moramo imeti pouk tudi v obeh naših gostinskih obratih, na Bregu in v Gostiščih na trgu," pravi ravnateljica. "Isto velja za pouk strežbe. Tudi klasičnih učilnic je manj, kot je na šoli oddelkov, zato smo morali uvesti 1,3-izmenski pouk. Tako učenci kuharstva začenjajo pouk že 20 minut čez šesto uro jutraj, in to ob tem, da je 70 odst. učencev vozačev. V obratih izkoristimo za pouk jutranje ure, sicer pa pouk poteka do večera. Isto velja za pouk strežbe. Tega resnega problema ni moč rešiti drugače kot z gradnjo nove šole ali z dozdavo sedanje."

V šoli potekata dva programa: 4-letni za gostinske tehnike in 3-letni za kuharje in natakarje; poleg tega poteka še izobraževanje ob delu

Rožica Ferjančič

za poklic gostinskega poslovođe. Šolanje vsako leto konča 180 do 200 dijakov. Medtem ko je imel včasih štípendijo skoraj vsak njihov dijak, so danes štípendisti le še izjeme. Kljub temu jih večina dobi zaposlitev, kajti novomeška gostinska šola med 10 tovrstnimi šolami v Sloveniji pokriva najširše območje: Dolenjsko do Grosuplje, celo Belo krajino in del Posavja. "Res pa je, da gostinstvo nasploh bolj potrebuje natakarje, pri vpisu pa je redno večje zanimanje za poklic kuharja in tudi osp je pri natakarjih večji. Natakarstvo je zahteven in težak poklic, ki zahteva celega človeka z zdravim odnosom do tega dela in s trdnimi vrednotami," pravi Ferjančičeva.

Srednja šola za gostinstvo in turizem je pravzaprav enovita delovna organizacija, v kateri je šola ena od enot, ostali pa sta gostinska obrata Restavracija Breg in Gostišča na trgu. V firmi je zaposlenih okoli 100 ljudi, od tega malo manj kot pol v šoli. A. B.

puhokranjski drobiž

LICITACIJA KRAČ - V petek, 17. januarja, bo ob 11. uri popoldne v kmečkem turizmu pred škoda licitacija krač. Po ogoslovu in maši v cerkvi sv. Mavra bo tokrat že druga licitativna v zadnjih letih. Izkupiček licitacije bodo namenili za kritje stroškov farne cerkve.

SE BREZ PREDSEDNIKA - Gasilsko društvo Križi pri Žužemberku je pred dobrimi dvainajsetimi leti osnovala peččica prednih mož in fantov. Kupili motorčko, zgradili gasilski dom in nabavili sodoben avto. Vzgojili tudi mlad rod gasilcev. Žal je ostala kadrovska vrzel. Za zdaj najajo brez predsednika; želimo jim, da ga čimprej izberejo. Redeljski sestanek je bil tokrat uspešen v zvezi s tem.

VROČE TUDI NA DVORU - Hišniku gasilskega društva peččica Glihi je gotovo toplo tudi srču. Gasilci PGD Dvor so mreč prve dni novega leta došli novo centralno napeljavno. Največ zaslug zanjo imajo donatorji. Mestna občina Novo mesto in tudi krajanje, ki podpirajo delo društva. Za vso pomoč v letu 1996 gasilci vsem toplo zahvaljujejo. S. M.

LOV NA DIVJAD PREPOVEDAN

ČRNOMELJ, METLIKA, SEMIČ - Zveza lovskih družin Bele krajine obvešča vse člane lovskih družin v Beli krajini, da je lov in pregon divjadi zaradi zleda in poldenedelega snega do nadaljnjega prepovedan.

POPRAVEK

V prejšnji številki Dolenjskega lista se je v podpisu k fotografiji na 15. strani prikredel tiskarski škrt. Zlatoporočenca iz Bednja pri Adlešičih Neža in Alojz se namreč ne pišeta Kralj, pač pa Jankovič.

O PREHRANI SVINJ

ČRNOMELJ - Kmetijska svetovalna služba Črnomelj organizira predavanje o prehrani svinj in vzreji pujskov, in sicer v torek, 21. januarja, ob 12. uri v sejni sobi občine Črnomelj.

VABILO V KONJENIŠKO DRUŠTVO

SEMIČ - Konec prejšnjega leta je pričelo z delom Konjeniško društvo Semič. Vsi Belokranjci, ki jih zanima delo s konji, se lahko včlanijo v društvo pri Borisu Sajetu s Sel pri Semiču.

TEČAJ KLETARJENJA

ČRNOMELJ - Društvo vinogradnikov Črnomelj organizira v sodelovanju s Kmetijskim zavodom Ljubljana, oddelek Novo mesto, začetni tečaj kletarjenja, ki ga bo vodila inž. Katarina Merlin.

Prihranek

Sejnine ostajajo enake, za predsedujoče pa celo nižje

ČRNOMELJ - Črnomaljski svetniki pred sprejemom re-balansa občinskega proračuna za leto 1996 skoraj niso razpravljali. Eno od pripomb pa je dal Anton Filak, ki je predlagal, da bi 1.485.000 tolarjem regresu za subvencije v kmetijstvu pridali še 1,7 milijona tolarjev.

Vendar so svetniki sklenili, naj imajo predsedujoči glede na predvidene povišane zneske sejnin za člane, le za 50 odst. višje sejnine. Ko pa bi se morali odločiti še za povečanje sejnin svetnikom in članom delovnih teles, so bili tisti, ki so se oglasili, proti povečanju, čeprav je - ali pa morda prav zato - prizadevalo prav nje.

M. BEZEK-JAKŠE

Udarniško delo, potem letenje

V aeroklubu Bela krajina so tudi minulo leto zaključili uspešno, zahvala za to pa gre predvsem zanesenjaškimi letalcem in ljubiteljem letenja - Daljša pista

METLIKA - V aeroklubu Bela krajina, ki ima sedež v Metliki, športno letališče pa v Prilozju in združuje belokranjske letalce in ljubitelje letalstva, ocenjujejo, da je bilo preteklo leto uspešno tako kot nekaj prejšnjih. Lani so uredili v Prilozju kontrolni stolp za vodenje letenja, telefonsko napeljavajo do letališča ter prireditveni prostor.

Belokranjska letalska šola, ki je začela z delom aprila lani, je najmlajša v Sloveniji, a hkrati prva, ki je bila registrirana po novih predpisih. Kljub začetnim težavam se je na motornih letalih šolalo 8 učencev, na jadralnih pa 11. S prvimi so opravili v letalski šoli 870 ur letenja, z drugimi pa 294. Za šolanje na ultra lahkih letalih so se vpisali štiri učenci in pripravnik za učitelja, ki so opravili 108 ur letenja, vendar se tovrstno šolanje ni najbolje prijelo zaradi pomanjkanja učiteljev.

Med te prej omenjenimi začetnimi težavami letalske šole je predvsem kratka vzletno-pristajalna steza. Načrtujejo, da jo bodo letos od 600 m podaljšali na 700 metrov, kar je pogoj za registracijo letališča.

Med te prej omenjenimi začetnimi težavami letalske šole je predvsem kratka vzletno-pristajalna steza.

BELOKRANJSKI PROSTOVOLJCI - Prostovoljci iz vse Bele krajine, ki obiskujejo črnomaljsko srednjo šolo (na fotografiji z mentorico Marušo Kramarič), uspešno delajo že drugo šolsko leto. Medtem ko so v začetku iskali ljudi, da bi jim pomagali, mnogi sedaj že sami poprosijo prostovoljce za pomoč.

Dobrodošla pomoč prostovoljcev

Dijaki iz vse Bele krajine, ki obiskujejo črnomaljsko srednjo šolo, že drugo šolsko leto kot prostovoljci pomagajo otrokom z učnimi težavami, invalidom, prizadetim, beguncem

ČRNOMELJ - Na pobudo profesorice filozofije in sociologije Janje Jankovič in Maruše Kramarič s črnomaljskega Centra za socialno delo so na srednji šoli v Črnomlju lansko šolsko leto pričeli s prostovoljnimi delom. 14 dijakinj gimnazije in podjetniškega poslovanja je pomagalo prebraditi učne težave 26 osnovnošolcem iz vseh treh belokranjskih občin.

Na prijetno presenečenje obeh mentoric se je v letošnjem šolskem letu v prostovoljno delo vključilo kar 30 srednješolcev. Njihovo delo se je razširilo tudi na pomoč starejšim, invalidom s

psihičnimi in fizičnimi težavami, begunci. Eden od razlogov za tako dober odziv srednješolcev je bilo lanskoletno uspešno delo prostovoljcev, s katerimi niso bili zadovoljni le otroci in njihovi starši, ampak tudi obe mentorici.

Na kongresu prostovoljcev lani jeseni v Ljubljani so spoznali, da je prostovoljno delo v Sloveniji zelo razvejano in mnogi zagotavljajo, da bodo tudi ob študiju v Ljubljani nadaljevali s prostovoljnimi delom. Moti pa jih, da se kljub razširjenosti o prostovoljnem delu v javnosti premalo govori in piše.

Zasluga dijakov črnomaljske srednje šole je, da prostovoljno delo, ki se vse bolj širi po Sloveniji, ni obšlo Bele krajine. Iz izkušenj, ki so si jih nabrali, pa lahko z gotovostjo povedo, da je dela za prostovoljce še veliko, pa naj gre za probleme romskih otrok, narkomanijo, invalide.

M. B.-J.

M. BEZEK-JAKŠE

V aeroklubu Bela krajina opravljajo tudi panoramske turistične polete. Kot je dejal predsednik Matekovič, je letališče v Prilozju tehnično usposobljeno, da bi na njem lahko pristajali tudi turisti s svojimi športnimi letali, da pa bi se to res zgodilo, bi morali imeti pomembnejšo vlogo turistični delavci.

motorno letalo UTVA-75, ki so ga dobili v uporabo od slovenske vojske in je še posebej primerno za šolanje pilotov.

M. BEZEK-JAKŠE

Belokranjecem ni vlada niti odgovorila

Z občnega zbora ŽSAM

SEMIČ - Minulo soboto je bil v Semiču občni zbor belokranjskih šoferjev in avtomehanikov, ki so se tokrat predstavili z novim imenom. Nazivu Združenje šoferjev in avtomehanikov Črnomelj - Metlika so namreč pridali še Semič.

Inkret je spomnil, da so bile ceste lani sicer precej manj krvave kot leta nazaj, kar pa ne pomeni, da se je varnost bistveno izboljšala. "Vse preveč pričakujemo, da bo novi zakon o varnosti v cestnem prometu lahko uredil razmere na cestah, a kaj, ko že celo leto čaka na drugo in tretje branje v parlamentu."

DELOVNI CAS - Svetniki morali na seji občinskega sveta pretrpeti tudi merila za obratni čas gostinskih lokalov v občini. Večina je šel v nos predloženi delovni čas, zlasti tisti del, ki "potegne" celo v jutranje ure.

SEMIŠKI ŽUPAN JANKO BUKOVEC je poprosil ŽSAM Črnomelj-Metlika-Semič, da pomaga občini pri njenih zahtevkih do vlade glede urejanja cest v občinah. Priznal je, da so v zadnjih letih v Sloveniji zgradili precej kilometrov avtocest, lokalne ceste pa propadajo in če bo šlo tako naprej, se bodo lahko kmalu zopet vozili le po makadamu.

jo je opozorila na težave naših voznikov pri vožnjah v tujino, zlasti na vzhod. A od vlade ni dobila odgovora, medtem ko ji je ministrstvo za promet in zveze poslalo za šoferje ponižujoč odgovor.

ŽSAM Črnomelj-Metlika-Semič, ki šteje 241 članov, je lansko leto, ko je praznovalo 40. obletnico ustanovitve, ocenilo kot uspešno, medtem ko naj bi bilo letošnje leto počitka. Kljub temu bodo pripravili proslavo ob dnevu šoferjev in avtomehanikov, se udeležili republiškega tekmovanja, ki bo v novomeški občini in kongresa v Opatiji.

M. B.-J.

V grbu bosta grozd in lipov list

Semiški svetniki so se soglasno odločili za sodobno inačico občinskega grba z grozdom in lipovim listom, kakor je predlagala agencija Atis iz Kopra - Tudi zastava

SEMIČ - V Semiču so vse bližje odločitvi o občinskem grbu. Potem ko se je na njihov javni razpis za izdelavo predloga grba, pečata in zastave občine odzvala le agencija Atis-Primorske novice iz Kopra, so semiški svetniki nekaj časa tuhtali, ali naj se odločijo za Atisov grb z močno stiliziranim rdečim grozdom in lipovim listom ali za grb plemiške družine Semenčev.

Ko je občina Semič dobila tudi mnenje prof. dr. Boža Otorepca, v katerem poudarja, da grb Semenčev razen podobnosti z imenom in ob dejstvu, da so verjetno imeli tam neke svoj grad, nima nobene povezave s Semičem, povrh vsega pa grb spominja na grb grofov Celjskih, se je začelo javno mnenje vse bolj nagibati k Atisovemu predlogu grba. Prav tako so bili občinski svetniki na zadnji seji enotni, naj postane semiški grb ena od izpeljank Atisovega predloga. Ne nazadnje je tudi dr. Otorepec v svojem mnenju mcnil,

ki ni le simbol Slovenije, ampak so lipe pogosto drevo tudi v semiški občini, najbolj znana pa je nekaj sto let stara lipa v Gorenjih nad Semičem. Svetniki so se odločili za modernejši predlog, kjer se v enem polju prepletata grozd in lipov list. V drugem predlogu, kjer gre po mnenju Zemljakove za bolj klasičen pristop, pa sta polji ločeni. Na vrhu ščita so v ravni vrsti trije lipovi listi, v večjem polju pa grozd. Župana Janka Bukovca je zanimalo, ali so v Atisu ob oblikovanju semiškega grba razmišljali tudi o občinski zastavi. Zemljakova je pojasnila, da prvotno o zastavi niso razmišljali, bodo pa pripravili tudi predloge za zastavo, ki je po njenem mnenju pomemben simbol občine.

M. B.-J.

M. BEZEK-JAKŠE

Semiške tropine

POKAL ZA USPEHE - Predsednik ŽSAM Črnomelj-Metlika-Semič Anton Kramarič (na desni) je na občnem zboru prejel iz rok predsednika ŽSAM dolenjske regije Rudija Arenška pokal kot priznanje za uspešno delo belokranjskega združenja. (Foto: M. B.-J.)

TUNEL - Nihče od belokranjskih kandidatov za poslance državnemu zboru se pred volitvami ni spomnil, da bi volilce obljubil tunel pod Gorjanci. Na seji je, vesel, da ga poslušata toliki šoferjev, spomnil na občnem zboru Združenja šoferjev in avtomehanikov Črnomelj-Metlika-Semič semiški župan Janko Bukovec. V strahu, da bi se mu kdaj smejal, je hitro dodal, da je tunel sedaj še utopiija, vendar... To smeja ni bilo. Vozniki so si spominu na gorjanske ovine na brz mislili, kako prav ima župan.

OGRAJA - Semičani so končno dočakali, da so stopnice po pošto dobile ograjo. Na pošti sicer zatrjevali, da je to bilo postavljeno. Na čigave stroške je postavitev, Semičane niti ne zanima, najpomembnejše je, da postkrbljeno za varnost.

Kočevski župan Veber odgovarja na odprto pismo

"Zahteve staršev so enake željam vodstva občine"

KOČEVJE - V odgovoru na odprto pismo sveta staršev OS Ob Rinži županu kočevske občine župan Janko Veber navaja, da je zahteve staršev, da mora biti nova šola v Kočevju zgrajena do začetka šolskega leta 1998/99, "enaka načrtom in pospešenimi aktivnostim občine ob pripravah na izgradnjo šole". Vendar pa je iz navedenega besedila, zapisanega v odgovoru, razbrati, da lahko tudi tokrat vse skupaj ostane le pri željah občine, ki podpira zahteve staršev, če si občina za svoje aktivnosti ne bo pridobila tudi širše podpore občanov.

Janko Veber v odgovoru pojasnjuje, kaj je bilo do sedaj že narejenega v okviru priprav na izgradnjo nove šole v Mestnem logu, kaj bo občina naredila v naslednjih nekaj mesecih, kakšna bo šola, koliko naj bi stala in kako naj bi občina prišla do denarja potrebnega za njeno izgradnjo. Kar zadeva dokumente upa, da jim bo na podlagi načrtov, ki bi po pogodbi morali biti izdelani do 7. februarja letos, do sredine marca uspelo pridobiti vsa potrebna soglasja in ostalo dokumentacijo vključno z gradbenim dovoljenjem. Takoj bodo začeli s postopkom za uvedbo občinskega samopriskpeva.

Nova šola, ki bo grajena za okoli 760 učencev, bo predvidoma stala 750 milijonov tolarjev; od tega jih bo približno polovico zagotovilo ministrstvo za šolstvo in šport, preostanek pa bo občina, kot v odgovoru pojasnjuje župan, pokrila iz treh virov: občinskega proračuna, sredstev samopriskpeva (podrobneje bomo o predlogu za uvedbo samopriskpeva poročali prihodnjič!) in s kreditom. Župan ob tem že sedaj poziva vse prebivalce kočevske občine, da z udeležbo in pozitivno odločitvijo na referendumu pomagajo spreminiti pogoje šolanja in življenja mladih v kočevski občini.

M. L.-S.

ŽLED NI NAPRAVIL VEČJE ŠKODE

LOŠKI POTOK - Podatki predstavnikov Zavoda za gozdove v PE Draga in Loški Potok kažejo, da se je žledna ujma tokrat izognila pretežnemu delu gozdov v občini Loški Potok pa tudi na električni in telefonski napeljavi ni večje škode. Največja nevarnost je nastala 3. januarja, ko je pod ledenim dežjem tu in tam klonilo kakšno drevo, a so se padavine pravočasno unesle. Te dni smo izvedeli, da so imeli večje težave s snegom in žledom v vaseh Pungert, Podplanina in Črni Potok, ki leže že v čabranski dolini. Te vasi so nekako na 400 do 600 m nadmorske višine in prav na teh višinah je žled napravil največ škodo. Krajinam teh vasi pravijo, da je ogromno škodo na sadnem drevju, medtem ko škode v gozdovih še niso ocenili.

A. K.

Menjava podžupan

VELIKE LAŠČE - Na zadnji seji občinskega sveta v Velikih Laščah so svetniki sprejeli odstop podžupanje Pavline Rigler. Zasebna podjetnica Riglerjeva z Rašice je ponudila odstop zaradi preobremenjenosti z delom v svojem podjetju, zaradi česar se tudi ni mogla redno udeleževati se občinskega sveta.

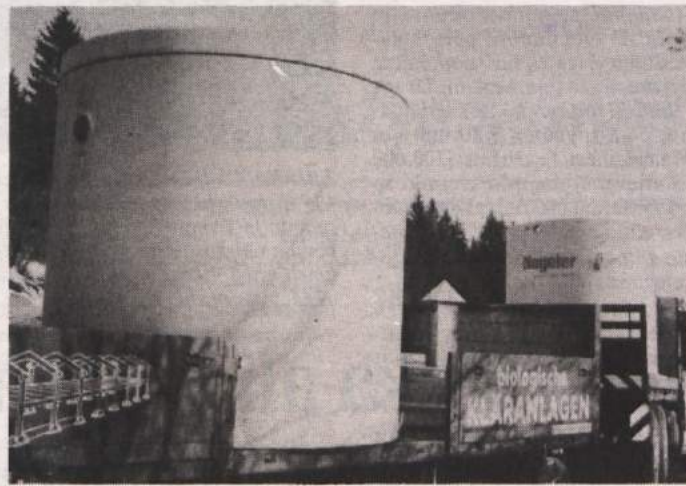
Na njeno mesto so svetniki nato izvolili leta 1955 rojeno mag. Tatjano Devjak iz Velikih Lašč, ki je do novega leta opravljala dolžnost pomočnice ravnatelja osnovne šole v Velikih Laščah. Z novim letom je Devjakova nastopila delo asistentke na eni izmed ljubljanskih ustanov.

DR. BOGATAJ PRI BLAGOSLOVITVI KONJ

VELIKE LAŠČE, DOBREPOLJE - Kljub mrazu, ki je segal do kosti, je bila na štefanovo na Veliki Slevici prva blagoslovitev konj v novi občini Velike Lašče. Rejci so pripeljali kar okoli 40 konj. Tudi udeležba krajanov je bila z ozirom na mraz zadovoljiva. Posebna zanimivost te blagoslovitve pa je, da se je udeležil tudi profesor, etnolog, dr. Janez Bogataj, ki je pozdravil obnovo tega ljudskega običaja. V občini Dobrepolje so lani prvič blagoslovljali konje. Letos pa tega ljudskega običaja Dobrepoljci niso obnovili - zaradi nesporazumov med posameznimi konjereji.

PRI NAJSTAREJŠI - Tradicionalne novoletne obdaritve članom Društva upokoencev, ki so dopolnili 80 let, so bili skromnih darov veseli. Obdarovani so bili tudi člani, ki so mlajši, a so zaradi različnih vzrokov v domovih, predvsem v Kočevju. Društvo vsem članom redno ob rojstnem dnevu pošilja voščilnice, za kar skrbita Anica Mohar in Tilka Debeljak. Tokrat je bila posebna pozornost posvečena 92-letni Neži Anzelj iz Malega Loga 24 kot najstarejši članici, ki je za svoja častljiva leta izredno bistratega duha, žal pa ji noge ne služijo več tako kot nekoč, ko je skrbelo za številno družino. (Besedilo in slika: A. K.)

PRVA ČISTALNA NAPRAVA - V občini Dobrepolje so prvo čistilno napravo montirali v vasi Potiskavec v Strugah. Dobavila jo je Tirolska firma Nager. Delovanje naprave bodo preizkusili in jo tehnično prevzeli, ko bo dopuščalo vreme. Na fotografiji je večji del te čistilne naprave za 100 E, ko so jo pred prazniki pripeljali do kraja montaže. (Foto: J. Primc)

Rudarski dom naj bi dobili, ne kupili

Kočevska občina je zainteresirana za njegovo vključitev v poplačilo Itasovega dolga

KOČEVJE - V nadaljevanju decembrske prekinjene seje kočevskega občinskega sveta so svetniki minuli petek skoraj brez razprave sprejeli odloka o preoblikovanju sklada stavbnih zemljišč in ustanovitvi Glasbene šole Kočevje, precej besedi pa so namenili iskanju možnosti za pridobitev stavbe bivšega Rudarskega doma v občinsko last.

Pobudo, naj bi občina skušala pridobiti v svojo last stavbo Doma rudarjev na Roški cesti v Kočevju, ki je po tožbi proti podjetju Enit Kočevje ponovno prešla v last Itasa v stečaju, je dal svetnik Bojan Kocjan. S tem je izrazil željo krajanov KS Rudnik-Šalka vas, ki so, kot je poudaril, na dom čustveno navezani, saj so mnogi med njimi sodelovali pri njegovi izgradnji tako z denarjem kot prostovoljnimi delom. Jože Hobič in Franc Bartolme sta slednje zavrnila kot dovolj upravičen razlog, da bi občina skušala pridobiti stavbo v svojo last, saj, kot sta poudarila, se je z udarniškim de-

lom v Kočevju v preteklosti zgradilo še marsikaj drugega. Povsem drugače pa bi bilo, sta menila, če bi občina že vnaprej vedela, za kaj bo stavbo rabila.

Branko Dekleva, ki se je strinjal, da je lastnina lahko le obremenitev, če nima prave vsebine, je dejal, da bi v stavbi dobila svoje prostore krajevna skupnost, ki je sedaj brez njih, lahko pa bi v njej uredili tudi spominsko sobo v čast rudarjenja na Kočevskem, nekaj prostorov pa bi oddali v najem. Slednje je svetnike prepričalo o upravičenosti prizadevanj za pridobitev stavbe, vendar ne, kot so poudarili, z nakupom stavbe, kot

je to občini ponudil stečajni upravitelj Itasa Jože Babšek, ampak kot obliko poplačila Itasovega dolga kočevski občini, ki je znašal skupno 131 milijonov tolarjev, od katerih jih je občina do sedaj dobila vrnjenih le 14 milijonov. Itasu v stečaju oz. stečajnemu sodišču bodo zato predlagali, da Rudarski dom vključi v ponudbo, ki so jo občini posredovali za zemljišča. Kot so poudarili, nakup stavbe ne prihaja v poštev, čeprav je Itas pripravljeno občini prodati poslovne prostore v stavbi po tržni vrednosti, tj. za 10.935.450 tolarjev z direktno pogodbo, saj v občinskem proračunu zaradi sprejete odločitve za izgradnjo nove šole za to ni denarja.

M. L.-S.

PERHAJ NAJEMNIK TRUBARJEVINE

VELIKE LAŠČE - Najugodnejši ponudnik za najem gostinskega dela Trubarjeve domačije je zasebno podjetje Puštab, d.o.o., katere direktor je Andrej Perhaj, je bilo ugotovljeno na zadnji seji občinskega sveta Velike Lašče. Zato so se svetniki odločili, da dajo gostinski del Trubarjeve domačije v najem Andreju Perhaju, ki so mu že prej dali v najem kulturnozgodovinski del Trubarjevini, na kateri opravlja tudi vodniško službo. Podrobnosti namjema bodo določene v kratkem. Znano pa je, da se je prav pri tem zatikalo pri prejšnjih razpisih in sklepih o najemnikih gostinskega dela Trubarjevine.

• Le malo ljudi je dovolj skromnih, da prenesejo pravično oceno samega sebe. (Vauvenargues)

• Brezposelni imajo to prednost, da jim ni treba trepetati za delovno mesto. (Večer)

M. L.-S.

V šolo s traktorjem in žago

Iz življenja učitelja Igorja Grčarja iz Rut pri Robu

ROB PRI VELIKIH LAŠČAH - Učitelj Igor Grčar je iz rodnega Kamnika odšel pred skoraj 30 leti poučevati na šolo na Mohorju v Rutah pri Robu na Dolenjskem, se tam poročil in ostal za vedno. Območje Rut leži 800 in več m visoko, tu je 9 vasi in prav v zadnji vasi - imenuje se Dednik - do katere vodi kolikor dobra ovinkasta gozdna cesta iz Roba (508 m nadmorske višine), ki se tu tudi konča, živi in skupaj z ženo tudi kmetuje učitelj Igor.

V šoli na Mohorju je Igor poučeval kar 20 let, dokler ni skoraj zmanjkalo otrok. Zdaj že sedmo leto poučuje 12 otrok 3. in 4. razreda v šoli v Robu, ki je po cesti oddaljen od njegove vasi 8 km; v zračni črti znaša oddaljenost komaj dobra 2 km, v nadmorski višini pa je razlika okoli 300 m.

"Do pred dvema letoma sem se vozil v službo v Rob z motor-

jem, avtom ali v težkih zimskih razmerah celo s traktorjem. Občasno se je dogajalo, da cesta ni bila spluzena ali pa da je sneg, včasih pa žled, podrl na cesto drevo, zato sem vozil s seboj na traktorju tudi lopato, sekuro in žago," pove učitelj Igor in dodaja, da je zadnje dve leti, odkar je ustanovljena spet občina Velike Lašče, cesta bolj vzdrževana in da je zimska služba, ki jo opravlja Aco Purkart, dobro urejena. Igorjevi sodelavci in predstojnik pa vedo povedati, da kljub takim razmeram na tej gozdni cesti učitelj Igor ni nikoli zamudil na delo in da poučevanje opravlja zelo odgovorno.

Medtem ko on poučuje, žena doma kmetuje, po službi pa po hiti domov in ji pomaga. Redita 8 glav živine in izdelujeta suho robo, ki je dopolnilna dejavnost vseh prebivalcev Rut.

J. PRIMC

Novo na Kostelskem

ŽLED ŠE PODIRA DREVJE - Novi žled v noči na minulo soboto je spet povzročal težave na Kostelskem. Pri Banjaloki se je podrla smreka prav na daljnovid in tako je bilo to območje spet brez elektrike. 15 članov Turističnega društva Kostel in krajanov je ponovno obsekavalo drveje na cesti in ob njej - tokrat do vasi Delač, Kostel, Rajšole, Kaptol, Ajbelj, Selo, Lipovec, Zapuže - ki je zaradi žleda padlo na cesto ali viselo nad cesto in onemogočalo promet. Po obsekavi so cesto lahko spluzili in tako odprli te vasi za promet. Podobno je bilo na cesti proti Podstenam, Vimolju in Suhorju. Cesto Friškova draga - Zaga so po novem letu že odprli, nato pa so jo zaprli plazovi, ki so se zrušili nanjo.

PREDAVANJE O VRTU - Predavanje Zasnova bivalnega vrta bo jutri, 17. januarja, ob 17. uri v osnovni šoli v Fari, vabljeni pa so vsi krajinani. Predvala bo krajinjska arhitektka Marta Vahter iz Domžal.

Pavlina Rigler

Tatjana Devjak

UČITELJ IN UČENCI - Na fotografiji je učitelj Igor Grčar in njegovih 12 učencev 3. in 4. razreda v osnovni šoli v Robu, ki je podružnična šola osnovne šole Primož Trubar v Velikih Laščah. (Foto: J. P.)

Večja skrb tudi za kakovost cest

Več asfalta na lokalnih in krajevnih cestah - Na krajevnih cestah le 40 km asfalta - Velik prispevek občine pa tudi krajanov - Država nadzira porabo demografskega tolarja

IVANČNA GORICA - Ivanška občina je upravljalec okrog 130 km lokalnih cest, na območju občine pa je še 167 km krajevnih cest, od tega jih je le 40 km asfaltiranih. Še več je v občini prašnih nekategoriziranih cest.

Lani so uspeli zaključiti dela na Tomšičevi cesti v Višnji Gori. Stroški zemljiškopravne ureditve presegajo milijon tolarjev, odškodnino za zemljišča naj bi izplačali letos. Cesto Zagradec - Ambrus so v dolžini 750 m preplastili s finim asfaltom, prav tako mulde. Cesto Bakrc - Brezovi Del so asfaltirali v dolžini 500 m in naredili tudi mulde. To je dober znak in kaže, da so se Ivančani lotili posodobitve cest resno in bolj temeljito, kot to počno marsikje drugje, kajti ceste brez utr-

jenih muld mnogo hitreje propadajo!

Gotovo najpomembnejša posodobljena cesta je bil lani odsek Krka - Korinj - Laze, ki povezuje hribovsko območje z naseljem Krka in z občinskim središčem. Cesta Krka - M. Korinj - Ravne je sicer dolga kar 7612 metrov, lani pa so asfaltirali 2000 m dolg odsek in s tem povezali prelestne kraje Krka, Laze in Korinj. Krajanje so prispevali 1,9 milijona, občina pa razliko 7,8 milijona tolarjev. Za to suhokrajnsko cesto je ministrstvo

za ekonomske odnose in razvoj pomagalo s t.i. demografskim tolarjem zato strogo nazirana namensko porabo sredstev. Od predlani se je nadaljevala 2,5 milijona tolarjev vredna naložba od Obolnega proti Mali Gorčici. 500 tisočakov prispevajo krajanje. Ker

• Od naložb v krajevne ceste so največje: v KS Dob v asfaltiranje 970 m ceste Sad - Rdeči Kal, kjer je pogodbeno vrednost 3,5 milijona tolarjev; v KS Šentvid pri Stični so posodobili 812 m ceste Male Pece - Velike Pece (predračunska vrednost 2,5 milijona) in v KS Višnja Gora, kjer so med drugimi posodobili ceste Vrh - G. Brezovo (v dolžini 1147 m) in Višnja Gora - Spodnje Brezovo (1000 m).

bi se cesta končala v velikem klanecu, je občina kot dober gospodar zagotovila še nekaj denarja, da so lahko ceste zaključili v ravnini, s tem pa je omogočeno cenejše in boljše vzdrževanje.

Naložba v 650 m dolgo cesto Sobrače - Sela, od regionalne ceste Ivančna Gorica - Litija proti Sobračam, je že končana. Do meje občine je ostalo še okrog 500 m neasfaltirane ceste. Investicija je vredna 3 milijone tolarjev, od tega krajanje prispevajo 500 tisočakov. Od obstoječega asfalta iz smeri Vrhe proti Oslici je nova asfaltna preproga dolga 1570 m, krajanje prispevajo 1,4, občina pa 5,5 milijona tolarjev.

P. P.

KMETIJSTVO IN UMETNOST - Direktorica M. Kmetijske zadruge Stična inž. Milena Vrhovc, podpredsednica ivanškega občinskega sveta, se v prostem času zanima tudi za umetnost. Tako si je z družino ogledala tudi galerijo v vili Franceta Slane na Krki, za katero Vrhovčeva meni, da je velika pridobitev ne le za Krko, temveč za vso občino. (Foto: P. P.)

Soglasje in predlog o nezaupnici

Po dopoljenih vlogah lani še dodatna sredstva za intervencije v kmetijstvo - Učinke subvencij in regresov naj bi preverili - Kovačič predlaga nezaupnico odboru

TREBNJE - Trebanjski občinski svetniki so soglašali z veliko večino predlogov dodelitve sredstev za intervencije v kmetijstvo, ki jih je pripravil odbor za kmetijstvo in gozdarstvo. Svet pravzaprav ni odobril le ponovne vloge Kmetijskega zavoda Ljubljana za sofinanciranje aparature za določanje somatskih celic v mleku s poračunom do brezplačnih uslug kmetom, ki oddajo mleko, in sicer do višine vložnih sredstev.

Odbor za kmetijstvo, ki ga vodi Marjan Jevnikar, je predlagal sofinanciranje omenjene naprave v višini dvakratnih vzorcev mleka rejcev krav, ki so v A-kontroli, in višini 270.000 tolarjev. Na zahtevek trebanjske kmetijske zadruge za plačilo 3.111 analiz za ugotavljanje somatskih celic v mleku v višini 295.545 tolarjev so sklenili, da odobrijo izplačilo tega računa za drugo polletje. Svet je odobril sredstva za urejanje kmetijskih zemljišč Jožetu Zorcu, Zagorica 2 (in ostalim) - 370.000 tolarjev, Mihaeli Trunkelj, Vrtača 2 (198.000 tolarjev), Cvetu Ozimku, Sela Šumberk (132.000 tolarjev), Ernestu Pavlinu, Sajenice (126.000 tolarjev), Evstahu Golobu, Volčje Njive 11 (in ostalim) 120.000 tolarjev ter Janecu Majdetu, Luža, in Alojzu Struni, Dol. Podšumberk, po 30 tisočakov.

Odbor za kmetijstvo je obravnaval tudi dodatne vloge, ki so prispele kasneje, in svetniki so

soglašali z njegovim predlogom, da občina krije iz postavke urejanje kmetijskih zemljišč račun za izdelavo študije za spremembo opredelitve naselij z omejitvenimi dejavniki v višini 260.000 tolarjev. To študijo je naročila trebanjska kmetijska zadruga na predlog kmetov iz šentrupeške in mokronoške krajevne skupnosti ter kmetijskega gospodarstva Slovenska vas, ki so ta čas opredeljeni v nižnjo kategorijo, za katere so državne subvencije najnižje, čeprav tudi tu nastopajo omejitveni dejavniki. Vaščanom Dola pri Trebnjem so za ureditev odvodnje in popravilo poti na površini 10 ha odobrili 300.000 tolarjev pomoči za strojna dela. Svetnik Janez Anton Kovačič (DeSUS) je ostro protestiral proti takšnim zapoznelim dodatnim vlogam in je predlagal, da bi glasovali o (ne)zaupnici odboru za kmetijstvo oziroma naj pravna služba poda tolačenje o postopku za izpeljavo nezaupnice odboru.

Pod postavko "socialnih transferjev" je svet odobril 120.000 tolarjev pomoči 6 slušateljicam, ki so se 70 ur izobraževale za opravljanje kmečkega turizma in je vsako ta seminar stal 60 tisočakov. Za 3 celodnevne seminarje za krojenje, podiranje lesa in gojitvena dela v gozdu je zavod za gozdove zaprosil za pokrivanje stroškov za 210.000 tolarjev pomoči in jih dobil. Za urejanje pašnikov je svet trem kmetom odobril skupaj 110.600 tolarjev subvencije, za nabavo drobnice pa je trem kmetom odobril skupaj 184.000 tolarjev regresa. Dva kmeta sta dobila 144.000 tolarjev regresa za nabavo sadik sadja, dvema pa je svet sklenil s skupaj 180 tisočaki sofinancirati načrte za gradnjo gospodarskih poslopij. Na predlog

strokovne službe in odbora je občinski svet odobril pomoč naslednjim vlagateljcem v dopolnilne dejavnosti: Jožetu Možini, Draga (400.000 tolarjev), Marku Šlajpahu, Šentlovrenc (300.000) in Malči Ziherl, Ostrožnik (200.000 tolarjev). Trebanjski svetniki so odobrili tudi 200 tisočakov pomoči srednji kmetijski soli Novo mesto za pomoč pri izgradnji pogo-relega senika.

P. PERC

Le tehnika ali tudi kaj vsebine?

Sevniška Komunala ima skoraj štirikrat manjši osnovni kapital, kot so to septembra 1994 napačno zapisali v občinskem odloku o preoblikovanju podjetja - Spremenjen odlok

SEVNICA - Osnovni kapital javnega podjetja Komunala Sevnica, d.o.o., ki je hkrati osnovni vložek ustanovitelja v družbo, znaša 53.409.948 tolarjev in ga sestavljajo premične in nepremične stvari ter poslovna sredstva, ugotovljena in izkazana z bilanco stanja na dan 31.12.1992. V osnovni kapital nista vključena vrednost od prodanih stanovanj in zmanjšanje vrednosti skupne kotlarne NHM 17 v deležu, ki odpade na bloke. Objekti in naprave, namenjeni opravljanju lokalnih gospodarskih družb, ki so na podlagi 76. člena Zakona o gospodarskih javnih službah postali lastnina ustanovitelja, niso vključeni v osnovni kapital družbe in se dajo v upravljanje družbi s posebno pogodbo, ki jo skleneta družba in ustanovitelj.

Takole je zapisano v 3. členu odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o preoblikovanju Komunale Sevnica, p.o., v javno podjetje Komunala Sevnica, družbe z omejeno odgovornostjo, ki so ga obravnavali na zadnji seji sevniškega občinskega sveta in so ga svetniki sprejeli po skrajšanem postopku, saj po mnenju predlagatelja naj bi spremenjeni odlok ne bi vsebinsko spreminjal zasnove opravljanja javne službe. Če že nič več, je vsaj na prvi pogled dokaj nenavadno, da je sevniška Komunala šele nedavno, to je 28. oktobra 1996, predlagala občini spremembo odloka o preoblikovanju Komunale, p.o., v javno podjetje Komunala, d.o.o., ki ga je sprejela še bivša sevniška občinska skupščina 29.9.1994 in je takrat Komunala postala javno podjetje

VAŠU TORTA ZA 19. ROJSTNI DAN - Sodelavci in uredništvo sevniškega radia, ki so karateista Karate kluba Sevnica Saša Vaša pretekli petek razglasili za najšportnika po mnenju in glasovanju poslušalcev sevniškega radia, so Vaša prijetno presenetili tudi s tem, da so mu ob 19. rojstnem dnevu izročili še torto. (Foto: P. P.)

O ROMIH NA POSEBNI SEJI

TREBNJE - Svetnik Tone Zaletel (SLS) je opozoril na slabo vzdrževanje hidromelioracijskih sistemov in da so pripombe lastnikov upravičene, ker že nastaja nepopravljiva škoda na teh sistemih. Predsednik sveta dr. Marjan Peter Pavlin (SKD) pa je po ponovno razvneti razpravi o romski problematiki spomnil na sklep, da bo ena seja občinskega sveta namenjena izrecno tem perečim vprašanjem. Svetnik Ivan Vovk je menil, da bi morali posamezniki, ki prejmejo finančna sredstva iz občinskega proračuna, v primeru propada kmetije podati poročilo in vrniti določena sredstva, kot to zahtevajo od podjetnikov. Ugotovili naj bi tudi učinek teh naložb za celotno občino.

Izredna seja

Sprejeli rebalans lanskoletnega proračuna

LITJA - V zadnjem tednu lanskega leta je bila sklicana izredna seja Občinskega sveta Občine Litija s 14. točkami dnevnega reda, med njimi tudi odlok o spremembi in dopolnitvi statuta Občine Litija, o grbu in zastavi, o modernizaciji ceste R-329/1187 Velika Reka-Catež-Trebnje. Na predlog svetnika Jožeta Hostnika so obravnavali samo rebalans lanskoletnega proračuna in časosno financiranje proračunskih porabnikov v letošnjem letu. Vse ostale točke so prestavljene na prvo januarjsko sejo.

Kljub temu da se je predlog rebalans proračuna za leto 1996 usklajeval med oddelki občinske uprave dva meseca, predvideva na odhodkovni strani 6,5 milijona tolarjev primanjkljaja in skupaj z odplačilom glavnice najetih kreditov 25 milijonov tolarjev. Kreditov se občina lani ni posluževala. Letos predvidevajo večje investicije, predvsem v prostore osnovne šole. Do največjega povišanja glede na proračun je prišlo na investicijskem delu, za kar pa so svetniki že med letom sprejeli dodatne obveznosti.

Pri zadnji točki skrajšanega dnevnega reda so svetniki sprejeli še sklep o začasnem financiranju potreb proračunskih porabnikov v letu 1997 do sprejema proračuna, ki je predviden junija letos.

K. ŠUŠTERŠIČ

• Časnikarji, nikoli ne posreduje sporočil, ki jih navdihuje sovraštvo, nasilje in laž! (Papež Janez Pavel II.)

• Plemenitost se pri konju izraža s telesno močjo, pri človeku z dobro miselnostjo. (Claudius)

ZBIRKA ŽIVIM V OPOMIN - Lokalna muzejska zbirka o izgnancih 1941 - 1945, ki so jo lani sredi novembra odprli na sevniškem gradu mrtvim v spomin in živim v opomin, privablja nove obiskovalce na grad; ta sicer ponuja obiskovalcem še ogled številnih drugih zbirk, od galerije krasne umetnosti, šolskega in gasilskega muzeja do ateljeja in zbirke del sevniškega akademskega slikarja Alojza Konca. (Foto: P. P.)

Krjavljeve iskrice

VIŠNJANI - Ivanški svetniki prihajajo iz krajevne skupnosti Višnja Gora, so bili ob glasovanju o delitveni bilanci preloženja z nekdanjo grosupeljčar občino med tistimi, ki niso sovali za ponujeni sklep. Se Milan Jevnikar (SLS) in Janez Mihelčič (SDS) sta bila pri Pavel Groznik (SKD) se je vzel žal, Franc Godeša (LDS) pa je pustil zadnjo sejo občinskega sveta, kot je pozneje povedal, zakaj ker ni hotel pristati v poniževalnem položaju zgolj "glasovalni stroja" in ker predsednik svetnega dal na glasovanje predloga, na o delitveni bilanci na tej seji razpravljali, sprejeli pa morena prvi naslednji seji. Višnjanski svetniki se menda pred sejmaj usklajujejo, ker prihajajo iz različnih strank, vseeno pa več delujejo zelo uglaso.

Trebanjske iveri

LOBI? - Zdaj, ko je dr. Jan Drnovšek postal mandatarni sestavo nove slovenske vlade, je še trebanjski župan Ciril Metod Pungartnik, kot je bilo pričakovati po najboljšem volilnem izidu v trebanjskem volilnem okraju, vpisal med poslance Višnjavnega zbora. Trebanjski volilni okraj oziroma občina je tako Lojzeto Peterletom in dr. Francem Znidaršičem dobila celotno tretjega poslanca! Če bo izjemne priliko za lobiranje prid ljudje, ki so jih izvolili, v resnici kaj kruha, bomo kaj km videli...

OMEJITEV - Mirenčani, 2000 zaposleni v Dani, še vedno vse bolj nestrpno čakajo, kaj bo odgovorila Direkcija za cestno RS na vprašanje, zakaj so cestni jami omejili skupno obremenilno mostu na Mirni na 15 ton.

KAMERA ODKRIVA - Prvi SKD Lojze Peterle je na teniški igrišču Vita centra, last Marj Grandovca, nabiral pred državnimi nozorskimi volitvami še zadnje teniške in predvsem politične točke. Na posnetku se Peterle ozira za žogico. Morda pa je v pozni tudi pričakoval, ali mu iz prišepnel Vsemogočnega kaj spodbudnega o volilnem izidu in "paldalu" a la Pucko?

Sevniški paberki

NAFTA - Sevniški atleti prvič v zadnjih šestih letih izosts tekmovalnja, za katerega so prijaviteli. Zgodilo se je 28. decembra lani, ko so z avtobusom zastnega prevoznika krenili proti Mariboru na božično-novoletno tek. Toda prispele so le do Holmeza, kjer se je trener Raško Polhe odločil, da z avtobusom, ki je zmrzovala nafta in ni bilo zanesljivo potovati (kako je bilo "udobno" v tej ledenici brez greja, pa niti ne kaže ugibati), bodo nadaljevali proti stajerski metropoli, ampak bodo kreni domov - na trening... Atleti tega dogodka sicer niso hoteli obesti na velik zvon, ker so bili doslej tem prevoznikom zadovoljni; jim je sicer zagotovil, da ni njeva krivda, če se je potovanje končalo že pri okrog 10 kilometrih, temveč je naj bi naj bi natočil na enem izmed bencinskih servisov v občini. Atleti bodo za vsak primer verjetno poskušali če bo prihodnjič več sreče pri drugem prevozniku...

ZAPELJEVANJE? Šarmantni lastnik turistične agencije Babil Dejan Godc je prijetno presenetil najboljša športnika leta, so ju razglasili na petkovi prireditvi kolegi sevniškega radia pred številnim občinstvom v sevniški športni dvorani, s tem da jima podelil po enotredenski smučarski paket v Franciji. Ko je brh mladenko Petro Radišek Godc ob čestitki za ponoven izbor poljubil, je tajnik sevniške športne zveze Borut Bizjak poglasno smeje komentiral, češ tale jo še zapeljaj, sploh pa se lah takole šopiri, ko je paše me dožlan...

P. P.

Z nekaterimi načrti so na pol poti

V KS Senovo precej neasfaltiranih cest

SENOVO - Na Senovem so vsotopili v novo leto z upanjem, da bodo letos lahko odpravili ali vsaj začeli reševati nekatere probleme komunalne narave. V krajevni skupnosti imajo še 84 km neasfaltiranih cest, kar je po navedbah iz sveta krajevne skupnosti največ v občini Krško. Kot zatrjujejo v svetu KS Senovo, so v petih letih na področju gospodarske infrastrukture izgubili približno 81 milijonov tolarjev, ki bi po veljavnih merilih pripadali Senovemu. Če bi ta denar krajevna skupnost dobila, bi se dolžina neasfaltiranih cest bistveno zmanjšala.

O vodovodu na Senovem povedo, da doživlja prenovi glavni vod skozi Senovo. Pri tem računajo na boljše oskrbo z vodo, saj imajo v rezervi dve vrtni v Dovškem, kjer je voda dobra. Tovrstnim senovskim pričakovanjem in ustreznim razvojnimi načrtom ni kaj očitati. Senovski salonitni vodovod je namreč zelo slab, kot zatrjujejo domačini. Ti živijo s prepričanjem, da je voda iz tega vodovoda ob vsakem hujšem naliivu ne pitna. Problem zase so tudi številni vaški vodovodi, ki imajo svoje posebne izvire.

Stvari bi naredili samo nekako do polovice, če bi skrbeli zgolj za dovod vode v stanovanja in podjetja, pri tem pa pozabili na umazano na vodo, ki odteka od porabnikov. Zato jih močno skrbi nedograjena kanalizacija v središču krajevne skupnosti, na Senovem. Potem ko so 1988. leta kanalizacijo začeli graditi, je še zmeraj nedokončana in je ni mogoče uporabljati.

Če bi domačini radi o svojih navedenih težavah komu kaj pozožili po telefonu, to lahko storijo ali pa tudi ne. V krajevni skupnosti v naketarih zaselkih domačini namreč že tudi po dve leti čakajo na zaproseni telefon.

L. M.

Spomladi turistični prospekt občine in Kostanjevice

Tudi turistični znak

KRŠKO - Kot kaže, bo imela občina Krško spomladi prvi turistični katalog občine, saj delovna skupina na tem projektu intenzivno dela. Katalog bo obsegal okoli 20 strani, prevladoval pa bo slikovni material. Tekste bo prispevala Alenka Burja, oblikovno in slikovno ga bo uredil Roman Stopar. Natisnjen pa bo natisnjen tudi v nemškem, hrvaškem in angleškem jeziku. Turistični katalog občine bo sestavni del turistične mape, v katerem po poleg povabil po vinskih cestah, turističnih kmetijah in še česa tudi turistični katalog Kostanjevice. Po besedah župana občine Krško Danila Sitarja kataloga ne bosta prinašala podrobnosti, pač pa bo to le prijazno povabilo za tiste, ki teh krajev ne poznajo. "Apelirali bomo na splošno obiskovalca, kasneje pa tudi na ciljne skupine, kot so ribiči, športniki, lovci in drugi," pravi Danilo Sitar.

Hkrati je v pripravi tudi znak turistične ponudbe občine, s katerim bodo nastopali enotno vsi turistični produkti občine, znak pa je združljiv s slovenskim turističnim znakom. Pripravlja se tudi turistični znak Kostanjevice in projekt označevanja turističnih znamenitosti občine s tablam in kažipot. Slednji naj bi bili nared do konca leta, medtem ko lahko pričakujemo promocijski katalog in turističnih znakov spomladi. Glede na to, da je bil v preteklosti turizem v občini prepuščena tema, bodo omenjeni projekti temelj turistične dejavnosti, za večji uspeh pa bo potrebno še veliko naporov vseh nosilcev razvoja v občini in zunaj nje.

T. G.

Na Senovem nehali kopati premog

Zaradi konca proizvodnje preveč rudarjev - Kje bodo delali brezposelni rudarji? - Prodali 15.000 ton premoga ljubljanski toplarni in 10.000 ton v drobni prodaji

SENOVO - Osmi januar 1997 je gotovo prelomnica v zvezi s senovskim rudnikom, saj so tega dne v njem nehali kopati premog. Ostalo je še 81 zaposlenih, ki bodo v firmi delali verjetno še prihodnja 4 leta pri vzdrževanju naprav in zapiranju jame.

Zaradi konca proizvodnje je preveč rudarjev. Po nekaterih podatkih je t.i. presežnih delavcev 63, od katerih so jih 31 razglasili za trajne presežke, drugim naj bi zagotovili nadomestno zaposlitev. Kje naj bi delali, pa je vprašanje, saj je v krški občini razmeroma malo dobrih podjetij z nezasedenimi delovnimi mesti. Doslej so po nekaj rudarjev zaposlila manjša podjetja, še največ brezposelnih knapov trenutno dela v Kostaku. Sicer rudarji vedo premalo ali celo nič, kot so povedali, o tolikokrat omenjanem prezaposlovanju, za vse pa bo dobro, če prezaposlitvene načrte pozna rudniško vodstvo.

V takih razmerah so 8. januarja sklicali v rudniku sestanek sindikata. Tako so se zbrali, da bi odgovorili, ali je rudniško vodstvo pri pošiljanju svojih delavcev

RUDARJI ZA REZERVO - Potem ko naj bi bila glavna načrta za prezaposlitev senovskih rudarjev padla v vodo, so nekaj deset rudarjev poslali iz podjetja. Tisti, ki so ostali, bodo poskrbeli kot vzdrževalci, da nekatere rudniške naprave ob zapiranju jame ne bodo povsem ostale. (Foto: L. M.)

na trajni ali začasni prisilni dopust ravnalo skladno z ustreznimi predpisi. Pri vsem tem je videti, da sindikalni boj nekoliko slabijo različni pogledi na delo sindikata in razhajanja sindikalnih voditeljev.

Rudnik je do letošnjega 8. januarja prodal 15.000 ton premoga ljubljanski toplarni in 10.000 ton posameznim kupcem v drobni prodaji.

L. M.

MED OTROKI TUDI DEDEK MRAZ - Ob koncu leta so imeli v brežiškem vrtcu v oddelku Oblaček praznovanje. Starši so pod vodstvom vzgojiteljice Nevenke Ogo-revc pripravili igrico Sneženi mož išče prijatelja. Otroci so predstavili sprejeli z navdušenjem, saj jih je na koncu obiskal tudi dedek Mraz z bogatimi darili. Po predstavi so starši pokramljali ob soku in sladkarijah. Dedek Mraz pa je med tem obiskal bolnega Kristijana v bolnici, od koder je tudi fotografija. (Borut Peček v imenu staršev)

"Na banko" iz naslonjača

Spremembe v Hipotekarni banki Brežice - Del poslov prenesla na Novo kreditno banko, d.d., Maribor

BREŽICE - Delničarji Hipotekarne banke Brežice so se na zboru 30. decembra lani odločili za nekatere spremembe dolgoročne usmeritve banke. Del aktivne in aktivnih poslov v Posavju ter prostore v Brežicah in Krškem so s 1. januarjem prenesli na Novo kreditno banko, d.d., Maribor. Hipotekarna banka se bo posledje osredotočila na investicijsko, hipotekarno in elektronsko bančništvo. Glavnina njenega poslovanja bo v Ljubljani, kjer tudi sicer opravijo 70 odst. finančnih poslov v državi. Komercialno bančništvo bo opravljal v takem obsegu, ki ga bo lahko obvladovala iz poslovne enote v Ljubljani.

Oomenjena banka si pri investicijskem bančništvu obeta po-

sebnosti v finančni skupini Nika, ki je tudi pomemben solastnik Banke. S ponudbo se bo vključila tudi v hipotekarno bančništvo, in sicer ob predpostavki, da bo imela na tem področju boljše možnosti kot druge banke.

Hipotekarna banka Brežice se že zdaj temeljito pripravlja na "spremembo stoletja", kot nekateri opisujejo zatoni tradicionalnega bančnega poslovanja na okencih v bankah. Tako bo februarja v tej banki kot prvi v Sloveniji začel delovati sistem elektronskega bančništva. To pomeni, da bo varčevalec z domačim računalnikom preko Interneta neposredno opravljal transakcije na računu pri Hipotekarni banki Brežice. Varčevalec bo tako lahko od doma opravljal denarne prenose ali preverjal stanje na svojem računu. Gotovino bo lahko dvigal na bankomatu, plačeval bo lahko tudi v bodoče s karticami in čeki.

L. M.

Brežiškimi gozdovom žled malo prizanesel

Poškodovanega približno 4.000 kubikov drevja

BREŽICE - Kot so sporočili iz brežiške območne enote Zavoda za gozdove Slovenije, ki jo vodi Niko Rainer, posledice letošnje neugodne zime občutijo tudi gozdovi v tem delu države. Odsek za gojenje in varstvo gozdov, ki ga pri brežiški enoti vodi Mojca Bogovič, je ugotovil, da žled na brežiškem območju k sreči zaenkrat še ni povzročil škode večjih razsežnosti. Brežiška območna enota ima pod svojim okriljem 65.000 hektarov državnih in zasebnih gozdov.

Na celotnem območju sta led in sneg izruvala in podrli posamezna večja in težja drevesa na nagnjenih terenih ter polomila veje. V območni enoti ocenjujejo, da je žled poškodoval 4.000 kubičnih metrov drevja, med katerim je 85 odst. listavcev. Vrhačev iglavcev je polomljenih malo. Poškodovano je zlasti drevje v mlajših razvojnih fazah in, kot rečeno, so najhuje prizadeti listavci. Površin s tako poškodovanim drevjem je na celotnem območju okrog 350 hektarov.

Na nadmorskih višinah 400 do 600 metrov je drevje še vedno vkovano v led. Brežiška območna enota, ki je ugotavljala poškodbe drevja 6. do 9. januarja, povezuje morebitno povečanje škode v gozdovih z vremenskimi razmerami. Vse posledice letošnje zime bodo strokovnjaki sicer lahko ugotovili šele spomladi. Takrat se bodo tudi odločili, ktere nasade bodo morali gozdarji obnoviti.

L. M.

Brežiška Karitas za dve škofiji

Župnijska Karitas Brežice za sirote, brezposelne, ostarele in invalide - Največje težave s prevozi materiala - Iz garaže v župnišče - Ob sredah popoldne uradne ure

BREŽICE - Potem ko je za nami (pred)novoletni čas vsesplošnega obdarovanja, nekako v senci vsakdanjega vrveža delujejo še naprej dobrodelnostne ustanove. V Brežicah je ena takih človekoljubnih postaj župnijska Karitas, katere tajnica je Zinka Žnideršič.

V Karitas se oglašijo po pomoč družine z več otroki in ena takih šteje 6 otrok, ki so ostali brez matere. Pridejo tudi take socialno ogrožene družine, ki se znajdejo v stiski ob izgubi zaposlitve katerega ali vseh družinskih članov. Prejemniki brezplačne pomoči Karitas so tudi med ostarelimi, ki živijo ali doma ali v domovih za starejše. S pomočjo in oporo omenjene brežiške človekoljubne postaje lažje živi tudi prenekateri invalidi, med temi še ne 30-letna ženska, ki ji je Karitas zagotovila fizioterapijo. Ljudje sprejmejo tudi obliko pomoči poleg oblačil kot izdelke bele tehnike in pohištvo. Včasih dobijo od Karitas tudi denar, vendar ne na roko, ampak kot plačan račun.

Karitas si zagotavlja denar in blago s prodajo različnih izdelkov, kot so npr. adventni venčki, s puščico v cerkvi in z dobrodelnimi koncerti, kakršen je bil letos že četrtič, tudi tokrat na prvo adventno nedeljo.

Težava nastopi, ko bi moralo blago na pot do obdarovancev. "Nimamo svojega vozila za prevoz materiala," je povedala Zinka Žnideršič. "Smo v stikih s Karitas v tujini, če bi se našel sponzor za vozilo. Tudi ne zavračamo koga iz Slovenije, ki bi bil pripravljen dati manjši kombi. Za zdaj ni odziva na naše pobude." Kaže, da je Karitas veliko lažje pridobila prostor. Potem ko je začasno zložila prva človekoljubna darila v zasebno

garažo v Brežicah, je že po dobrem letu obstoja začela delovati v brežiškem župnišču na 16 kv. metrih, kjer je še zdaj. Tudi številni prostovoljcev je naraslo od dveh na začetku na sedanjih 10 duš že po enem letu.

Župnijska Karitas v Brežicah ima uradne ure vsak teden ob sredah od 15. do 16. ure v župnišču v Brežicah na Cesti prvih borcev 34, in to na dvorišču stavbe. Darovalcem in prosilcem sta v zvezi s Karitas na voljo dve telefonski števil-

ki, in sicer župnijska (0608) 61-275 in zasebna (0608) 61-091.

Karitas v Brežicah je po besedah Zinke Žnideršič začela delovati maja 1992, njen nastanek pa je tesno povezan z vojno za Slovenijo in z odprtjem začasnega begunskega centra v Sromljah. Je župnijska organizacija, vendar sega zelo daleč: do slovensko-hrvaške meje na Jesenicah na Dolenjskem, do Podsrede, do Kostanjevice, tako sega celo v sosednjo škofijo. Najbližji Karitas sta v Celju na eni in v Novem mestu na drugi strani. S tako obsežnega območja so tudi darovalci in tisti, ki prejemajo pomoč brežiške Karitas.

M. LUZAR

KARITAS - Zadnja večja javna predstavitev brežiške Karitas doslej je bil dobrodelni koncert 1. decembra lani, s katerega je tudi fotografija. Žnideršičeva se iskreno zahvaljuje nastopajočim, ki so se odpovedali honorarjem, in vsem sponzorjem. (Foto: Milan Kšela)

Vrsta sprememb pri zaposlovanju

Po novem pravilniku večji poudarek zaposlovanju invalidom in starejšim od 50 let - Zanje stalne subvencije - Nič več sofinanciranja pripravništva - Novost kooperative

NOVO MESTO - Lani so na državni ravni pripravili kar vrsto novosti in sprememb na področju zaposlovanja brezposelnih, ki so jih predstavniki zavoda za zaposlovanje predstavnikom kadrovske službe delodajalcev prejšnji teden predstavili v Metliki, Črnomlju, Trebnjem in Novem mestu. Najpomembnejša novost je Pravilnik o izvajanju ukrepov aktivne politike zaposlovanja, ki je začel veljati 1. januarja letos. Z njim so ta pravila prvič javno in uradno objavljena.

V bodoče bo večji poudarek na preventivi, saj novi pravilnik zavodom za zaposlovanje nalaga, da začnejo ukrepati, še preden delavci v propadajočem podjetju tudi formalno izgubijo delo in se prijavijo na zavodu. "Lani je bilo zavodu za zaposlovanje javljenih za 5 odst. manj potreb po delavcih kot leta 1995, medtem ko je bilo zaposlitev za 30 odst. več, čeprav na žalost pretežno za določen čas," je v svojem uvodu na rednem letnem posvetu zavoda za zaposlovanje s predstavniki kadrovske službe delodajalcev povedal pomočnik direktorja novomeškega zavoda za zaposlovanje Stane Žagar.

Med ukrepi za zmanjševanje brezposelnosti ni več sofinanciranja

nja pripravništva, zaradi katerega se je v preteklih letih zaposil markantno zmanjšal. Več proračunskega denarja bo po novem namenjeno dolgoročno brezposelnim osebam oziroma težje zaposljivim kategorijam brezposelnih, to je invalidom in ljudem, starejšim od 50 let, ki lahko dobijo stalne subvencije pri plačah. Zanimiva novost so tudi tako imenovane kooperative - oblike skupnega dela vsaj treh posameznikov, ki temelji na prostovoljnem članstvu in odprtosti.

Lani so na zavodih za zaposlovanje evidence brezposelnih vzpostavili na novo. Sedaj vodijo evidenco iskalcev zaposlitve, kamor štejejo tudi tiste zaposlene, ki iščejo drugo zaposlitev, in eviden-

co dejansko brezposelnih. Pri vzpostavljanju novih evidenc so jih na primer na novomeškem zavodu za zaposlovanje s spisov brezposelnih črtali kar 800 od skupaj

• Stopnja brezposelnosti so po različnih upravnih enotah različne. Najhuje je v Črnomlju, kjer je stopnja brezposelnosti (21,6 odst.) primerljiva s tisto v mariborskem koncu, v Novem mestu in v Trebnjem je v okviru slovenskega povprečja (okoli 13 odst.), medtem ko v Metliki komajda presega 10 odst. V primerjavi s drugimi regijami na Dolenjskem in v Beli krajini opažajo, da ljudje zelo neradi sprejmejo delo izven kraja bivanja, kar razlagajo s slabo razvitim javnim prevozom pa tudi z dejstvom, da je večina teh ljudi polkmetov in je vezana na zemljo.

6000, od tega 500, ker se niso javili niti na drugi poziv.

Še vedno je med uradno brezposelnimi precej takih, ki delajo na črno ali honorarno in dejansko ne iščejo zaposlitve. Prav aktivno sodelovanje brezposelnih pri iskanju zaposlitve bo v bodoče tudi pogoj za priznavanje pravic iz naslova brezposelnosti.

I. VIDMAR

Kaj je novega na borzi

Čeprav prvi ponedeljek po podaljšanih božično-novoletnih praznikih tako glede doseženih tečajev kot tudi ustvarjenega prometa z vrednostnimi papirji ni obetala nič dobrega, se je dogajanje na ljubljanski borzi odvijalo ravno v nasprotno smer. Premik z mrtve točke v povolilni politični krizi in nepreverjene govorice o tem, da bo Banka Slovenije odločila o izdaji potrebnega dovoljenja za kotacijo delnic SKB banke na londonski borzi, kar je spekulante spodbudilo k nakupom, so v naslednjih dneh povzročile povečano trgovanje in nezadržno rast tečajev najzanimivejših delnic. Čeprav se je po uradnem sporočilu centralne banke izkazalo, da so bile govorice preuranjene, to ni ustavilo rasti tečajev delnic SKB banke, ki so v novem letu pridobile nekaj več kot odstotek vrednosti in je njihova cena preseгла 45.500 tolarjev.

Nasploh so v preteklem tednu največ kupovali delnice, ki so že dolgo najzanimivejše za tuje. Največ pozornosti so pritegnile delnice Leka, katerim se je visoki tečaj pognal še naprej v višave in je presegl 25.000 tolarjev za delnico; kljub visoki ceni ni zmanjšanje zanje nič manjše. Rekordne vrednosti beležijo tudi delnice Droge in Kolinske, katerih tečaji še nikoli niso bili tako visoko. Za delnice prve družbe je

treba odšteti že preko 25.700, druge pa 2.300 tolarjev. Tisti, so počakali s prodajo delnic, ki jih v javni prodaji omenjen podjetij zamenjali za certifikat, torej lahko veselijo lepih zasluvkov.

Tudi na OTC trgu tečaji nekaterih delnic skokovito naraščajo. Najprometnejši Mercatorjevi delnici tečaj že nekaj dni zapovrstvo raste z večodstotno stopnjo, tako da je po dolgem času presegel 4.400 tolarjev, kar pomeni, je samo v enem tednu dosegel skoraj 10-odstotno rast.

Pomembna novica preteklega tedna za številne delničarje je bila tudi težko pričakovana uvrstitve delnic Krke v centralni register Klirinško-depotne družbe. Ker je s praviciami do delnic Krke nekaj mesecev veliko trgovanje, imajo borzne hiše sedaj veliko dela, da uredijo lastništvo delnic, ki so jih kupile. Ker je zdaj zahtevana normalna preknjba delnic med prodajalcem in kupcem, se pri tovrstnih poslih zmanjšuje tveganje, povezano z večkratno prodajo istih delnic, drugi strani pa bodo borzne hiše zdaj ugotovile, koliko je bilo večkratnih prodaj.

MARJETKA
Dolenjska borznoposredniška družba
Glavni trg 10, Novo mesto
Tel.: 323-553, 323-554

Izjemoma bo možno sekati les tudi v varovalnem gozdu

OSILNICA - Poročali smo, da je občinski svet Osilnica v svojem mnenju o gozdnogospodarskem načrtu za Kolpsko dolino dal več pripomb, med njimi tudi, naj bi v načrtu zmanjšali obseg varovalnih gozdov. Odgovor oz. mnenje kočevske območne enote Zavoda za gozdove Slovenije, ki ga je pred kratkim prejela občina Osilnica, pa je, da zahteva Osilničanov ni smiselna in da je potrebno upoštevati stroko, in ne trenutnega političnega interesa ali interesa lastnikov gozdov, saj gre za poseg v zelo občutljiv gozdni ekosistem.

Gozdnogospodarski načrt za obdobje 1994 - 2003 predvideva, da se bo delež varovalnih gozdov povečal od 1756 na 2544 ha, in to predvsem na račun večjega deleža varovalnih gozdov v zasebnem sektorju in priključitve zaraščajočih kmetijskih površin k varovalnim gozdom. Sicer pa imajo vsa strma pobočja - in teh je največ prav v Kolpski dolini - varovalno vlogo.

Vendar je iz odgovora gozdarjev možno razbrati tudi, da bo možno v nekaterih primerih ugoditi zahtevam Osilničanov. S podrobnejšim gozdnogojitvenim načrtovanjem bodo gozdarji za vsak oddelek ugotovili predele, v katerih je varovalna vloga izredno poudarjena in v njih sečnja, gradnja itd. ne bo možna, in predele, kjer je zaradi močnejšega pomena varovalne vloge gozda sečnja možna.

J. PRIMC

SPREMENBE PRI ZAPOSLOVANJU - Pomočnik direktorja novomeškega zavoda za zaposlovanje Stane Žagar (levo) je prejšnji teden skupaj s sodelavcem, vodjem zaposlovanja Matjažem Verbičem in vodjo odelka za analize in informatiko Jožetom Giodanijem, v Metliki, Črnomlju, Trebnjem in Novem mestu predstavnikom kadrovske službe belokranjskih in dolenjskih podjetij predstavil novosti na področju politike zaposlovanja, med katerimi je za delodajalce najpomembnejša ukinitve sofinanciranja pripravništva. (Foto: I. V.)

Tuj kapital se obrestuje

V prostorih nekdanje Iskre skoraj dve leti družbi Filtec in HK Elektronik - Vpliv na okolje ni

KOSTANJEVICA NA KRKI - V prostorih nekdanje Iskre Industrijske elektronike v Kostanjevici, sredstva katere so bila prodana, le ta pa likvidirana v postopku redne likvidacije, sta bili maja leta 1995 s tujim kapitalom ustanovljeni novi družbi - Filtec in HK Elektronik, d.o.o., & Co. k. d. Družbi sta izpolnili ob nakupu prevzeto obvezo, da zaposlita bivše delavce Iskre, ki je v najboljših letih zaposlovala celo 240 ljudi. Tako je Filotec, ki je v lasti grupacije KRAH-RWI, zaposlenih 68 ljudi, HK Elektronik, polovico katerega je v lasti prej omenjene družbe, pol pa v lasti družbe Holzschuh, pa zaposluje 17 oseb.

Program obeh družb je podoben nekdanjemu Iskrinemu. Filotec v celoti nadaljuje proizvodnjo žičnih uporov, medtem ko so v HK Elektroniku nekdanji program skrčili. Filotec je pridobil velik del nove opreme iz Nemčije in prevzel tudi naročila precejšnjega dela sestrskeske firme iz Nemčije, medtem ko so večje investicije v HK Elektroniku predvidene v letošnjem letu. Slednja družba, ki je za zdaj s storitvami v celoti vezana na domači trg, bo z vlaganji in proizvodnjo elektronskih sklopov za vgradnjo v avtomobilski industriji pretežno izvozno usmerjena, tako kot je Filotec, ki kar 98 odstotkov proizvodov namenja izvozu. Po besedah vodje enot obeh družb v

čalo tudi število zaposlenih. Podjetji kolektivno pogodbo do delavcev izpolnjujeta, še več, delavci prejema 15 odstotkov višje plače.

Ko je v teh prostorih še obratovala Iskra, je bila ekologija pereč problem, prihajalo je celo do zastrupitev. Danes je stanje drugačno. Proizvodnja je zaradi večjih investicij v zaščito in varstvo delovnega okolja ekološko neoporečna, v novih podjetjih pa izvajajo tudi meritve emisij v okolje, ki so daleč pod dovoljenimi vrednostmi.

Filotec je leto 1995 zaključil z minimalno izgubo, ki je bila zaradi zagona proizvodnje pričakovana,

minulo leto pa z dobičkom. Dobri obeti so tudi za prihodnja leta. Družba HK Elektronik bo boljše rezultate - leto 1996 je namreč zaključila na meji - dosegala s predvideno letošnjo investicijo. Da sta podjetji kljub tujemu kapitalu samostojni, dokazuje tudi podatek, da je lastnik družbi le enkrat obiskal, vodstvo je slovensko, skupna pa sta strategija družbe in marketing.

T. GAZVODA

JUTRI PODELITEV NAGRADE EPICA 96

LJUBLJANA - V Cankarjevem domu bo jutri 10. jubilejna podelitev prve evropske oglaševalske kreativne nagrade Epica 96 in hkrati tudi celodnevna prireditve - Evropski kreativni miting, ki bo Ljubljano ta dan spremenila v oglaševalsko prestolnico Evrope.

Svoj certifikat ali njegov ostanek lahko vložite v DPB VIZIJO 1, PID, d.d., Novo mesto, SAMO ŠE 16 DNI - do 31. januarja 1997.

Vsi, ki ste že ali še boste postali delničarji VIZIJE, boste sodelovali v tretji NAGRADNI IGRI,

ki jo organizirata VIZIJA in Zavarovalnica TILIA, d.d., Novo mesto.

VIZIJA KONČUJE VPISOVANJE CERTIFIKATOV!

Svoj certifikat lahko vpišete na naslednjih vpisnih mestih:

- sedež Zavarovalnice TILIA, d.d., Seidlova cesta 5, Novo mesto; predstavništva TILIE v Kočevju, Kopru, Kranju, Črnomlju, Ljubljani, Metliki, Trebnjem in Sevnici; poslovalnice TILIE v Trzinu, Škofji Loki, Radovljici in Šmarju pri Jelšah;
- sedež VIZIJE, Novi trg 5, Novo mesto;
- Dolenjski list, Glavni trg 24, Novo mesto; Studio D, Seidlova cesta 29, Novo mesto; vse PE PTT Novo mesto in pošta Kočevje;

ali pa preprosto tako:

1. Izpolnite in podpišite pooblastilo.
2. Po pošti pošljite na naslov VIZIJA, družba za upravljanje investicijskih skladov, d.o.o., Novi trg 5, 8000 Novo mesto:
 - izpolnjeno in podpisano pooblastilo,
 - certifikat (obvestilo Agencije za plačilni promet).
3. Vpis za vas opravi VIZIJA, ki vam potrdilo o vpisu vrne po pošti.

Izjava:

Pooblaščen VIZIJO, družbo za upravljanje investicijskih skladov d.o.o., Novo mesto, Na trg 5, za vpis in vplačilo delnic II. emisije v DPB VIZIJO 1, pooblaščen investicijsko družbo d.d., Novo mesto, Novi trg 5, do vrednosti, ki jo navajam v ustrezni rubriki pooblastila istočasno pooblaščen VIZIJO, družbo za upravljanje investicijskih skladov, d.o.o., Novo mesto, za uresničevanje glasovalne pravice iz vplačanih delnic II. emisije v mojem imenu in svoj račun na kupščini DPB VIZIJE 1, pooblaščen investicijske družbe, d.d., Novo mesto.

Izpolnjevanje pooblastila za mladoletnike in ostale opravilno nesposobne osebe Pri pooblastilu za vpis certifikata mladoletnika ali opravilno nesposobne osebe se za vpis imetnika certifikata uporabijo podatki mladoletne osebe oz. opravilno nesposobne, pooblastilo pa podpiše eden od staršev oz. skrbnikov. Nad podpis je potrebno z velikimi tiskanimi črkami napisati ime in priimek podpisnika.

POOBLASTILO

IMETNIK CERTIFIKATA (priimek in ime s tiskanimi črkami)	
NASLOV IMETNIKA	
EMŠO	
Na podlagi lastninskega certifikata vpisujem: SIT	
DAN	MESEC
LETO	
KRAJ	PODPIS IMETNIKA CERTIFIKATA ALI ENEGA OD STARŠEV ZA MLADOLETNEGA OTROKA

Kostanjevici, Antona Gubenska, se bo predvidoma nekoliko pove-

Zvone Novina

iz težav se morajo znajti samo od države za ohranjanje več 900 delovnih mest dobili le 4 jone tolarjev.

V Novolesu hočejo v treh postati najboljše podjetje v venski lesni industriji, kajti pričani so, da samo vztrajanje sedanjih rezultatih pomeni dovanje.

J. DORO

Več skrbi Romom, prometu in meji

S prvega sestanka vodstva UNZ Novo mesto in županov občin - Slednji delo policije in sodelovanje z lokalno skupnostjo ocenili kot dobro, čeprav oboji dostikrat nemočni

ŠENTJERNEJ - "Namera, da ohranimo nivo varnosti naših občanov, nam je v lanskem letu uspela. Žal tega ne moremo trditi za prometno varnost, saj se je število smrtnih žrtev povečalo kar za 60 odstotkov, največ na račun magistralke M1," je dejal načelnik UNZ Novo mesto Franci Povše na sestanku vodstva uprave z župani oziroma predstavniki občin Semič, Metlika, Črnomelj, Škocjan, Novo mesto in Šentjernej.

Stanje na področju kriminalitete se od časov po osamosvojitvi, ko je zelo narasla, umirja, letno število 1.300 kaznivih dejanj pa je po besedah Francija Povšeta v mejah normale. Pri tem velja omeniti kar 80-odstotno raziskavnost kaznivih dejanj, ki UNZ Novo mesto uvršča v sam državni vrh, medtem ko se stanje na nivoju pravosodja spremeni. Prav zaradi tega bi bilo pri nas marsikaj drugače, če bi bili kršitelji pravčasno in učinkovito kaznovani. Na to policisti ne morejo vplivati, pri svojem delu pa jih omejujejo tudi zakonske določbe. Prav zaradi teh omejitev so policisti deležni marsikaterih kritik, češ da so neučinkoviti.

Manj obetajoče je dejstvo, da naraščajo kazniva dejanja z elementi nasilja. Tako je bilo lani na primer kar 8 umorov in 12 ropov, vsi pa so raziskani. Narašča tudi mladotniška kriminaliteta, zadnjih sedem let pa se starostna sestava storilcev znižuje. Na UNZ

Novo mesto pripravljajo aktivnosti, s katerimi bi takšna dejanja zajezili, seveda pa bo pri tem potrebno k sodelovanju pritegniti tudi druge institucije. Če je bilo lani odkritih 19 kaznivih dejanj v zvezi z mamili, leto prej le 5, je v upadu kriminaliteta povezana z orožjem, našega dela Slovenije pa ni dosegla organizirana tatvina avtomobilov. Ukradenih je bilo sicer 22 vozil, a je bilo kar 20 odkritih, storilci pa so na ta teren posegli tudi iz Krškega. Lani je bilo za 15 odstotkov več kršitev javnega reda in miru, pri kršiteljih pa je pogosteje prisoten alkohol. Kršitve se iz javnih mest selijo v hiše.

Kljub upadu prometnih nesreč za 1 odstotek je bila smrtna bilanca kar za 12 oseb večja kot leta 1995, ko je na cestah umrlo 20 udeležencev v prometu. Vendar se je skoraj za tretjino zmanjšalo število hudo in lažje poškodovanih. Policisti bodo še naprej po-

zorni predvsem na kršitve, ki vplivajo na varnost udeležencev v prometu, poskušajo pa tudi zmanjšati ustavljanja "na pamet".

• Predstavniki občin so poudarili predvsem željo po čim večjem delovanju policistov na področju prometne varnosti, varstvu okolja, na meji in pri romski problematiki. Prav zaradi Romov, ki so že velikokrat poskrbeli za huda kazniva dejanja, je bilo izražena želja po skupnem nastopu države, saj je romska problematika državni problem, čeprav so Romi le v 13 občinah. "In gotovo bi se težave z njimi prejele, če bi bili Romi tudi v Ljubljani," je menil eden od razpravljalcev.

Tako je njihov cilj, da bi kaznovali 70 odstotkov ustavljenih.

T. G.

KRČAN POMAGAL ČEZ MEJO

KRŠKO - 32-letni K. S. iz Krškega je osumljen, da je med 13. in 23. decembrom ilegalno sprovedel v Slovenijo iz Hrvaške dve državljanki Bolgarije, ki sta bili pred tem zavrženi na mejnih prehodih Obrežje in Dobova. Prav zato jima je hotel pomagati Krčan, ki ju je nameraval tudi prijavit v bivanje v Sloveniji.

POŠKODOVAL PRI ŽAGANJU DRV

DRAGATUŠ - V ponedeljek, 6. januarja, se je pri žaganju drv hudo poškodoval 40-letni Branko Filip iz Zapudja, ki je pri prijatelju v Brezniku pri Dragatušu žagal drva. Nekaj minut čez 13. uro je s traktorskim cepilnikom kalal poleno na polovico, nato pa ga je hotel razklati še na četrtino, pri tem pa ga je cepilnik zagrabil za levi del bunde in jo navijal. Kljub temu da je prijatelj takoj izklopil kardan, se je Branko Filip hudo poškodoval, saj ima odprt zlom leve nadlahtnice in poškodbe reber.

ZAHVALA POLICIJI

Konec lanskega leta so mi iz avtomobila ukradli avtoradio kar precejšnje vrednosti. To se mi ni zgodilo prvič, zato sem krajo sicer prijavil na policijsko postajo, vendar brez velikega upanja, saj zaradi vremenskih in drugih vzrokov ni bilo mogoče posneti prstnih odtisov. Toliko boljše je bilo presenečenje že čez nekaj dni, ko mi je policija vrnila avtoradio (g. Janez Polak). Čeprav je narava dela policistov včasih neprijetna za nas, ljudje vse preradi pozabljamo, da dostikrat naredijo tudi kaj zelo zaželjenega. Zato se jim na tem mestu zahvaljujem.

TOMAŽ SKRIBINŠEK
Črnomelj

SPOŠTOVANI NAROČNIKI

V tednu, ki je za nami, ste vsi s plačano naročnino za lani in vsi, ki ste postali naši naročniki decembra in januarja, prejeli objubljeni stenski koledar z dolenskim gradovi. Če se je vseeno kje "zalomilo" in koledarja niste prejeli, nam sporočite - poslali vam ga bomo po pošti.

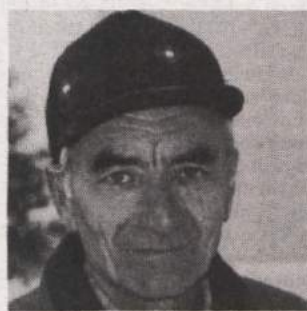
OB KONCU TEDNA POOSTRENA KONTROLA

NOVO MESTO - Na območju novomeške uprave za notranje zadeve bo v soboto, 18. januarja, med 20. in 3. uro potekala poostrena kontrola prometa s poudarkom na psihofizičnem stanju voznikov, zlasti vožnje pod vplivom alkohola, uporabe pasu, hitrosti pa tudi drugih hujših kršitev cestnoprometnih predpisov.

Je policija učinkovita?

Statistika policije, ki govori med drugim o zaseženem orožju, mamilih, raziskanih kaznivih dejanjih, številu kaznovanih kršiteljev cestnoprometnih predpisov in podobnem, razkriva tudi uspešnost policije, vendar si jo lahko vsak razlaga po svoje. Nekateri so namreč prepričani, da policija izpolnjuje svoje poslanstvo, drugi prav nasprotno. In kaj o tem menijo naključno vprašani?

VALENTIN KODRIČ, upokojenec iz Podbočja: "Policisti so sicer dovolj učinkoviti, a včasih še premalo. Stojijo bi morali biti na cesti, saj se mimo nas podi veliko voznikov, ki ogrožajo varnost v prometu. Tiste, ki se ukvarjajo z orožjem, bi morali čim bolj kaz-

novati, kar pa se mamil tiče, veliko krivdo nosijo starši tistih, ki uživajo ali prekučujejo z drogo. Mnogo kritik leti na delo policistov zaradi romske problematike, čeprav je ta širši družbeni problem. Menim, da bi morali Romom najprej dati delo. Tako bi imeli manj časa za druge posle, ne pa da jih družba kar naprej podpira."

AMALIJA MALEŠIČ, gospodinja iz Zemlja: "Mislim, da je policija učinkovita, vendar pri svojem delu naleti na druge ovire - omejujejo jih namreč zakoni. Država bi morala torej najprej poskrbeti za primerno zakonodajo, vendar bi morala določiti tudi

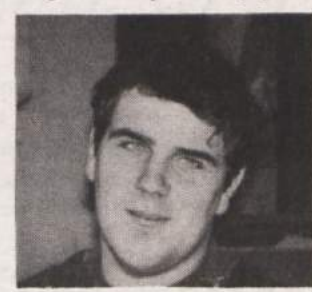

pravilne in dovolj stroge kazni. Pri zatiranju kriminalitete in drugih kršitev igra pomembno vlogo tudi sodstvo, vendar pa so tudi sodniki pri svojem delu omejeni. Tako bi bila za učinkovito vodenje države in zagotavljanje varnosti državljanov potrebna korenita sprememba. Policisti bi lahko bolj kaznovali prometne kršitve."

MARJAN PAPEŽ, diplomirani inženir kmetijstva, iz Zgornjih Vodal pri Tržišču: "Glede na to, da je Dolenjska vinorodna dežela, pri razmišljanju o uspešnosti policije najbolj izstopa njihova vloga v prometu. Dostikrat imam namreč občutek, predvsem pozimi, da policistov ni tam, kjer bi bili potrebni, na primer v snegu in dežju, medtem ko so bolj aktivni takrat, ko se Dolenjci vračamo iz vinogradov, kjer si privoščimo težko pridelani kozarček vina. Takrat nas vsak promil čez dovoljeno mero krepko udari po žepu, ne glede na to, ali ogrozamo promet. Potrebno bi bilo torej tudi nekaj tolarance."

TOMAŽ KOCMAN, uslužbenec iz Grosuplja: "Mislim, da bi morala policija več pozornosti posvečati kriminalu, predvsem orožju in mamilom. V prometu je slovenska policija že dosegla napredek in je učinkovita, vendar bi bilo prav, da bi še bolj kaznovala kršitelje, predvsem tiste, ki vozijo pod vplivom alkohola. Gotovo je pri nas tudi kar precej droge, čeprav ni veliko odkrite, vse več pa je tudi orožja. Glede na naraščajočo brezposelnost in druge socialne probleme je priča-

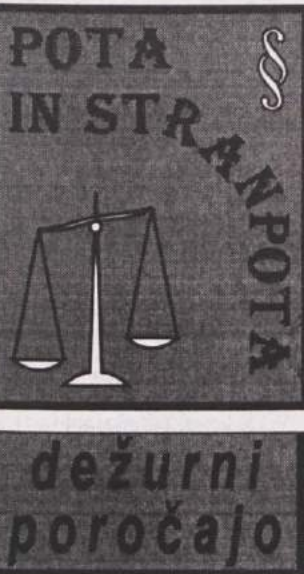

kovati, da bo tega pri nas še več. Prav zato bi bila lahko policija bolj učinkovita."

T. G.

VODSTVO UNZ NOVO MESTO Z ŽUPANI - V sredo, 8. januarja, so se v Šentjerneju prvič sestali vodilni iz UNZ Novo mesto in predstavniki občin. Takšno srečanje naj ne bi bilo zadnje. (Foto: T. G.)

dežurni poročajo

OB RADIO - 23-letni J. D. s Senovega je v noči na četrtek, 9. januarja, parkirano svojo zastavo 101 na Senovem. To je izkoristil neznanec, vlomil v vozilo in odnesel avtoradio znamke Pioneer in dodatno zavorno luč. Lastnika je oškodoval za 60 tisočakov.

POSLUŠAL BO GLASBO - Neznanec v Brežicah pa se je po avtoradio napotil kar v trgovino Music box v Brežicah. Vanjo je vlomil pretekli vikend in trgovino oškodoval za 74 tisočakov.

TOVORNJAK PRIVABIL TATIČA - V noči na 12. januarj je neznanec s tovornjaka, ki je bil odklenjen in parkiran pri zgradbi Mlekar KZ Trebnje, demontiral in ukradel avtoradio Philips, števec za spremljanje porabe goriva in plastično novoletno smrečico, ki je bila pritrjena z vakuumskim nastavkom. Neznanec je lastnika S. P. iz Trebnje oškodoval za 90 tisočakov.

ILEGALCI NA POHODU - V torek, 7. januarja, ob 16.45 so iz Hrvaške preko mostu v Slovenski vasi na ilegalen način vstopili Hrvat in trije državljani Makedonije. V Bregansko selo jih je pripeljal prijatelj iz Zagreba, od tam so šli peš, prijatelj pa se je z avtom zapeljal čez mejni prehod, kjer je nameraval počakati svoje potnike. Policisti so ilegalce izsledili v Jesenicah na Dolenjskem.

NA DELO V LJUBLJANO - Prejšnji torek so policisti na magistralski cesti Čatež - Grmovlje kontrolirali tri državljane Bolgarije. Ti so povedali, da jih je prijatelj z vozilom pripeljal do mejnega prehoda Bregana, od koder so se peš napotili do betonskega mostu, prestopili državno mejo in nadaljevali pot proti Ljubljani, kjer bi si poiskali službo. Ilegalce so vrnilo na Hrvaško.

O mladoletnicah še nobenega sledu

Govori se, da naj bi šli v Pariz ali na Češko - Katjina mama se boji, da je dekletki kdo ugrabil, saj je čudno, da se po mesecu dni še nista javili - Tudi mednarodna tiralica

BREŽICE, TREBNJE - V sedanjem času, ko si zaradi tempa življenja in številnih obveznosti le s težavo utrgamo trenutek časa zase, še težje pa za bližnjega, morda še najbolj trpijo mladi. Številni zaradi težav v šoli, morda nesrečne ljubezni, neuresničeni želja, družinskih preprirov in še česa preživljajo prave pretrese, ki jih le težko zaupajo komu od bližnjih. Je kateri od teh razlogov vplival na 16-letnici (opisa obeh smo objavili v prejšnji številki), da sta pred mesecem dni brez sledu odšli od doma? To lahko le ugibamo.

16-letni Lidija Pajek iz Bistrice pri Trebnjem in Katarina Lukek, ki so jo klicali Katja, iz Brežic sta z odhodom domače zelo prizadeli. Katjina mama Silva ne more razumeti, zakaj se je hči odločila za tak korak. "Mislim, da sta dekletki v tujini. Gotovo bi se javili, a morda sta v tujini kje zaprti. Sami verjetno nista šli čez mejo. Morda je bil vmes kak posrednik, ki jima je obljubljal delo, pa sta morda nasedli. Gotovo je imel določene namene," je ugibala gospa Silva.

Katja je dan prej dvignila študentsko penzijo, iz hranilnika vzela 300 mark in potni list. "Še prejšnji dan sva se povsem normalno pogovarjali, na postelji je igrala neko igrico. Pogovarjali sva se o rojstnem dnevu sorodnika,

Lidija Pajek

ona je vzela denar, potni list, vse fotografije, ki jih je imela, in očitno tudi nekaj oblek. Mama jo je še zjutraj videla in z njo spregovorila nekaj besed, vendar v njenem obnašanju ni zaznala nič nenavadnega. Lidijina mama je pretresena in le ugiba lahko, kaj je vplivalo na dejanje njenega dekleta, ki je bilo bolj vase zaprti. Morda kakšna narobe izrečena beseda v družini, simpatija ali morda šola, čeprav s slednjo ni imela težav, čeprav je eno leto hodila na šiviljsko v Ljubljano, vendar se je zaradi težav pri praksi na lastno željo prepisala na gostinstvo.

Katjo in Lidijo, za kateri je bilo slišati, da so ju zadnji mesec videli v Novem mestu, išče naša policija, sedaj pa preko Interpola tudi tuja. Njuni mami ne moreta razumeti, da je policija mednarodno tiralico izdala šele mesec dni po izginotju, domači in prijatelji obeh pa upajo le, da se dekletki vrne-ta domov. Živi.

Katja Lukek

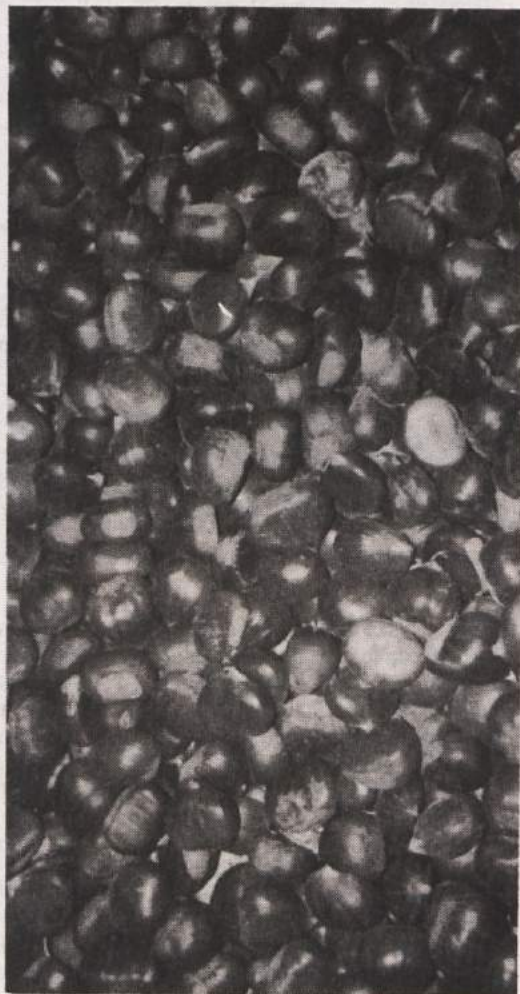
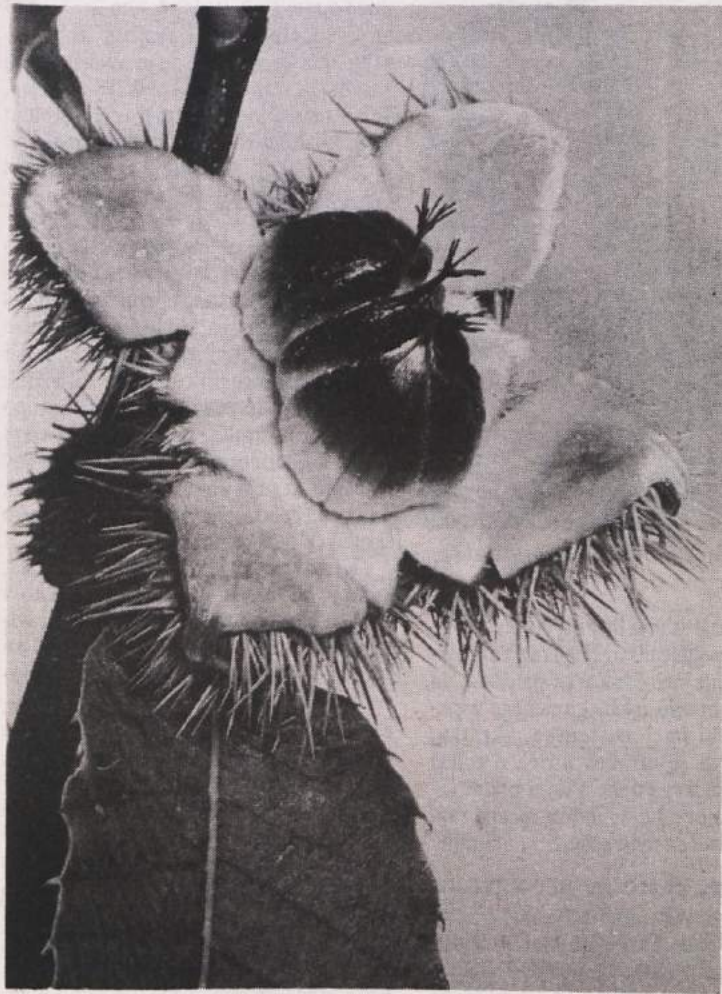

FOTO: T. GAZVODA

Politika je k...

Pravzaprav čudi, da se ljudje še vedno zgražajo nad nekaterimi potezami in dejanji politikov, ko pa je že tako dolgo znana in razpita tista resnica, ki v robatem ljudskem govoru pravi, da je politika k... – no, saj veste, kot tista ženska, ki opravlja najstarejšo obrt, se pravi kupljiva, obrnljiva, prilagodljiva in plačniku ugodljiva stvar. Seveda je ta resnica, čeprav znana in razlajnana, vedno znova pretresljiva, morda prav zaradi tega, ker se v politiki več kot kjer koli drugje uporabljajo visoke besede in trka na najbolj zvoneče vrednote, kot so narod, razcvit slovenstva, neomajna poštenost, ganljiva nesebičnost, neumorno izogrevanje za blagor drugih, nespečna zaskrbljenost za lepšo prihodnost, presunljivo tenko občutljiv glas vesti in kar je še podobnih pojmov, primernih, da se

tudi tako

uporabljajo in zlorabljajo v političnem prepričevanju lahkovernih in premalo pazljivo poslušajočih, da pač storijo po volji in namerah politikov, da volijo, se navdušujejo in pritrjujejo ter dajejo politikom plašček legitimnosti, v katerega potem lahko toplo in varno zavijejo tudi kakšno barabijo.

Taka je pač politika v nekoliko karikiranih očeh ljudskega izreka. Karikiran je res, vendar je v njem za kakšne primere vendarle precejšnje zmožnosti. Najbrž se je tega izreka spomnil mnog od tistih volilcev, ki so na nedavnih volitvah dali svoj glas gospodu, ki je že na začetku svojega in od volivcev požeganega poslanskega mandata enostavno stopil iz združbe, s katero je prišel v parlament, in predsedel v drugo. To je seveda storil po globokem premisleku in v skladu z občutljivim glasom svoje vesti. Se pač zgodi, da se človek premisli in ravna drugače, kot se je od njega pričakovalo. Vendar pa v politiki ni nenadnih moralnih spreobrnjenj in duhovnih vstajenj, politična pamet običajno ni podvržena presunljivim nenadnim razsvetljenjem, saj je po svoji naravi izrazito pragmatična in prav nič umetniško navdahnjena, navsezadnje edino tako lahko obstane, deluje in sklepa potrebne kompromise. Če pa ob tem preveč očitno prestopa meje, kar je čutili prav v sedanjem dogajanju v slovenskem parlamentu, potem pač človek ne more drugega, kot da si da duška in reče: "Ja, politika je pa res k...!"

A če je tako in če se v takih okvirih gibljejo tudi sedanji dogodki na slovenski politični sceni, potem bi lahko nelepo misel o politiki dosledno speljali do konca in se vprašali: kdo pa je tisti, ki tej kupljivi gospej zvenketa z mošnjikom pred nosom, da se tako obnaša? Saj brez kupca gospa politika ne more postati k..., no, tisto, saj veste.

MILAN MARKELJ

Ali bo pravi kostanj (pre)živel v slovenskih gozdovih?

Narava se je v teh zimskih dneh neusmiljeno poigrala z našimi gozdovi. Debela plast ledenega oklepa je prizanesla le redkim predelom naših gozdov. Del posledic je že viden, prava in gotovo veliko hujša slika pa se bo pokazala, ko bo pot v notranjost gozdov dostopnejša, navsezadnje pa lahko zima in zmrzal še pokažeta svoje zobe. Vendar zmrznjen dež in sneg nista edina sovražnika gozdov. Eden izmed njih se bo ponovno pokazal spomladi na kostanjevih drevesih. Marsikateri kostanj, ki nas v jeseni razveseljuje s sladkimi plodovi, ne bo več ozelenel.

Pravi kostanj je namreč resno ogrožen. Od leta 1960, ko so se na Dolenjskem pojavili prvi znaki kostanjevega raka, se ta bolezen hitro širi. Zadnji vzorčni popis umiranja gozdov kaže, da je napadeno kar 40 odstotkov kostanja. Pravzaprav imamo srečo, da ima kostanj veliko regenerativno sposobnost, saj se obnavlja tako vegetativno kot s semeni, pojavlja pa se tudi virus, ki uničuje parazitsko glivo, povzročiteljico kostanjevega raka.

Posek ne za vsako ceno

Kljub temu je še najbolj učinkovit način upiranja kostanjevem raku posek bolnega drevesa ali vej, vendar pa velja opozoriti, da ni vsako napadeno drevo za poseg, zato mora pri tem sodelovati gozdar, saj lahko v nasprotnem primeru dosežemo prav nasproten učinek. Virus, s pomočjo katerega lahko drevo samo ozdravi, ni lahko razpoznaven in ga lahko z nenadzorovanim posekom uničimo.

Kostanjev rak izvira iz vzhodne Azije, kjer pa je kostanj tako odporen, da rak njegovega obstoja ne ogroža. Leta 1904 je bil rak prenesen v Ameriko, kjer je v petih desetletjih uničil domala ves kostanj. Pred drugo svetovno vojno je bolezen kostanja z okuženim lesom prišla v Italijo, v pristanišče v Genovi, od koder se je razpasla po celi Evropi, najprej v Španiji, nato v Švici in Franciji, po letu 1950 pa se

je začel širiti tudi v Sloveniji: najprej na Primorskem, medtem ko se je v vzhodnem delu pojavil leta 1960 in se seveda tudi hitro širil. Pri nas smo na bolezen hitro reagirali s posekom okuženih dreves in sežigom ostankov. Prizadevanja so sicer dala rezultate, a bolezen se ni dala čisto zatreti. Danes je stopnja napadenosti takšna, da se bolezen pravzaprav ne da več obvladovati. Bolezen povzroča gljiva *Cryphohectria parasitica*, ki se razvija v lubju in ga uničuje, ker se z njim hrani. V drevo prodre skozi zelo drobne rane, ki jih povzročajo toča, ugrizi žuželk, drgnjenje vej in druge poškodbe. Gljiva lahko napade veje ali deblo, slednje je za drevo hitreje usodno, bolezen pa lahko hitreje uniči mlado kot staro drevo.

Prvi znak bolezn je uvelo listje, posledice pa se kmalu pokažejo tudi na skorji, ki postane lisasta, začenja se posedati, kasneje razpoka. Ker se drevo bolezn brani z razvojem novih celic, se na deblu ali veji pojavi odebelina, ko pa bolezen zajame celo vejo ali deblo, se pretakanje drevesnega soka ustavi in drevo nad poškodbo odmre. Pri mladih drevesih traja odmiranje do štiri leta, pri starejših do deset let.

Trosi gljive, ki nastanejo na okuženem drevesu skoraj celo leto, se lahko prenašajo po gozdu, saj jih na druga kostanjeva drevesa prenesejo veter, ptiči pa tudi človek na obleki, orodju ali z okuženim lesom.

Naj odloča strokovnjak

Kostanjev rak je karantenska bolezen, zato je treba izvajati posebne ukrepe za zatiranje in preprečevanje širjenja bolezn. Odločitev, ali je drevo treba posekati ali ne, zato iz strokovnega in zakonskega vidika ne sme biti prepuščena lastniku gozda, pač pa mora o tem odločati strokovni delavec Zavoda za gozdove Slovenije. "V zadnjih desetih letih je bilo na območju, ki ga pokriva novomeška območna enota Novo mesto, nadzorovano posekanih 17 tisoč kubičnih metrov kostanjevega lesa, nekaj lesa pa se zaradi tržnega interesa nekaterih zadrug in podjetij poseka tudi nenadzorovano," pravi inž. Stane Žunič, vodja odseka za gojenje in varstvo gozdov pri območni enoti v Novem mestu.

Rešitev v virusu

Kostanju se ne obeta nič dobrega, vendar je razveseljivo dejstvo, da je narava kljub krutosti poskrbela za ravnotežje, in prav zato kostanj ne bo izumrl. Zadnjih 5 do 10 let namreč gozdarji opažajo virus, ki preprečuje razvoj raka. V Franciji so ga na primer umetno izolirali, tako da je vnos na okužene osebe sicer možen, a drag, saj je potrebno cepljena drevesa izolirati. Z vnosom virusa so na Inštitutu za gozdno in lesno gospodarstvo že poskušali, vendar se tak postopek ustavljanja bolezn v praksi ne bi obnesel. Po besedah Staneta Žuniča virusa na našem območju ni veliko, več ga je tam, kjer se je bolezen prej pojavila, torej na Primorskem, v našem koncu pa so ga odkrili predvsem na mlajših drevesih.

Za pravi kostanj še vedno ni znano, ali je avtohtona drevesna vrsta - k nam naj bi ga po nekaterih pred-

videvanjih prinesli Rimljani skupaj z vinsko trto, saj raste v vinorodnih območjih in v območju bivšega panskovega morja. Gojitelje trt bi lahko spremljal zaradi pomembne lastnosti kostanjevega lesa: čvrstosti, zaradi katere je zelo primeren za dolgotrajno uporabo na prostem in v vodi, medtem ko za mehansko obdelavo zaradi kratkih vlaken kostanjev les ni primeren, pa tudi ne za kurjenje, saj je nizkokaloričen in povzroča škodo na dimnikih.

Kostanj je zanimiv tudi zaradi tanina, obilnega cvetenja, ki je odlična paša čebelam, in okusnih plodov, ki jih v jeseni ne uživamo le ljudje, pač pa dobro pozna tudi divjad, ki se v času zorenja množično seli v kostanjeve gozdove.

Vse to vpliva na pomembno mesto kostanja v našem gozdu, ki sicer obsega le 2 odstotka gozdnih površin ali drugače povedano: na območju, ki ga pokriva območna enota Zavoda za gozdove RS iz Novega mesta, je s kostanjem zasajenih 2 tisoč hektarjev površin, po deležu drevesnih vrst pa med 40 pomembnimi gospodarskimi drevesnimi vrstami zaseda 7. mesto. Tudi po zalogi lesa, ki se giblje nekje med 200 in 300 tisoč kubičnimi metri kostanjevega lesa, kaže, da ta vrsta ni zanemarljiva, kljub le 2 odstotkoma v gozdu.

Zato je pomembno, da kostanj preživi, in čeprav nekateri napovedujejo, da se bo bolezen kostanja sama izničila, tega ne gre prepustiti čakanju in naključjem. Za zdrav gozd lahko poskrbijo tudi lastniki, seveda ne sami, pač pa ob pomoči gozdarja, ki bo strokovno prečnil, ali je prišlo do zastoja bolezn in ali je drevo potrebno posekati ali ne.

TANJA GAZVODA

Matejev primer kot dober poduk

Za starša zagotovo ni večje sreče, kot ko priveka na svet njun otrok, in ne večjega ponosa, ko opazujejo, kako raste, se razvija, spoznava svet okrog sebe. Toda kakšni so občutki staršev, ki spoznajo, da z njihovim nadobudnežem ni vse tako, kot bi moralo biti, marsikdaj vedo le oni sami.

Nekateri se potem, ko se zavedo, da je njihov otrok drugačen, s svojo bolečino zapro med štiri stene in trpijo. Na srečo pa je vse več takšnih, ki se, sprijaznjeni z usodo, trudijo, da bi tudi njihovi otroci živeli človeka vredno življenje. Pri tem jih včasih spremlja celo slaba vest, ker ne vedo natančno, ali delajo prav ali ne. Marsikateri nasvet, ki v takšnih primerih navadno kar dežujejo z vseh strani, pa celo bolj škodi, kot koristi, zlasti če prihaja iz vse prej kot strokovnih krogov. Da je res tako, dobro veda tudi Metka in Andrej Kramar, ki v takšnih primerih enajst let prizadevata, da bi sinu Mateju omogočila življenje, kakršno živijo njegovi vrstniki, če mu že rojenice niso bile ravno naklonjene.

Diagnoza: cerebralna paraliza

Matej je bil, po pripovedovanju njegovih staršev, ob rojstvu povsem normalen otrok. Ko pa je bil star štiri mesece, so starši po operaciji kile opazili, da z njim nekaj ni v redu. Ko je dopolnil štirinajst mesecev, so na pediatrični kliniki v Ljubljani postavili diagnozo: ataksija, torej redka oblika cerebralne paralize, pri kateri človek ne more nadzirati gibov. Takrat so starši predvsem v sebi začeli biti bitko, v kateri se je bojevalo več odločitev. "Naj ga damo v specialni zavod ali naj ostane v družinskem krogu?" je ključalo v Metki in Andreju.

Zavedala sta se, da je za družbo ceneje, če gre v zavod, ob tem pa sta se hitro vprašala, kaj je bolje za otroka in družino. "Dobro sva se zavedala, kaj bi za Mateja pomenila odtujitev. Čez nekaj let ne bi več vedel, kam in komu pripada. Razumeva mnoge starše, ki se odločijo za zavod predvsem zaradi eksistenčnih problemov. Tudi nama ni bilo lahko, a stisnila sva zobe. Nisva popustila, četudi smo vsa ta leta živeli in smo še vedno v četrtem nadstropju stanovanjskega bloka, kamor sva morala nositi Mateja. Šele zadnji dve leti mu uspe, da sam premaga številne stopnice do vrat našega stanovanja," pravi Kramarjeva. A to je le ena od ovir, ki sta jih v vseh teh letih premagovala skupaj s sinom.

Ko sta Kramarjeva torej opustila misel o zavodu, sta začela razmišljati o šoli s prilagojenim programom, ki bi jo Matej lahko obiskoval v domačem kraju. Na njuno veliko veselje pa se je pokazala možnost, da bi lahko obiskoval normalno osnovno šolo Mirana Jarca v Črnomlju. "Nekateri so nama očitali, da sva preveč ambiciozna, drugi so naju podprli in čestitali za najino odločitev. Midva pa sva se, čeprav je bilo težko brzdati čustva, morala odločiti predvsem čim bolj racionalno. In odločila sva se, da Matej poskusi v osnovni šoli. Nazadnje nisva imela kaj izgubiti. Na koncu koncev pa si vsaj ne bova mogla nikoli očitati, da nisva poskusila storiti vsega, da bi lahko čim bolj pomagala Mateju," se Metka spominja časov, ko je bila odločitev o sinovi prihodnosti predvsem na njenih in Andrejevih ramenih.

Matej gre v normalno osnovno šolo

Potem ko je Matej, da bi se čim bolj socializiral, na priporočilo strokovnjakov dve leti obiskoval malo šolo, je septembra 1994 pri devetih letih stopil v 1. razred. Danes je tretješolec, vsa leta pa so se učiteljice same odločale, katera izmed njih ga bo poučevala. V 1. razredu je bila še ta srečna okoliščina, da je bila njegova razredničarka Antonija Grahek, ki je študirala defektologijo. V svoji diplomski nalogi je obdelala vključevanje otrok s cerebralno paralizo v osnovno šolo, pri tem pa so ji bile še kako dobrodošle prav izkušnje z Matejem. Lansko šolsko leto ga je poučevala prof. Bernarda Starašinič, letošnja razredničarka je Martina Vogrinec.

Od začetka šolanja ima Matej tudi asistenta. Tatjana Jakša, ki je ob njem od lanske pomladi, je že njegova tretja asistentka. Pri tem ni nepomembno, da ostaja vseh osemnajst Matejevih sošolcev že od

prvega dne, ko je prestopil šolskih prag, istih. "Otroci so ga dobro sprejeli in opazam - to so potrdili tudi njihovi starši - da ob njem hitreje odrasčajo in dozorevajo. Z Matejem so veliko pridobili, njihova prednost pred ostalimi razredi pa je predvsem v tem, da znajo sprejemati drugačne. Sošolci se čutijo odgovorne zanj in za njegovo varnost," pravi Vogrinec.

Kramarjeva vse bolj spoznavata, kako prav sta naredila, da Mateja nista iztrgala iz domačega okolja. Medtem ko so ga otroci v stanovanjski soseski že davno sprejeli medse kot sebi enakega, pa tudi sošolci niso nikoli delali razlik. "Sošolci ga obiskujejo doma in teh obiskov zagotovo nikoli ne bi bilo, če ne bi hodil v šolo," pripovedujeta starša, čeprav sama najbolje veda, koliko potrpljenja in energije je bilo potrebno, da se je sin naučil držati svinčnik. A sedaj že varčuje denar za računalnik.

"Pouk v našem razredu poteka po učnem načrtu in za Mateja velja isti program kot za ostale učence. Le ponekod mu da asistentka še dodatna navodila ter ga, kar je zanj zelo pomembno - spodbuja," pove razredničarka. Tatjana Jakša, ki ga zjutraj, ko ga oče pripelje v šolo, sprejme in pripravi na pouk, ves čas sedi poleg njega kot njegova sošolka, mu pomaga pri učenju, prehranjevanju, osebni higieni ter ga po končanem pouku odpelje k njegovim starim staršem, kjer počaka na starše, da se vrnejo iz službe.

"Matej je prijeten fant, ki se hitro prilagodi novi družbi. Vesela sem bila, ker me je sprejel že prvi dan. Vem, da se dobro zaveda, da potrebuje nekoga, na ka-

Matej v družbi z razredničarko Martino Vogrinec in asistentko Tatjano Jakšo.

terege se lahko nasloni, ko potrebuje pomoč. Zaveda se svoje nemoči, hvaležen je za vsako pomoč, in ko uspe, se mu od zadovoljstva zasvetijo oči. Strah pa ga je, da česa ne bi zmož. Med sošolci se hoče neprestano potrjevati in dokazovati, čuti veliko odgovornost do šolskega dela in je zelo vztrajen. Da doseže takšne uspehe kot njegovi sošolci, potrebuje veliko več časa in truda, zato pa mora biti tudi večkrat pohvaljen, a tako, da se ostali učenci ne počutijo prav nič prikrajšane," pripoveduje o svojih izkušnjah asistentka, razredničarka pa dodaja, da se ji večkrat zdi, kot bi se pri Mateju dogajali pravi čudeži.

K temu sta gotovo precej pridala tudi starša, ki se veliko ukvarjata z otrokom, zlasti pa so bile dobrodošle Metkine izkušnje, saj je po poklicu vzgojiteljica.

Hkrati starši pohvalijo učiteljice, ki so Mateja pripeljale do tretjega razreda, njegova letošnja razredničarka pa dodaja, da gotovo ne bi bilo takšnega učnega uspeha, če ne bi imel asistentke. Skratka, očitno je, da je otrokov uspeh rezultat dobrega timskega dela. Vsi pa priznavajo, da je najbolj odločilno za njegov razvoj, da je srečen med sošolci in učitelji.

Izkušnje, ki jih ne gre zavreči

Tudi v osnovni šoli Mirana Jarca so veseli, da lahko pomagajo Mateju, zlasti pa še, da mu s pomočjo javnih del omogočajo asistenta. Zavedajo se namreč, da mu huda okvara ne dovoljuje, da bi bil brez pomoči asistenta lahko kos zahtevam, ki jih preden postavljata redna osnovna šola. Tudi šolska pedagoginja Tatjana Pašič je prepričana, da so prav z

usklajenim strokovnim delom učiteljic, svetovalne službe, staršev, strokovnih služb zunaj šole, vodstva šole in asistenta, ki sodelujejo pri vzgoji in izobraževanju otroka, dosegli, da je osvojil dovolj znanja in napredoval v višje razrede. Temu pritrdijo tudi starši ter naštejejo vrsto pozitivnih izkušenj, ki jih imajo ne le s pedagogi in šolniki, ampak tudi z zdravniki, psihologi in vsemi, ki so pomagali Mateju.

V delo z Matejem pa morajo na osnovni šoli Mirana Jarca vložiti še toliko več truda, ker takšnega primera učenca s cerebralno paralizo, kot je njegov, še niso imeli. A jim tudi ni znano, da bi ga imeli na kateri od drugih osnovnih šol v Beli krajini. Zato se ne morejo zglodovati po izkušnjah drugih, ampak morajo sami iskati najprimernejši način dela. Prav izkušnje, ki so si jih pridobili z Matejem, pa so že tako velik kapital, da bi bilo škoda, če bi se porazgubil.

Kramarjeva, ki sta dobro poučena, kako je za takšne otroke poskrbljeno v nekaterih večjih slovenskih krajih, pravi, da bi morali tudi v Beli krajini za otroke s cerebralno paralizo bolj poskrbeti. "Da učencev s tako hudo boleznijo v osnovnih šolah ni, še ne pomeni, da tudi takšnih bolnikov ni. Kar veliko jih je, vendar nekateri starši teh problemov nečejo videti, drugi jih tajijo, tretji jih pustijo drugim. Vsem tem staršem in njihovim otrokom bi želela pomagati s svojimi bogatimi izkušnjami, da jim ne bi bilo potrebno biti takšnih bitk, kot sva jih morala midva. Predvsem pa jim ne želiva kalvarije, kakršna je bila najina," pravi Kramarjeva in se tolažita, da je bil morda prvi korak k temu, da bi bilo odslej belokranjskim bolnikom s cerebralno paralizo lažje, storjen prav z Matejevim primerom.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

PLEZANJE V ANDIH

Ko le ne bi bilo tako nazarensko mrzlo

Lani je v sklopu meddruštvene alpinistične odprave v perujskih Andih plezal tudi alpinist novomeškega Alp sporta Marjan Zver, ki v tem prispevku opisuje vzpon po južni steni gore Ochapalka. Štirim alpinistom je uspelo preplezati prvenstveno smer, ki so jo poimenovali *Ludix, el gato blanco*.

Zdaj pa k Ines na kavo. Ines je majhna indijanka, lastnica hotela Galaxia v Huarazu v Peruju. To je pribežališče številnih evropskih alpinistov in popotnikov. Čeprav smo bili v Huarazu že štrinajst dni, smo tokrat prvič jedli pri Ines. Ponavadi smo se zjutraj malo sprehodili po mestnih ulicah in na koncu zavili v vegetarijansko restavracijo na veliko sadno kupo z mislim. Pri Ines pa smo žulili kruh z marmelado in pili instant kavo, čeprav Peru meji na Brazilijo.

Natovarjanje opreme na kamionček je lahko tudi zabavno opravilo. Smejali smo se domačinu Marku, ki ga je težka transportna vreča skoraj vrgla s strehe avtomobila. "E, crazy climbers," (Oj, nori plezalci) je momljal in se praskal za ušesom, eden od naših pa mu je odgovoril: "Kreži gor ali dol, ti samo pazi, da boš vreče dobro privezal!" Opozorilo je bilo vsekakor upravičeno, saj si perujske ceste gotovo ne zaslužijo svojega imena. Luknja pri luknji, čeznje tečejo potočki, pogosto promet zaustavijo ovce, koze.

Tudi take ceste je bilo konec, tam nekje pri podrtem starem zavetišču v dolini Llaki. Tam se nam je smejal sofer Marko, ko je gledal zelene dolarje, ki smo jih šteli zanj in se pripravljali, da nas zajezdijo težki nahrbtniki. Če smo sprva razmišljali o varčevanju, je bilo kar dobro, da smo se uklonili in vzeli nosače. Perujske gore so res lepe, so pa tudi visoke in zahtevne. V Andih se stene začnejo višje od Mount Blanca, najvišjega vrha Evrope.

Bazni tabor smo postavili ob ledeniku na višini 4800 m nad morjem. Pred nami sta se dvigali veličastni steni. Z

vzhodne vse do 6166 m segajoče stene Ranrapalke so se s truščem lomili mogočni seraki in padali na razbiti ledenik, poleg nje pa se veličastno dvigala naša gora - Ochapalka z južno steno, ki smo jo hoteli osvojiti.

Prvenstvena smer

Ochapalka ni izrazit hrib, je bolj greben, ki nima normalnega pristopa. Da prideš na vrh, moraš preplezati steno in s po njej tudi vrniti. Naš cilj je bil prvenstveni vzpon preko južne stene. Plezali smo štirje, v prvi navezi Špela in Silvo iz Maribora, v drugi pa midva z Matejem.

Severna stena Ranrapalce (6.128 m), ki sta jo preplezala člana iste odprave, Matej Zorko in Andrej Markovič iz Dolenjskih Toplic.

rali v steno odpraviti že ob treh zjutraj. Zunaj je mrzlo kot vrag in preobleči smo se morali kar v šotoru. Lednik smo v soju svetilk prečkali navezani. Sam sem bil spredaj, slišati je bilo le škripanje derez. S cepinom sem sproti preverjal, ali je pod snegom trda podlaga. Potem naredim korak ali dva naprej. Kar naenkrat mi je zmanjkalo tal pod nogami. Močan potg vrvi me je zadržal na ledeniku, z eno nogo pa sem zabingljal v razpoki, kateri soj baterije ni dosegel dna. Dobro sem jo odnesel.

Plezanje v hudem mrazu

Po štirih urah naporene poti po ledeniku smo prišli do vznožja stene. Neverjetno, kako se lahko sneg obdrži na naklonini 65 stopinj. Pripravili smo opremo in se zakopali v pršič, ki je nekoliko višje prešel v trd sren, na katerem cepini izvrstno primejo. Naklonina se je povečala na 70 do 80 stopinj. Plezanje po taki steni bi bilo pravi užitek, če ne bi človeka tako nazarensko zeblo. Na stojiščih smo brcali v sneg in tolkli z rokami, da bi si ogreli premrzle prste. Matej je dobro ugotovil, da ni nobene prave sparine, in se zagrizel v raztežaj, ki sem mu ga kar zavidal - navpičen leden žleb med skalami.

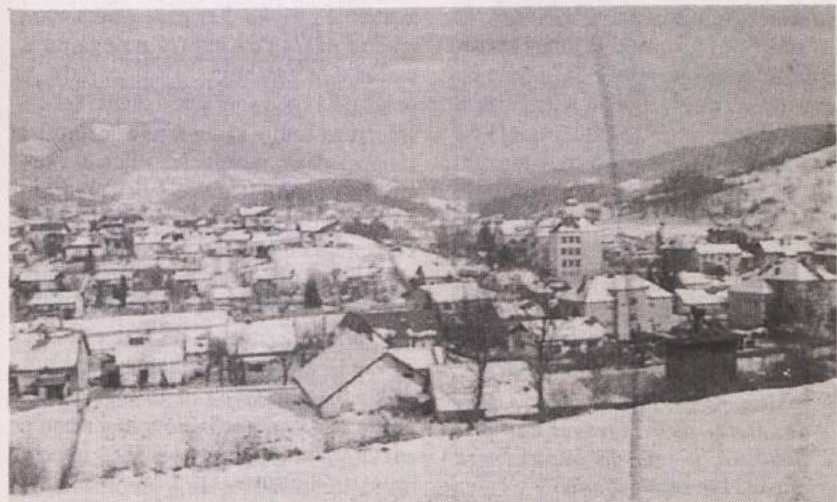
Za njim se prišel na vrsto jaz. 80-stopinjska ledena stena, med ledom pa skale, s katerih sem moral odbijati led in so okruški kot ledeni izstrelki padali na Silvo, Mateja in Špelo. Težko je bilo, višina mi je dodobra izpila moči. Ustavljaj sem se vsakih nekaj metrov in hlatal za redkim zrakom. Tako naprej do konca vrvi, ko pride na vrsto soplezalec. Do vrha.

Potem nazaj. Šele, ko smo se spuščali, me je postalo zares strah. Spuščali smo se po vrvi. Kaj, če se klin, ki se zvija, do polovice zabit v led, izpuli? Tedaj bi vsi štirje končali kakšnih 500 metrov niže. Ne bi nas več zeblo in sploh ničesar ne bi več čutili. Odgal sem neprijetne misli. Po štirih urah smo stali na ledeniku, nekoliko kasneje pa že v baznem taboru, na trdnih tleh. Šele tedaj smo lahko rekli, da nam je uspelo.

Naslednji dan smo spali do desetih. Prvenstveno smer smo poimenovali *Ludix, el gato blanco*, po naše beli maček.

MARJAN ZVER

Senovo – pozabljena dolina?

Senovo je bil mogoče pojem za industrijsko dolino, v kateri ne zmanjka kruha, čeprav pridejo težko do njega. Zdaj je senovski svet tik pred tem, da se bo vprašal, kako sploh naprej. Kruha, ki ga je rezal rudnik, je le še za drobtino, po ukinjenem knapovstvu je drugega dela bore malo. Vendar kaže, da Senovo ve, kako iz nastalih težav. Preden bo težav konec, pa se bo najbrž zgodilo še marsikaj, o čemer ne bo vedelo le Senovo.

Kot so povedali Tone Petrovič, predsednik sveta KS Senovo, Zoran Šoln, podpredsednik sveta, in Stojan Šibila, član sveta, je bilo vodstvo krajevne skupnosti Senovo izvoljeno 1. julija lani, pri

Stojan Šibila

čemer so ob sestavi organa pustili ob strani strankarske interese. Svet je začel delati resno, na kar že kažejo nekateri rezultati v kraju. Resnost dela se vidi po njihovem tudi v tem, da se svet KS loteva tudi drugih problemov, ki sicer niso najbolj lastni krajevni skupnosti, vendar jih slednja čuti kot svoje. Ker opažajo, da so nepovezani krajevna skupnost in podjetja, na vsaki seji sveta namenijo razpravo tudi o perečem problemu, ali je to rudnik, ali je to Metalna, ali drugo.

Poslušati ljudski glas

Lani sestavljeni svet KS dela po spremenjenem načinu. Tako sej nima samo na sedežu KS, ampak gre med ljudi. Doslej je imel svet po terenu osem sestankov, na katerih je ugotovil, česa si želijo ljudje, in skladno s tem je sestavil program.

Rudnik - najbolj boleča tema

Tonetu Petroviču se zdi žalostno, da je Kanižarica po rudniku dobila nekaj novih obratov, medtem ko na Senovem niso dobili kaj veliko. "Problem, ki ga mi tudi

Tone Petrovič

čutimo, je v tem, da se v zvezi z zapiranjem rudnika dela diletantsko. Tudi rudniški sindikat se pri skrbi za brezposelne rudarje ni kaj posebno izkazal. Programov za pre zaposlovanje je malo in so neavbljivi, kar je najhuje, nezanesljivi," pravi v skrbeh predsednik sveta KS.

Rudnik je res najbolj boleča tema tudi po mnenju Zorana Šolna. Slednji je povedal, da v krajevni skupnosti mislijo, da

opravilo, na katero KS ne more imeti velikega vpliva. Zatika se predvsem pri prvi točki, ki sem jo omenil. In to zato, ker ni projektov, kot je rekel predsednik. Ni razvojnega pristopa, je, kar komu pride na misel. Na Senovem potrebujemo eno močnejšo firmo, ki bo zaposlila malo več ljudi, ob tem pa močan razvoj drobnega gospodarstva," je rekel Šoln.

Ali bo šlo Senovo na svoje?

Odnosi med KS Senovo in občino Krško niso najboljši, kot se da razbrati iz besed senovskih sogovornikov. "Ko smo bili izvoljeni, smo skušali navezati stik z občino. Vabili smo jih na naše seje, a so na žalost prihajali samo ljudje brez pooblastil, taki, ki so lahko samo poslušali. Ko bi se bilo treba kaj natančno dogovoriti, se ni dalo. Vabimo župana, a se ne odziva najbolje. Občina se ne vključuje veliko v akcije na Senovem, tudi ne glede rudnika. V aktivnosti za zapiranje rudnika so se vključili ljudje, ki verjetno ne bodo naredili veliko za pridobivanje sredstev od države. Krajevna skupnost hoče dejavno sodelovati pri zapiranju rudnika, zato želi, da bi jo vabili na različne sestanke, kjer se rešuje usoda Senovega v povezavi s premogovnikom," pravi predsednik.

V svetu mislijo, da se občina ne zaveda, da je zapiranje rudnika trenutno največja nalozba v Posavju, ki v petih letih vključuje 4,7 milijarde državnega denarja. Če državni denar pride na Senovo, se

Zoran Šoln

bodo občinska sredstva sprostila za druge dele občine. Tako menijo v svetu KS Senovo, kjer predlagajo, naj bi se na občini nekdo posebej ukvarjal samo z rudnikom.

Svet KS je hitro spoznal, kot so povedali sogovorniki, da manjka celovit program, kaj naj Senovo počne v prihodnosti, ko se bo rudnik zaprl. Je veliko projektov, vendar ni odgovora, kaj naj dela Senovo, ki je med drugim tudi drugo največje območje v občini Krško. "Zaradi vsega tega razumemo naše prebivalce, ki na sejah po terenu resno predlagajo ustanovitve občine Senovo. To je enotna volja ljudi. Mi smo bili od njih izvoljeni, zato bomo začeli delati na tem, kar od nas želijo," je rekel Šoln.

Sodelovanje s Senovčani po svetu

Senovo želi v bodoče delati v sodelovanju s svojimi rojaki po svetu. Tako bo

krajevna skupnost 8. februarja, na praznik KS Senovo, organizirala več prireditev, kamor bo povabila tudi "izseljence". Senovčani so se v lepem številu že uveljavili na različnih področjih, npr. na kulturnem, medicinskem, predvsem dosti v gospodarstvu. Vedo, kateri so. Tisti, s katerimi se je krajevna skupnost že pogovarjala, so že izrazili pripravljenost za sodelovanje.

Turizem za prihodnost

Senovo bo v bodoče najbrž kak kos kruha zaslužilo s turizmom. "V tej dejavnosti vidimo dosti možnosti. Bohor je primeren za pohodni in stacionarni turizem, tam so možnosti za šole v naravi in podobno. Tu bi lahko bila na primer gozdna učna pot. Na tem območju je veliko naravnih zanimivosti, v Reštanju pa bi lahko uredili rudniški tehnični muzej. Tudi zato, da bi naredili vse to, bi se radi postavili na lastne noge kot občina. Da bi sami stvari reševali, sami odločali," je pojasnil Tone Petrovič.

Razgibana kulturna dejavnost

Nekaj moči za tak skok v prihodnost Senovo nedvomno črpa v svoji kulturni ustvarjalnosti. Zelo pestra je dejavnost različnih društev, ki so tudi priznana. Pihalni orkester Svoboda Senovo, folklorna skupina, dramska sekcija pri DKD Svoboda Senovo, dejavni so gasilci, turistično društvo in planinsko društvo. V DKD Svoboda Senovo, ki je tudi v občini med kulturnimi društvi kar močno, se dogaja veliko. Lahko se pohvalijo tudi s kar nekaj zelo uspešnimi posamezniki, katerih ustvarjalnost potrjujejo tudi priznanja.

MARTIN LUZAR

KLUB ZDRAVLJENIH ALKOHOLIKOV

Ljudje, ki vedo največ o alkoholizmu

Naša družba je še posebej strpna do pitja alkohola in do ljudi, ki radi globoko pogledajo v kozarec. Največ gorja zaradi alkohola se zgodi v družinah; na žalost morajo veliko pretrpeti prav otroci, ki niso ničesar krivi. Alkoholizem je bolezen, ki prizadene celo družino. Za zdravljenje pa se ponavadi alkoholiki odločijo šele takrat, ko je njihova zasvojenost že tako velika, da se ne morejo več pobrati in jih pred dejstvo postavi partner.

Ta odločitev ni lahka, je pa edina, ki lahko alkoholika spet spravi v normalno življenje in ohrani družino. Obstaja več načinov zdravljenja, ki so različno uspešni. V Novem mestu že šestindvajseto leto deluje Klub zdravljenih alkoholikov, kamor se lahko vključijo vsi tisti, ki se želijo zdraviti proti alkoholizmu. Obiskujejo pa ga tudi tisti, ki so se že odvadili pitja, vendar za svojo podporo ter nasploh zaradi družjenja z ljudmi, ki imajo podobne izkušnje in težave, nekateri klub tudi po 20-tih letih še vedno obiskujejo.

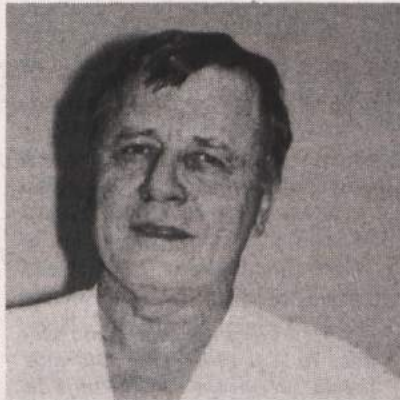
Novomeški klub je bil ustanovljen septembra 1971 leta, prva terapevta pa sta bila socialna delavka Ana Bevc in dr. Adolf Žunič. Čez tri leta je klub prevzel dr. Anton Kvasič, ki ga kot edini terapevt uspešno vodi še danes, sicer pa dela v novomeškem zdravstvenem domu kot splošni zdravnik.

Danes obiskuje klub okrog 40 članov, nekateri že 20 let. Srečujejo se ob sredah popoldan med 16. in 19. uro. "V klub prihajajo v glavnem v parih, mož in žena skupaj, drugače zdravljenje ne more biti uspešno," pravi dr. Kvasič. V klubu so moški in ženske od 20. pa tja do 50. leta starosti, iz Podbočja pa vse do Črnomlja, s povprečno abstinenco 10 let. Iz novomeškega kluba so kasneje nastali še klubi v Brežicah, Trebnjem, Črnomlju, Metliki, Semiču, od teh pa danes delujeta le še trebanjski in novomeški.

V klub prihajajo ljudje prostovoljno, nihče jih posebej ne vabi, še manj sili. "Kadar se nekdo odloči priti k nam, takrat je že zrel za zdravljenje, vendar pri tem potrebuje podporo in pomoč partnerja. V klubu skušamo oba partnerja še dodatno motivirati za takšno zdravljenje in življenje brez alkohola," pravi dr. Kvasič.

V klubu je več moških, ki se želijo zdraviti, kot pa žensk, čeprav dr. Kvasič meni, da je sicer med alkoholiki približno enako število žensk in moških. Za zdravljenje se odloči več moških, ker so jih žene prej pripravljene podpreti kot pa je moški pripravljen podpreti, svojo zasvojenost ženo, pa tudi zato, ker ženska lažje živi sama kot moški, ki so zaradi tradicionalne vzgoje v vsakdanjem življenju bolj odvisni od žensk kot ženske od moških.

Dr. Kvasič pravi, da je za uspešno zdravljenje in potem vključevanje v vsakdanje življenje zelo pomembno, če partnerja ugotovita, da prihajata na srečanja kljuba vsak zaradi sebe, in se začneta med sabo spoštovati. "Za začetek je potreben ultimat partnerja, ki zasvojenecu pove, da ga kot alkoholika ne misli več tolerirati, in zahteva spremembo njegovega vedenja; seveda se morata potem spremeniti oba," pravi dr. Kvasič. Oba morata zbrati vse svoje moči, se začeti pogovarjati in

dr. Anton Kvasič

drug drugega poslušati. Vsako popuščanje pa zdravljenje obsodi na propad. "Pri zdravljenju alkoholizma ne poznamo počasnega odvajanja tako, kot npr. pri trdih drogah; tu si ali pa nisi prenehal s pitjem, kajti vsak alkoholik po drugem popitem kozarčku ne pozna več mere," pravi dr. Kvasič.

Srečanja v klubu potekajo v obliki pogovorov. Dr. Kvasič je njihov moderator, včasih tudi arbiter, predvsem pa usmerjevalec pogovora. "Vedno pa srečanje prilagodimo nekemu, ki ima težave ali ga kaj žuli," pove dr. Kvasič. Novincem največ povedo prav izkušnje tistih, ko so že

dolgo v klubu. Tisti člani kluba, ki so se kdaj zdravili tudi drugje, pa pravijo, da je klubski način zdravljenja najuspešnejši, medtem ko so razne hospitalizacije obsojene na neuspeh.

Povedali so, da je zdravljenje odvisnosti od alkohola v bolnišnici sicer uspešno, vendar le v času, ko si v bolnišnici, še zdaleč pa to ni dovolj za uspešno vrnitev v vsakdanje življenje. Prednost kluba pa je prav v tem, da se lahko vsakdo začne zdraviti, pa kljub temu hodi v službo. Močno podporo članom dajejo tedenska srečanja, kjer lahko razrešijo vsakdanje probleme. V klubu pravijo, da na Dolenjskem prav gotovo največ vedo o alkoholu in njegovih posledicah.

Novomeški klub zdravljenih alkoholikov, katerega predsednik je Ivo Moravec, se je vsa ta leta večkrat selil, sedaj pa so že leto in pol zbirajo v Pionirjevi baraki na Ulici Slavka Gruma, kjer so imeli Pionirjevi delavci svojo menzo, garderobe in stranišče. Ko so prišli v te prostore, je bila baraka v zelo slabem stanju, saj je bila brez oken in vrat in tudi brez ostale opreme. Barako so obnovili sami, saj so med člani ljudje z najrazličnejšimi poklici tako da je vsakdo po svoje prispeval k obnovi. Zbrali pa so tudi več prispevkov raznih sponzorjev. Danes so to prijetni prostori, v sobi, kjer potekajo srečanja, imajo v krog postavljene stole, v sredini pa jih greje peč na drva. Počasi zbirajo tudi pohištvo, imajo svoj radio, zelo prav pa bi jima prišla tudi televizor in videorekorder.

Nekaj denarja za delovanje zberejo tudi s članarino, vsako leto pa jim v enkratnem znesku nekaj primakne občina. Lani jim je nakazala največ do sedaj, in sicer okrog 300 tisočakov, in tudi na ta način podprla njihovo idejo, da se preoblikujejo v neprofitno organizacijo, ki se bo potem sama vzdrževala. Dr. Kvasič je povedal, da se resno pogovarjajo s Pionirjem v stečaju za odkup barake sedaj zanjo plačujejo najemnine in z občino za zemljišče, saj želijo, da bi bili ti prostori za vedno njihovi.

V klubu si tudi želijo, da bi to res postal center za pomoč ljudem v stiski, ne le alkoholikom, ampak vsem, ki so obupani in ne najdejo rešitve iz svojih problemov. Dr. Kvasič pravi, da bi čez čas radi odprli tudi sos telefon. V klubu hočejo delovati javno, ker želijo dokazati, da zdravljeni alkoholiki lahko živijo in delajo kot ostali ljudje in da so kot taki vredni zaupanja.

JOŽICA DORNIŽ

Člani kluba zdravljenih alkoholikov na enem od srečanj.

NAGRADI V TREBEŽ IN ČRNOMELJ

Žreb je izmed reševalcev 26. nagradne križanke izbral Pavla Molana iz Trebeža in Leopolda Korevca iz Črnomelja. Molan bo prejel 6.000 tolarjev denarne nagrade, Korevec pa knjižno nagrado. Nagrajencema čestitamo.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 27. januarja na naslov: **Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 8001 Novo mesto**, s pripisom **KRIŽANKA 1**. Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v naš poštni nabiralnik pri vhodu v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 26. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 26. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: SKET, PALE, APEL, DRAGO, POS, JERA, PLAV, ILIADA, NAREZA, LARNAKA, NANAK, OKAČ, NRAVI, ROČAJ, TRNOVKA, ITA RINA, ASKET, NANA, GOL, STARA.

PRGIŠČE MISLI

Slovenci smo kot majhen narod nagnjeni k utopijam, k rešilnim formulam, ki bi nam zagotovile nacionalni obstoj.

ERVIN FRITZ

Slovenski umetnik postaja in ostaja proletarec svojega naroda, njegov talec, talec njegove lastne nadutosti.

MATJAŽ KMECL

Slovenska kultura bo skupaj z jezikom še naprej najgloblja identifikacija našega nacionalnega bistva tako za nas same kot za svet okoli nas.

JANEZ MENART

NAGRADNA KRIŽANKA 1

DOLENSKI LIST DOLENSKI LIST		SENEČNI DROBIR	ODHODNICA POJEDINA OB SLOVESU	PREVZIŠENI (NASLOV)	NEOMEJENO TRAJANJE, ČETRTA DIMENZIJA	VRSTA DRAGOCENI FRANCOŠKIH PREPROG	UGANKARSKO REKLAMNI LIST	
SVETLO IZ VOŠKA Z BOMBAŽNIM STENJEM							ŠPICA <i>je špica</i> 068/323-706	
ŽVINSKA STAJA PO PLANINAH							POŠEVNOKO TEN ENAKOSTRANIČNI ČETVEROKOTNIK	VOJAŠKI NOVINEC, REKRUT
LADISKI VLAJK							SMLUČARSKI CENTER NA SVEDSKEM	ORANJE, ZORANA ZEMLJA
AVTOR: JOZE UDIR	SALOVEC, ZVYST LOJEVCA	ODEBELJENA KORENINA	SKLADBA ZA ZBOR		VRSTA PSA			
					MANUŠI ZNESEK			
ROJSTVO MLADIČA PRI ŽIVALIH							REKA V AR-MENIJU, PRTOK ARAKSA	OKRASHNI KIPEC
GOSTA SVILENA TRANINA			SKUPINA GODBENIK, DOMAČIJA Z ZEMLJO V ENEM KOSU					
PRVI VEČNA-MENSKI RACUNALNIK (ZDA, 1943-46)				MANUŠI JAZZ ANSAMBL				NEVAŠKO MESTO OB SAALI (STEKLO)
				RT NA PORTUGALSKEM, NAJZAH TOČKA EVR.				GRMIT, SOHČNA DEŽELA
OČE		GR.MUZA LJUBEZNEŠKE POEZIJE	JEZIK BANTU ČRNCEV				ŽELEZOV OKSID	
							IME MLAD PISATELJICE PEROCIEUVE	
ORODJE ZA TANJENJE				OČE DOGMATIKE, CERKVENI PIŠEC, LYONSKI SKOP (135-202)				
PRVOTNI PREBNALEC PENINSULEGA POLOTOKA					KONTINENT			
NEKDANJI ZNANI JAF. PLOVALEC					NAPAD			DOLENSKI LIST DOLENSKI LIST

Zdravilni krompir
Morda se sliši čudno, vendar ima krompir kar nekaj zdravilnih lastnosti. Tako ga priporočajo pri glavobolu, za zniževanje visoke temperature, proti ozeblinam, bronhitisu, revmi, artritisu, čiru na želodcu in dvanajstniku, želodčni kislini in še čemu. Če se želite znebiti glavobola ali znižati temperaturo, razrežite krompir na tanke kolobarje ali ga naribajte in si z njim obložite čelo in senca. Oblogo menjajte večkrat na dan. Če imate opekline, jo čim prej namazite s svežim prerezanim krompirjem in položite čezno bananino lupino, tako da se bo notranja stran dotikala kože. "Obkladek" večkrat zamenjajte. Proti želodčni kislini pijte sok iz nstrganega krompirja, ki znižuje tudi količino sladkorja v urinu. Proti čiru na dvanajstniku in želodcu pa zmeljite 50 gramov olupljenega krompirja, izcedite iz njega sok in ga pijte zjutraj in opoldne pred jedjo petinštirideset dni, seveda poleg ustreznih diet, ki jo predpiše zdravnik.

Špageti s sirovo omako

Za 4 osebe potrebujemo: 20 dag špagetov, sol, 4 dag surovega masla, 4 dag moke, 8 dl čiste mesne juhe iz koncentrata, 6 dag topljenega sira, poper, malo naribanega muškatnega oreška, 4 rezine kuhane šunke, 2 žlički nstriženega drobnjaka. Špagete skuhamo v slanem kropu in dobro odcedimo. Za omako v kozici razpustimo surovo maslo, ga potresemo z moko in med mešanjem pražimo, da malo porumeni. Prilijemo juho in z metlico za sneg zmešamo, da zavre. Vročino malo zmanjšamo in med pogostim mešanjem kuhamo 5 minut. Dodamo sir in mešamo, da se razpusti. Zacinimo s soljo, poprom in muškatnim oreškom. Primesamo na kocke narezano šunko. Drobnjak oplaknemo, otresemo, nstrižemo in potresemo po omaki. Odcejene špagete prelijemo z omako in ponudimo. Recept je primeren tudi za shujševalno dieto, saj testenine same po sebi niso redilne pa tudi sirova omaka iz našega recepta ni preveč kalorična.

Pozimi kalčki namesto solate

Vegetarijanci in njihovi "kalčki" niso več predmet posmeha temveč - če le ne gre za pretiravanje - vse bolj upoštevan način zdravega življenja in prehrane. Prav napačna in nezmerna prehrana je kriva za skoraj dve tretjini vseh bolezni, poudarjajo zdravniki in priporočajo sadje ter zelenjavo z veliko vlaknine, vitamini in rudninami. Pozimi, ko tega primanjkuje, se da pomagati s kalčki, to je z ozelenelimi poganjki kalečih semen, ki imajo presenetljivo hranilno vrednost: so lahko prebavljivi, primerno pripravljivi tudi okusni, v primerjavi z drugo zelenjavo imajo večjo hranilno vrednost, več vitaminov in rudnin, za nameček pa jih je tudi lahko pridelati. Nakaljevanje je možno v najrazličnejših plitvih posodah, ki jih lahko namestimo v najbolj nekoristen zatemnjen topel prostor. Letni pridelok na kvadratni meter znaša tudi do ene tone kalčkov, seveda če kalitev ponavljamo za vsako "žetvijo". Sicer pa lahko več o tem sobnem vrtnarjenju zveste v knjigi Andreje Fink z naslovom Poganjki in kalčki.

Sanacija dimnika pri plinastih gorivih

Sanacija dimnika je vedno potrebna ob prehodu na kurjenje s plinastim gorivom. Pred priključitvijo plinske naprave na plinovodno omrežje mora investitor na zahtevo distributerja plina pridobiti od pristojnega dimnikarskega podjetja soglasje ali mnenje o ustreznosti obstoječega dimnika. Če dimnikarsko podjetje ne izda soglasja, je potrebno dimnik sanirati v skladu z njihovimi priporočili. Več in obširnejše informacije ter nasvete o racionalni rabi energije v vašem domu lahko dobite brezplačno v Energetski svetovalni pisarni v Brežicah (telefon 0608/62-050, int. 202), Črnomlju (068/53-135) in Novem mestu (068/28-866).

BUDIZEM

Budova veda o umu

Buda je človek, ki je pred 2500 leti v Indiji izkusil razsvetljenje, nato pa iz čistega sočutja podal svoj nauk, da bi ga čuteča bitja mogla uporabiti kot sredstvo za postopno izboljšanje svojega umskega stanja do stopnje končne zrelosti, razsvetljenja. Za stanje razsvetljenja je značilna po eni strani predvsem popolna odsotnost hib, omejitvev in trpljenja, po drugi strani pa prisotnost vseh vrlin in popolno poznavanje vseh pojavov kakor tudi njihove končne narave.

Kipec Bude v meditativnem lotusovem položaju, v katerem je doživel razsvetljenje.

Budov nauk je pravzaprav "veda o umu" in je primeren za znanstveno misleče ljudi, živeti budizem pa pomeni celostno uriti se v nauku v smislu treh stopenj in treh načel poti (odpoved, modrost ter Um-naperjen-k-Razsvetljenju). Pri urjenju v odpovedi gre za to, da se poskušamo temeljito seznaniti z našim položajem, ki se ga sicer le megleno zavedamo: mi, običajni ljudje, in druga čuteča bitja se nahajamo v stanju krožnega obstajanja, za katero je značilno izkušanje trpljenja v prav vsakem trenutku kot posledica nenehnega zapletanja v krožno razvijajoče se preplete okoliščin, katerih gonilna sila so t.i. trije strupi. Trije strupi so pojavi v našem umu, ki s svojim delovanjem igrajo vlogo temeljnih vzrokov vseh pojavnih oblik trpljenja. Kadar smo pod vplivom prvega strupa, t.j. navezanosti, poveličujemo domnevne dobre lastnosti kakega pojava in težimo k zbliznanju z njim oz. ne-ločevanju od njega. Pod vplivom drugega strupa, sovražnosti, se "zapičimo" v domnevne temne plati kakega pojava in težimo k ne-zblizevanju oz. ločitvi od njega. Ime tretjega strupa, nevednosti, se nanaša na naše nepoznavanje končne narave vseh pojavov, kar nas tira v veliko zmedo. Značilno je, da za vse svoje težave krivimo

neke zunanje pojave, namesto da bi se zazrli v svoj um in spoznali, da lahko s pokončanjem treh strupov odpravimo trpljenje. Ločimo tri vrste trpljenja. Prva vrsta se imenuje trpljenje trpeža, gre pa v bistvu za izkušanje telesnih in duševnih bolečin. Druga vrsta je spremembno trpljenje, gre pa za izkušanje užikov in posvetne sreče, za katere je značilno, da se slej ko prej sprevržejo, spremenijo v bolečino. Se pravi, da je že za časa doživljanja ugodja prisotno nekakšno potuhnjenjo, zavratno trpljenje. Tretja vrsta: že samo obstajanje, bivanje v obliki telesa in uma, katerih nastajanje ni neodvisno, temveč pogojeno z delovanjem treh strupov, je svojska oblika trpljenja in se imenuje vseprežemajoče sestavljalo trpljenje.

Večina ljudi prepozna le trpljenje trpeža, medtem ko spremembno trpljenje pomotoma smatramo za pravo srečo, o vseprežemajočem sestavljalnem trpljenju pa sploh ničesar ne vemo. Zaradi tega nismo zmožni gojiti načela odpovedi, kate-rega bistvo je v tem, da se odpovemo svoji navezanosti na krožno obstajanje in začnemo resno razmišljati o možnostih njegove ukinitve. Podobni smo dolgoletnim zapornikom, ki so tako privajeni na domače okolje svoje celice, da si sploh več ne želijo svobode. Odpoved moremo gojiti le, če vsaj razumsko jasno prepoznavamo vse tri vrste trpljenja. Tedaj začnemo videti kroženje kot nekaj popolnoma nezadovoljivega in razvijemo težnjo k osvoboditvi iz njega. Ta osvoboditev je odhod iz območja žalosti, znana tudi kot nirvana. Nirvana še zdaleč ni kako stanje sanjave zamaknjeno-osti, kot nekateri v svojem škodljivem čebljanju razglašajo, temveč nasprotno, stanje izredne čuječnosti, budnosti, zaznamovano predvsem s popolno odsotnostjo vseh pojavnih oblik trpljenja ter z neposrednim vpogledom v naravo vseh pojavov. Nirvana tudi ne pomeni nujno spremembe kraja bivanja: če se osvobodimo, lahko še naprej živimo v istem okolju, navzven podobno kot prej, le v našem umskem stanju je izredna kakovostna razlika.

Prava pot do nirvane pa vodi izključno skozi lastno prizadevanje in pravilno urjenje v duhu nauka, nikakor pa ne, kot nekateri napačno razumejo, skozi samomor, droge ali kaj podobnega.

Trpljenje iztrebimo tako, da pokončamo tri strupe. Že z delnim omejevanjem vpliva, ki ga imata na nas navezanost in sovražnost, se lahko precej uravnotežimo in s tem dosežemo zadovoljstvo; dokončno pa lahko iztrebimo trpljenje zgolj skozi pokončanje njegovega najtemeljnejšega vzroka, namreč nevednosti. Protistrup za nevednost pa je prav gojitev drugega načela poti oz. urjenje v modrosti: mi, običajni ljudje, si pod pritiskom privajenega, ne-razčlenjujočega pristajanja na dozdevke, ki nam jih vsiljujejo zaznave, zmotno predstavljamo, da bivamo kot nekakšno sestvo, jaz, ki obstaja na biten, vsebinski, resničen način, sam po sebi, po svoji naravi, samozadostno, in ki je trajen, nesestavljen in neodvisen. V tej utvari živimo zato, ker nikoli zares ne raziskujemo samih sebe, nikoli ne razčlenjujemo. Če pa se iskreno lotimo preiskovanja svojih sestavnih delov z namenom odkriti ta domnevni jaz, ugotovimo, da čim bolj vneto iščemo, tem bolj ne-najdljiv postaja. S pomočjo natančnih miselnih postopkov spoznamo, da je navadna neobstoječa izmišljilja in da je za naše bivanje značilna čista odsotnost vsakršnega jaza, ki bi obstajal sam po sebi, po svoji naravi. Scela smo prazni tega načina obstajanja, smo praznina. Ta vpogled prinese s seboj tudi uvid, da smo brezjazi. Močno pa je treba na tem mestu poudariti, da to NE pomeni, da smo docela neobstoječi (v smis-

lu izničenja) - nikakor, še vedno obstajamo, vendar na zgolj dogovoren, odnosen, imenski način: vsi pojavi obstajajo zgolj skozi moč miselnega pripisovanja na primerno osnovo. Ko dojamemo vsa zgoraj navedena dejstva, pridemo do neposrednega, brezpojmovnega vpogleda v praznino, v dejstvo, da je končna narava vseh pojavov gola odsotnost vsakršne končne narave. Ta vpogled predstavlja dovršitev urjenja v modrosti in je protistrup za nevednost; pokončanje le-te pa odpravi trpljenje.

Za doseganje nirvane zadostuje urjenje v odpovedi in modrosti, za doseganje dovršenega razsvetljenja pa je potrebna še hkratna vadba v tretjem načelu poti po imenu Um-naperjen-k-Razsvetljenju. S tem v svojem umu skozi razmišljanje in meditacijo povzročimo velike kakovostne premike. V prvem koraku ugotovimo, da nismo edini, ki si želimo ukinitve krožnega obstajanja: vsa bitja smo si enaka v tem, da zavračamo trpljenje in hlepimo po pravi sreči. Nato sprevidimo, da je trpljenje drugih bitij množinsko neprimerno več kot našega, ki smo zgolj posameznik, in je torej dosti bolj pomembno. Znak izrednega samoljubja in brezbriznosti je torej, če se pehamo zgolj za svojo srečo, namesto da bi šli na pomoč vsem drugim bitjem, ki nismo kot dojenčki tavajo v območju krožnega obstajanja. Iz teh ozirov in skozi moč lastnega sočutja začutimo težnjo, da bi jim pomagali, hkrati pa uvidimo, da kot običajen človek za kaj takega nismo sposobni. Zategadelj naravnano svoj um na najvišji cilj - razsvetljenje - saj ima prav razsvetljen človek največjo zmožnost pomagati drugim. Ta cilj je mogoče doseči le na osnovi izgraditve močnega pozitivnega naboja v našem umu, ki deluje kot tista sila, ki omogoči končni preboj v razsvetljeno stanje.

Positivni naboj izgradimo z izvrševanjem vrlih dejanj, kot je na primer osredotočanje, potrpežljivost, pravilno vedanje ipd., predvsem pa vzbujanje sočutja in ljubezni. V času izvrševanja slehernega od tovrstnih dejanj moramo imeti v zavesti jasno izoblikovan namen, da na temelju pozitivnega naboja, ki ga ta dejanja ustvarjajo, čim prej dosežemo razsvetljenje v korist vseh bitij. Skozi ta prizadevanja postopno pretvorimo svoj običajni um v Um-naperjen-k-Razsvetljenju, le-ta pa je sam po sebi najmočnejši pospeševalni dejavnik doseganja razsvetljenja. Tako kot nekdo, ki nikoli ne pomisli na možnost, da bi postal minister, gotovo ne bo postal minister, tudi razsvetljenje obstaja le za tiste, ki se nanj miselno naravnajo.

JASA MIKEC

Grahki so se rojevali brez babice

Ko se je Grahkova Ana v belokranjski vasi Lokve, pri hiši se je po domače reklo pri Osobejnkih, kar že samo po sebi pove, da je tisti čas tu vladala velika revščina, sedmič pripravljala na porod, so se morali njeni starejši otroci umakniti iz domače hiše. Ana je bila neke vrste vaška babica in mnogim otrokom iz okolice je pomagala na svet. Ko pa je prišel čas, da bi sama rodila, je pripravila vse potrebno, legla v porodniško posteljo in brez tuje pomoči so Grahki prihajali na svet. Tako je bilo tudi 25. marca 1906. Jakob, Štefan in mali Tonček so morali spat na skedenj in tam so pred spanjem še pomoževali. "Le koliko jih še bo?" se je vprašal sedemnajstletni Jakob, trinapolletni Štefan pa je njegovo vprašanje zaskrbljeno dopolnil: "Kaj jim bomo dali pa jesti?" Tonček, ki je bil star komaj dobro leto, ju je le začudeno gledal in si želel k mami v hišo.

Tako je bilo takrat, ko se je Ani in Johanu rodil Stanko, sedmi in zadnji Grahkov otrok. Ani je bilo že osemindeset let in rojevanja je bilo za njo konec. Saj bi bilo otrok gotovo več, pa je bil Anin mož Johan večidel v Ameriki, kajti doma zanj ni bilo zasluzka. Kadar se je vrnil, je k mali kmetiji dokupil nekaj zemlje, na domačiji kaj postoril in se spet vkrkal na parnik. Kar trikrat se je to ponovilo in vsakič je pri Osobejnkih družina malo narasla. Stanko, ki se je rodil zadnji, je danes od sedmerice edini še živ. V Svibniku pri Črnomlju sem ga našel, starčka, ki bo letos marca videl že enaindevetdeseto pomlad. Malo je naglušen in vidi že precej slabo, spomin pa mu še kar dobro služi. In spomin naju popelje tja v čas med drugo svetovno vojno, ko je bil njegov brat Tone, tisti najmlajši s senika, že toliko star, da ga je avstrijski cesar poklical v prvo svetovno vojno. Doma na Lokvah so poslušali oddaljeno bobnenje topov na soški fronti in trepetali za njegovo življenje. A Tone je imel srečo. Prestal je vojni peknel in padel v italijansko ujetništvo.

Na Lokvah pa so se med prvo svetovno vojno spoznali še z drugimi obrabi vojne. V semiško okolico se je tedaj zateklo tudi nekaj primorskih Slovencev, ki jih je vojna pregnala z njihovih domov. Tudi Grahkovi so pomagali nesrečnikom. In dobrot, ki so jim jo nudili, čeprav so bili sami ubožni, se je hitro povrnila, kajti ko se je Tone znašel v italijanskem ujetništvu v bližini Trsta, so mu prav Grahkove zveze s primorskimi Slovenci pomagale najti pot domov. Vezi so ostale trdne in trajajo še danes.

Med obema vojnama je Stanko začel šele prav živeti. Kmetija na Lokvah ga ni privlačila. Na njej je ostala njegova sestra Ana, ki je bila pri rojevanju celo uspešnejša od svoje matere, saj je rodila kar deset otrok. Stanko se je najprej zaposlil na žagi Zora v

Črnomlju, katere lastnik je bil Martin Plut. Tu je enajst let žagal in zlagal deske, a to niso bile tiste deske, na katerih je najraje stal in na katerih se je gibal večje in sproščeno. Privlačile so ga namreč odrske deske. Že s sedemnajstimi leti je pričel nastopati pri amaterskih igralskih skupinah. Šole je nadomestil njegov naravni dar, s katerim je obvladoval tudi zahtevnejše vloge, lotil pa se je celo režiranja. Lepe spomine ima na dogajanje na odru, za njim in okoli njega, vse dokler ni bilo njegovo igralstvo nasilno prekinjeno. Spominja se, kako je bilo za nastop z igro Pasion vse pripravljeno, a je vmes posegla druga svetovna vojna in igralci so dobili druge vloge in druge režiserje.

Po vojni Stanko Grahek ni več stopil na igralški oder, nadaljeval pa je s poklicno vlogo, v katero se je vživel že nekaj let pred vojno. Takrat je namreč postal poštar. Mnogo parov čevljev je Stanko zbrusil, ko je hodil od hiše do hiše v belokranjskih vaseh pod vinskih goricami. A nikoli ni šel tako hitro kot tisto noč v njegovi mladosti, ko je od plesa dobil luknji v obeh podplatih. Stanko je vedno rad plesal in spomin na mnoge podobne dogodivljaje in anekdote iz njegove mladosti mu še danes bogati stare dni na Svibniku, kjer živi pri sinu Alojzu.

Že zdavnaj sta za materjo Ano in očetom Johanom odšla na ono stran brat Tone in sestra Ana, kar štirje Stankovi bratje, tudi Jakob in Štefan, ki sta ob njegovem rojstvu modrovala na seniku, pa so umrli v Ameriki. Dveh najstarejših, Janeza in Jožeta, Stanko nikoli ni srečal, saj sta odšla čez ocean, še predno se je rodil. Za njima pa sta še pred prvo svetovno vojno tja našla pot tudi Jakob in Štefan. Jakoba je doledela precej nenavadna usoda. V Ameriki je zašel na kvartopirska pota, s katerih ni bilo vrnitve. Za njim je ostalo le pretresljivo pismo, ki ga je pisal Stanku, še predno se je za njim izgubila sleherna sled. Za ostale tri je znano, da so umrli v ameriški zvezni državi Minnesoti. Nekaj Američanov z Grahkovo krvjo v žilah pa tam še živi.

Zanimivo je, da je tudi materin rod povezan s staro celino. Stankova mama Ana Grahek je bila rojena pri Starihovih v Sadinji vasi pri Semiču. Tu je bil rojen tudi njen bratranec Ivan Stariha, ki je bil kot novomeški gimnazijec leta 1866 vpoklican v cesarsko vojsko. V sloviti bitki pri Custozzi v severni Italiji je bil celo odlikovan za hrabrost, pozneje pa mu je iz avstrijske vojske uspelo pobegniti v Ameriko, kjer je bil leta 1869 posvečen v mašnika, leta 1902 pa je v Južni Dakoti postal prvi leadski škof. Na starost se je vrnil v domovino in leta 1915 v Ljubljani umrl. Morda je tudi zaradi tega znamenitega sorodnika Stanko še danes globoko veren.

TONE JAKŠE

Stanko Grahek iz Svibnika pri Črnomlju

Zametki učiteljišča v Novem mestu

Na sliki 1. letnik učiteljišča v šolskem letu 1949/50. Spredaj sedijo M. Dobovšek, N. Smerdu, B. Javornik, N. Dobravec, L. Nečimer, B. Zobec, S. Fink in I. Jurčec.

Lani so se zvrstili številni petdesetletni jubileji in človek nehote pomisli, koliko novih in pomembnih stvari se je zgodilo takoj po hudi štiriletni vojni. Marsikaj od tega gre hote ali nehote v pozabo in prav je, da se zapiše in tako ohrani za kasnejše rodove. Med jubileji je bila lani tudi petdesetletnica začetkov novomeškega učiteljišča.

Kako dobro, da imamo v Novem mestu arhiv, kjer je marsikaj ohranjenega na straneh dopisov, prošenj, poročil, zapisnikov! Z veseljem posedam tam in brskam po velikih skatlah z dokumenti. Med zbiranjem gradiva za zbornik ob 50-letnici novomeškega internata mi oči nenadoma obstanejo na dopisu:

Pedagoški tečaj v Novem mestu od 2. julija do 27. septembra 1945. "Že takrat," pomislim, "ko so topovi komaj utihnili?" Z zanimanjem berem dokument, še posebej potem, ko med tečajniki najdem tudi imena svojih nekdanjih kolegic. "Tečajnice" so jim nekateri še dolgo posmehljivo rekli, čeprav so bila nekateri odlične učiteljice. V najtežjih časih so se posvetile vzgoji in izobrazbi otrok, ko je bilo pomanjkanje učiteljstva največje in ko so se vrata različnih šol nastežaj odprla tudi za revne otroke.

Pedagoški tečaj takoj po vojni

Že 25. maja 1945, komaj deset dni po kapitulaciji Nemčije, je bil v radiu in časopisih objavljen razpis Ministrstva za prosveto Vlade republike Slovenije za osnovevanje trimesečnega tečaja za učitelje pripravnike. Bil je izhod v sili, "da dobimo učitelje, kolikor jih NUJNO potrebujemo."

V novomeški tečaj se je prijavilo 42 tečajnic in 3 tečajniki, a je že prvi teden odpadlo 8 tečajnic. Le štirje med tečajniki so imeli manj kot 18 let. O vseh prijavljenih je bilo treba dobiti politično in splošno oceno, kandidati pa so morali izpolniti vprašalno polo in priložiti zadnje šolsko spričevalo o dovršeni meščanski oziroma srednji šoli. O sprejemu je odločala posebna komisija. Opraviti so morali tudi zdravniški pregled in preizkus poslušanja.

Otvoritev tečaja je bila 30. julija, z rednim poukom pa so pričeli 2. avgusta. Pouk se je odvijal v prostorih samostana v Šmihelu, kjer je bil zanje tudi internat. Vsi tečajniki, tudi trije fantje, ki v njem niso mogli stanovati, so imeli hrano brezplačno, dekleta tudi vso drugo oskrbo. Samostan je bil od internata ločen, vendar berem, da je tečaj tako dobro uspel tudi zaradi tesnega sodelovanja s samostanom.

Zaradi hospitacij in učnih nastopov se je moralo šolsko leto za šmihelske osnovnošolce začeti predčasno. "Upraviteljstvo deške in dekliške šole v Šmihelu naj uredi vse potrebno za redni pričetek pouka. Razredi naj bodo mešani! 1. in 4. raz. bosta v dosedanji dekliški šoli (v

samostanu), 2. in 3. razred pa v dosedanji deški OŠ v Šmihelu," berem. Pouk za te otroke se je pričel 27. avgusta.

Tečajnikom so predavali novomeški učitelji in profesorji (Ivan Andoljšek, Tone Trdan, Marija Drnovškova, Tone Markelj, Andrejčič, Metod Kalan) in Drago Vončina, ki je bil tudi vodja tečaja. Vsi predavatelji so bili zaposleni na novomeški gimnaziji. Predavanja in izpiti so imeli tudi za tiste, ki zaradi vojne niso imeli ustrezne izobrazbe in so hodili po pol ure daleč peš k tečajnikom. Najdem dopis, kjer predavatelji prosijo, da se jim kako ovrednoti in plača to dodatno delo, saj je npr. prof. Andoljšek na tem tečaju opravil 120 ur.

Dijaki pedagoškega tečaja so imeli pouk vsak dan od 8. do 12. ure in od 14. naprej, njihov predmetnik pa je bil: pedagoška psihologija in mladinoslovje, specialne metodike s hospitacijami in učnimi nastopi, slovenščina, zgodovina in državnoznanstvo ter petje. Hospitacije so imeli od 27. avgusta do 8. septembra, nastope pa od 10. do 18. septembra. Vsak je imel najmanj štiri nastope, ki so trajali po pol ure, zadnji pa tri četrt ure. Ocenjevali so jih po en predavatelj za specialno pedagogiko in razredni učitelj.

Zaključni izpiti so bili med 19. in 27. septembrom z enodnevnim odmorom. Uspeh je bil izredno dober. Nihče ni bil ocenjen negativno in po mnenju profesorjev v znanju skoraj niso zaostajali za drugimi maturanti. K temu je veliko pripomogel stalen stik s predavatelji in učitelji in tudi to, da so bivali pod isto streho in so vse podredili šoli.

Čeprav so bili razen štirih dijakov vsi polnoletni, je nad njimi stalno bdela prefekta Marta Povše, ki je zapisala: "Šola in predavanje so prvo, po intenzivnem učenju pa pošteno razvedrilo." Razvedrilo pa je bilo takole: Vsak dan so tečajnice po študiju odšle na skupen sprehod, ob sobotah pa skupaj v kino. Bili so tudi na treh mitingih, imeli so celodnevni izlet na Trško goro v družbi profesorjev in prefekte, za zaključni izlet pa so šli le do Šempetra (Otočca).

Prvi razred učiteljišča pri gimnaziji

Takoj po vojni so bile razmere izredno težke. Poleg živčne razrvanosti (dve tečajnici sta izstopili prav zaradi tega) so razsajale različne bolezni, zlasti srbečica, paratifus in trebušna gripa. Tečajnike so morali celo odpeljati v Dolenjske Toplice na razkužitev. Obenem so razkužili tudi

internatske prostore. Najpotrebnejše so dobile tudi plašč in čevlje.

Potreba po učiteljih je bila tako velika, da so morali tečajniki napisati prošnjo za službo že pred odhodom s tečaja. Ministrstvo za prosveto, ki ga je takrat vodil dr. Ferdo Kozak, je razpisalo še štiri pedagoške tečaje, in sicer v Kopru, Celju, Ptuj in Mariboru.

Okrožni IO Novo mesto je že 18. avgusta 1945 ministrstvu pisal: "Pojavila se je silna potreba po večjem kadru učiteljstva. Območje okrožja je tako veliko, da je ustanovitev učiteljišča nujna potreba." 7. septembra je prošnjo podprla tudi podružnica prosvetnih delavcev v Novem mestu, tako da je Narodna vlada 15. novembra sporočila, da izjemoma dovoljuje vpis učencev v 1. razred učiteljišča. "Vpišejo se lahko do dovršenega 17. leta starosti. Na osnovi predloženih spričeval bodo delali sprejemne izpite za sprejem v 1. razred."

Upravno je bil razred dodeljen gimnaziji. Vse administrativne posle je vodil gimnazijski ravnatelj. Učno osebje na gimnaziji je poučevalo tudi na učiteljišču po predmetniku, ki ga je sestavil ravnatelj v sporazumu z učiteljskim zborom. "Vsi stroški za vzdrževanje razreda in za učne pripomočke se krijejo iz posebnega kredita za učiteljišče Novo mesto. Učila, ki jih ima gimnazija, naj bodo na razpolago tudi za učiteljišče. Gimnazija naj za učiteljišče vodi poseben opravilni zapisnik in poseben arhiv," je pisalo takratno Ministrstvo.

Zdravniški pregled je bil za vse vpisane 5. novembra 1945, isti dan so bili tudi sprejemni izpiti iz slovenščine, matematike in petja, redni pouk pa se je pričel 7. novembra. Še en zanimiv zapis iz tistega časa: Tisti, ki bodo stanovali v internatu, naj prinesejo s seboj posteljnino, to je dve rjuhi, dve odeji, vzglavnik in slamnjačo!

Tako so bili že tisto prvo leto po vojni položeni temelji za ustanovitev novomeškega učiteljišča. Kako je bilo naslednji dve leti, še ne vem, zagotovo pa je prva generacija novomeškega učiteljišča maturirala v šol. letu 1951/52, mi pa smo bili 2. generacija. Veliko dobrih, zagnanih učiteljev, posebno učiteljic, so iz te šole poslali po vsej Sloveniji.

Imeli smo srečo. Odlični profesorji so nas dobro pripravili na težki poklic. Še danes se jih hvaležno spominjamo. Naj omenim le nekatere: Karel Bačar, Bogo Javornik, Ivan Andoljšek, Tone Trdan, Ivo in Breda Zobec, Marjan Dobovšek, Julij Titel, Tone Markelj, Nada Dobravec, Nuša Smerdu... Ustanovo sta uspešno vodila najprej Lojze Nečimer, nato Ema Muserjeva, v internatu pa nam je bil kot oče upravnik Ivan Jurčec. Mnogi med njimi živijo žal le še v naših spominih.

IVANKA MESTNIK

"Grobar" prinesel Severjevo nagrado

Sklad Staneta Severja in ZKO Škofja Loka sta lani decembra že 26-ič slovesno podelila Severjeve nagrade za najzlahotnejše igralske dosežke poklicnih dramskih umetnikov, študentov dramske igre in nepoklicnih igralcev. Nagrajencev je bilo tokrat pet, med njimi pa je tovrstno priznanje za najboljšega amaterskega igralca dobil tudi Ernest Breznikar iz Dovškega pri Senovem, ki v Kulturnem društvu (KD) Svoboda Senovo igra že 37 let. Nagrado mu je prinesla vloga grobarja v Partljičevi komediji Nasvidenje nad zvezdami.

"To je res priznanje, o katerem lahko vsak amaterski igralec samo sanja. In meni se ni niti sanjalo, da ga bom prejel," je povedal Ernest Breznikar, vesel svojega uspeha. Zanimivo je, da Ernest, sicer strojni delovodja po poklicu, že 22 let dela na Ministrstvu za obrambo v Cerkljah ob Krki, kjer je sedaj poveljnik 25. območnega poveljstva. Rad opravlja to službo, čeprav pa tudi brez svojega "drugega poslanstva" - igranja, ki je čisto nekaj drugega, očitno ne more. V domačem dramskem društvu igra namreč že 37 let. Prve izkušnje je dobil v šolski dramski skupini, v amaterskem senovškem gledališču pa je začel po osnovni šoli, najprej pri lutkarski sekciji. "Igral in vodil sem marionete, včasih pa prispeval samo glas. Vem, da je bila moja prva dramska vloga v partizanski igri Ugasle luči leta 1958, kjer sem kot bebec pastir dobil aplavz pri odprti sceni, in to je bilo nekaj enkratnega," se spominja Breznikar, eden izmed dobitnikov letošnje Severjeve nagrade za nepoklicne igralce. Strokovna žirija, katere predsednik je bil priznani slovenski igralec Pavle Ravnohrib, je namreč takšno nagrado podelila še Gorazdu Žilavcu. Naslednja Breznikova pomembna vloga pa je gotovo leta 1960 vloga Tončka v Linhartovi komediji Veseli dan ali Matiček se ženi, ko ni osvojit le gledalcev, pač pa tudi srce bodoče žene, sošolke Ane. Takrat sta prvič zaigrala skupaj, to pa se dogaja še sedaj, saj sta oba zelo aktivna v KD Dvoboda Senovo, kjer Breznikarjeva opravlja nalogo tajnice.

"Nasvidenje nad zvezdami"

Senovska gledališka skupina, ena izmed mnogih sekcij KD Svoboda Senovo, ki je lani praznovala 50 let kulturnega ustvarjanja, je edina v krški občini, ki je brez prekinitve vsako leto pripravila vsaj eno predstavo. Breznikar, ki mu je v zornik mariborski gledališčnik Arnold Tovornik, je v vseh teh letih igral različne vloge, tako v komedijah kot tudi dramah, vendar pravi, da ga imajo vsi za komika. "Ko pridem na oder, pa čeprav igram resno vlogo, zbudim smeh. Ne vem, kako to," pravi, žena Ana pa je dodala, da je tudi v privatni družbi zabaven in je lepo biti z njim. Torej ni naključje, da je ravno za komično vlogo grobarja v Partljičevi komediji Nasvidenje nad zvezdami dobil Severjevo nagrado. "Zgodba je tako življenjska, da se lahko vsak najde v njej. Igram grobarja, ki dela red na pokopališču in se ukvarja tako z zalivalnima rož kot z direktorjem in ostalimi živimi in mrtvimi. Poskrbljeno je za smeh, tako da smo, kjerkoli smo z igro nastopali, imeli vedno polno dvorano navdušenih gledalcev. V domačem senovškem kulturnem domu, kjer imamo tudi vaje, smo igrali kar trikrat in bilo je enkratno," veselo razlaga Breznikar.

Oba z ženo pohljalita delo prizadevnost režiserke Bože Ojsteršek, ki se resnično trudi, in nasploh celoten 35-članski gledališki ansambel, v katerem je mogoče najti kar tri generacije. Druži jih veselje do igranja, zato jim ni nič pretežko. Že med učenjem igre so sodelovali s Toneom Partljičem, ki si je predstavo potem tudi ogledal in bil navdušen. Ni mogel prehaliti scene, ki je delo samih igralcev. "Res smo se potrudili. Imeli smo prave lesene grobove, vence, cvetje, igrali so godbeniki - učenci pihalnega orkestra Adam itd.," je povedala Breznikarjeva. Z omenjeno igro so gostovali doma, v Krškem, Kozjem, seveda pa bi še kje, če bi bil denar. Toda tisti od vstopnic zadostuje le za prevoz in večerjo, kaj več pa ne. Tako je pač pri ljubiteljskem kulturnem ustvarjanju.

In kako so strokovnjaki sploh opazili odlično igranje Ernesta Breznikarja? Lani konec septembra je senovsko amatersko gledališče kot edino iz Posavja nastopilo na republiškem srečanju podeželskih dramskih skupin v Nazarjah. Skupaj s še 23 gledališkimi skupinami iz Slovenije in zamejstva (največ iz Tržaškega) so se igrali

Ernest Breznikar

ci predstavili s Partljičevimi "Zvezdami" in Breznikar je zbudil pozornost. Srečanje sicer ni bilo tekmovalnega značaja in je šlo le za ocenjevanje, kje je mesto tovrstne ljubiteljske kulture pri nas. Tako je čez nekaj mesecev dolgoletni senovski amaterski igralec ves presenečen dobil obvestilo, da je dobil nagrado Sklada Staneta Severja za leto 1996 za najboljšo igralsko stvaritev v slovenskem ljubiteljskem gledališču, ki temelji na Severjevem umetniškem izročilu. Strokovna žirija pa je upoštevala še njegovo življenjsko delo. Tudi njemu se zdi, da je vloga grobarja res

odigral z občutkom, med takšne pa pršteva še vlogo sodnika v delu Razbiti vrč, za katero je dobil pred približno desetimi leti v Škofji Loki Linhartovo značko, in vlogo Krjavlja v Desetem bratu. Za svoje delo v okviru ZKO Krško pa je bil že nagrajen tudi z bronasto in srebrno Prešernovo plaketo. Tovrstne pohvale njegovemu delu mu torej niso tuje, vendar je letošnja Severjeva nagrada gotovo največja.

"Zastrupljeni" z gledališčem

Breznikarjeva družina je ena redkih, ki je, kot pravita Ernest in Ana, naravnost zastrupljena z ljubiteljsko kulturo in gledališčem. Poleg staršev igrajo namreč kar vsi trije otroci: Matjaž, Marko in Lucija, začeli pa so kot še zelo mladi. Matjaž, ki zdaj živi v Brestanici, igra tudi v tamkajšnji dramski skupini. Marko se je ustalil v Senovem in je član recitatorske sekcije ter pihalnega orkestra v sklopu društva. V gledališko igranje je že vključil tudi sina. Lucija, ki ravno tako rada recitira, pa je skupaj z možem igrala v zadnji igri. Tako se Breznikarjevimi ni treba bati za nadaljevanje gledališke tradicije. Vsaj 30 vaj, v glavnem ob koncu tedna, je potrebnih, da predstavo prvič predstavijo javnosti, torej jim gledališče vzame veliko časa. Pa vendarle to z dobro voljo uskladijo še z ostalimi družinskimi in službenimi obveznostmi.

V okviru ZKO Krško, ki jo vodi Janko Avsenak, je gledališka dejavnost res močno razvita, zato imajo tudi možnosti dovolj. Ernest Breznikar in ostali člani senovske gledališke skupine že od lanske jeseni pripravljajo novo igro, katere premiero načrtujejo za februar. Tudi tokrat so izbrali Partljičevo delo, komedijo Štajerc v Ljubljani. Breznikar, vesel Severjeve nagrade, je že poln skrbi in odgovornosti za naprej in novo vlogo. Pravi, da se najtežje nauči besedilo, na odru pa potem ni težko. Z ženo prosti čas poleg v gledališču - v krškem kulturnem domu imata tudi gledališki abonma - rada preživljata v naravi, na ribolovu, Ernest pa se pogosto pridruži še lovcom. "Najbolj pa sem 'zastrupljen' z gledališčem in igranje čutim že kot obvezo," pove. Naj torej še vrsto let gledalce navdušuje s svojo igro!

LIDIJA MURN

KNJIŽNI PROJEKTI

Pol stoletja Zbranih del

Nacionalna znanstvenokritična zbirka Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev je lani praznovala polstoletnico izhajanja. Pred 50 leti je pri tedanji Državni založbi Slovenije izšla prva knjiga Zbrana dela Srečka Kosovele, ki je označila začetek te eminentne zbirke, nazadnje pa je v paketu petih novih knjig ugledala beli dan že 190. knjiga. Zbirka, ki jo je zasnoval in bil njen prvi urednik prof. dr. Anton Ocvirk, obsega skupaj prek 65.000 strani, v celoti pa je v nji objavljenih in znanstveno komentiranih 22 slovenskih literarnih umetnikov, klasičev naše besede od konca 18. stoletja, skozi 19. stoletje vse do moderne in še naprej. Zadnjih 15 let Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev ureja predsednik SAZU, akademik dr. France Bernik, vsa teža urejanja in izdajanja pa sloni na razmeroma maloštevilni, vendar strokovno izkušeni skupini literarnih znanstvenikov. Vseh sodelavcev zbirke je 26, živih je še 14. Med njimi ima najvidnejše mesto Dušan Moravec, ki je uredil 20 knjig, največ od vseh urednikov doslej, njemu pa sledijo od še živih Jože Šifrer in Jože Munda, Drago Druškovič, Janko Kos in Joža Mahnič pa Andrej Inkret, Dušan Voglar, France Pibernik, Goran Schmidt, Lado Kralj in Miran Hladnik.

Pod redno številko 186 je letos v Zbranih delih izšla 14. knjiga Zbrana dela Frana Saleškega Finžgarja. Besedilo in obsežne opombe je pripravil Jože Šifrer, prinaša pa pisma tega priljubljenega slovenskega pisatelja. V knjigi so zbrana vsa Finžgarjeva pisma, ki jih je pisal v prvem obdobju do leta 1914. Korespondenca z nekaterimi osebnostmi je bila zelo obsežna in sega tudi v kasnejša obdobja, vendar so ta pisma v celoti natisnjena v tej knjigi. Največ pisem je bilo poslanih duhovniku in literatu Francu Mešku ter pisateljevu mladostnemu prijatelju Alojziju Gromu, zanimiva pa so še pisma pesniku Antonu Medvedu in posebej Izidorju Cankarju. Finžgarjeva zbrana dela se s to knjigo približujejo svojemu zaključku.

9. knjigo Zbrana dela Juša Kozaka je uredil in opombe zanjo napisal Jože Munda. Prinaša zadnje Kozakove pripo-

vedne tekste, med njimi najboljše, roman Pavlihova kronika, ki je zadnje večje Kozakovo delo, pisatelj je umrl le dva meseca po izidu tega romana. Ob njem so v knjigi še krajša povojna prozna dela, v dodatku pa poezija in kot zanimivost literarna predloga za prvi slovenski celovečerni (nemi) film V kraljestvu zlatoroga.

6. knjigo Zbrana dela Edvarda Kocbeka je uredil in zanjo napisal spremno besedilo z opombami Andrej Inkret. S to knjigo se v zbranih delih začne tisti del Kocbekovega opusa, ki ga je avtor sam ob lirčni poeziji imel za najpomembnejšega. V knjigi je natisnjena slovitava Tovarišija, torej dnevniški zapiski iz obdobja od maja 1942 do maja 1943, ki je prvi del nedokončane partizanske trilogije (2. del je Listina, 3. pa Kocbeku ni uspelo pripraviti za natis). Poleg Tovarišije obsega knjiga še dnevniške zapiske iz let 1941 in 1942.

Goran Schmidt je uredil 4. knjigo Zbrana dela Stanka Majcna, zaradi političnih razlogov dolgo malo znanega pripovednika, dramatika in pesnika, saj se po vojni 20 let ni pojavil v javnosti. Knjiga obsega nezbrano revialno objavljeno prozo, neobjavljene rokopise, eseje, literarne kritike in polemične članke ter v dodatku še različne osnutke in polliterarne zvrsti, spomine, intervjuje, govore ter tudi primer Majcnovega strokovnega članka.

Zbrana dela pesnika Antona Vodnika, ki jih ureja in opremlja z opombami France Pibernik, so prišla do 3. knjige (190. v zbirki). V nji je natisnjen pesniški opus, ki je nastal po vojni in ga je javnost spoznala v treh pesniških zbirkah: Zlati krog, Glas tišine in osebni antologiji Sončni mlini, dodane pa so še vse nezbrane pesmi, torej tiste, ki jih je pesnik objavil samo revialno ali pa so ostale v rokopisu. S tem je sklenjen celoten krog Vodnikovega pesniškega ustvarjanja, ki v svojem času zaradi družbenih razmer, nazorskega enoumja in literarnih očin ni bilo deležno tiste pozornosti, ki bi ga nedvomno zaslužilo, saj danes literarni poznavalci ugotavljajo, da je bil Anton Vodnik eden najpomembnejših slovenskih pesnikov.

MILAN MARKELJ

KNJIŽNA POLICA

Po sledih časa

Slovenska kulturna in zgodovinska dediščina je bogata, vendar v marsikaterem svojem delu prelo prepoznana, da ne rečemo premo spoštovana. V zapuščini, s katero se sicer pogosto srečujemo, a jo hkrati skoraj obvezno tudi kar spregledamo, so tudi spomeniki, predvsem seveda spomeniki v ožjem pomenu te besede, se pravi kiparska in/ali arhitekturna dela, ki so postavljena na javnem prostoru, da bi prebujala spomin na pomembne osebe ali dogodke. Spomeniki te vrste so pogosto tako v vsakdanji trenutek in okolje vpet delček, da jih sploh ne vidimo več, kaj šele, da bi jih kaj bolje poznali ali vedeli za njihovo sporočilo. Pa vendar je to zanimiv in poveden del naše dediščine, ki se ji splača prislusniti, saj nam lahko odgrne zanimive, a prepogosto pozabljene strani slovenske kulture, zgodovine in umetnosti. Morda bo večjo pozornost do starejših spomenikov te vrste prebudila knjiga, ki je nedolgo tega izšla pri založbi Debora. Gre za vodnik po spomeniški dediščini na ozemlju Slovenije, ki ga je pod naslovom PO SLEDEH ČASA in s podnaslovom Spomeniki v Sloveniji 1800 - 1914 napisala umetnostna zgodovinarica Sonja Žitko.

Avtorica, ki se poleg pedagoškega dela ukvarja tudi z raziskovanjem kiparstva, je iz obsežnega in raznovrstnega spomeniškega gradiva, posejanega po vseh slovenskih pokrajinah, za predstavitev izbrala 50 tistih spomenikov, ki značilno odsevajo dobo ali zaokrožujejo njeno celostno podobo, merilo pa ji je bila tudi likovna kakovost. V uvodni besedi je orisala razvoj spomeniške dejavnosti pri nas in začrtala tudi usodo nekaterih spomenikov, v osrednjem delu knjige pa je vsakega od izbranih spomenikov predstavila z zgoščenim besedilom ter z eno ali več fotografijami, kadar spomenik ne stoji več v svojem prvotnem okolju. Pri razvrščanju se je avtorica odločila za regionalni ključ. Z območja širše Dolenjske je predstavljenih pet spomenikov: Levstikov spomenik v Velikih Laščah, spomenik odprtju vodovoda v Blatniku pri Črmošnjicah, Baragov spomenik v Dobrniču, Knobleharjev spomenik v Škocjanu in Hočevarjev spomenik v Krškem.

MILAN MARKELJ

10. zvezek Enciklopedije Slovenije

Ob koncu lanskega leta je Mladinska knjiga izdala še eno knjigo iz svoje-ega najslovesnejšega in največjega knjižnega projekta - 10. zvezek Enciklopedije Slovenije. Knjiga na 416 straneh prinaša 834 gesel, od tega 423 stvarnih in 411 biografskih, v abecednem redu od Pt do Savn. Značilnost zvezka je več velikih sintetičnih gesel o posameznih pojavih ali dejavnostih, kot so denimo gesla radio, rastlinstvo, redovništvo, rudarstvo, in velika stvarna gesla, kot so raziskovalna dejavnost, reformacija, režija, rimska doba, ribištvo, samoodločba naroda, samoupravljanje. Najobsežnejše geslo tega zvezka so rusko-slovenski odnosi, ki vsebuje veliko podatkov o političnih in gospodarskih, predvsem pa o kulturnih stikih med Rusi in Slovenci; o medsebojnem prevajanju literarnih del, o izvajanju glasbenih stvaritev, o uprizorjanju gledaliških del, prepletanju likovnega ustvarjanja, o literarnih, gledaliških in drugih ustvarjalnih vplivih. Enciklopedija Slovenije po svoji zasnovi obravnava tudi osebnosti, dogajanja in pojave v zamejstvu. V tem zvezku so v tem pogledu zanimiva gesla, kot so Radgonski kot, Režija in Rož. Več je tudi gesel o umetnostnih slogovnih obdobjih (realizem, romantika), ki povezujejo književnost, glasbo in likovno umetnost, še posebej bogato pa so zastopana gesla s področja likovne umetnosti (romanika,

renesansa, rokoko, romantika, realizem), med njimi je še posebej vredno pozornosti geslo o umetnosti v času romanike, saj so v besedilo vključeni najnovejši izsledki o arhitekturi, kiparstvu in slikarstvu pa sta obravnavana izčrpejše. Med biografskimi gesli najdemo tudi imena enega največjih umetnikov, ki so ustvarjali na Slovenskem: Francesca Robbe, najplivnejšega slovenskega arhitekta Edvarda Ravnikarja, kiparja Jakoba Savinjskega, izumitelja fotografije na steklo Janeza A. Puharja, jezikoslovca Frana Ramovša, izumitelja ladijskega vijaka Josefa Resslerja; od živih dolenjskih ustvarjalcev naj omenimo filmskega delavca Flipa Robarja.

Besedila, ki jih je prispevalo kar 384 piscev, spremlja bogato in pestro slikovno gradivo, ki zavzema tretjino vsega prostora. Vseh ilustracij je 951, od tega 409 barvnih in 542 črno-belih, med njimi je 59 portretov, 116 umetnostnih posnetkov, 54 tematskih kart in zemljevidov, 28 grafikonov, 25 risb, 75 pokrajinskih posnetkov, 74 rokopisov in tiskov ter 181 dokumentarnih posnetkov.

MIM

Vrba nad tolmunom

Za življenjski jubilej pesnice, pisateljice, zbirateljice krajevne ljudskega izročila in kulturne delavke Mihaele Zajc-Jarc iz Višnje Gore je tik pred novim letom Zveza kulturnih organizacij Grosuplje izdala pesniško zbirko Vrba nad tolmunom. "Uresničena je potreba, da se njene pesmi, ki so razpršene po različnih glasilih, izdajo v knjigi," je v spremni besedi zapisala Ivanka Černelič, ki je zbirko uredila, opremila pa jo je Sandi Zalar.

Tako smo ob častitljivi 80-letnici ugledne, a hkrati tako iskreno skromne kulturne ustvarjalke dobili v lični beli knjižici 111 njenih pesmi. Urednica jih je zaokročila v šest skupin pod naslovi Na stopnicah srca, Samo ena ptica, Poleti-pozimi, Domače ognjišče, Ta čas in Prijateljem. Vsaka med njimi potrjuje, kar mi je lani poleti, ko sem 22. avgusta v Prilogi našega tednika predstavil pesnico v daljšem zapisu pod naslovom "Pisanje je zame kot dihanje", spoštovana gospa zaupala:

"Pesmi pišem že od otroških let dalje, največ ob kakšnem prelomnem, pretresljivem času v svojem življenju, ob lepoti ali tudi grenkobi deklishe samote, ob prvi ljubezni, ob prešernosti mladih potepanj, ob pretresu druge svetovne vojne pa ob novem življenju na kmetih, ob gradnji velike ceste skozi zeleno dolino..."

Pesmi gospe Mihaele zvesto ohranjajo čar starožitnosti dolenjskih krajev okrog Višnje Gore in Jurčičeve dežele. Polne so utripov nekdanjih in sedanjih časov, toplega čustvovanja ob vseh letnih darovih narave, ki je pesnici največja uteha. Tudi čar iskrenih ljubezenskih izpovedi zazveni iz njih, hkrati pa nas osreči s čudovitim, izvornim besednim zakladom. Vedno je imela rada ljudi, saj živi v Višnjani in njihovimi sosedi že dolga desetletja. Njim in nam veljajo uvodne besede pesnice v novi zbirki:

Naj sem samo roka, ki vas družim, / naj sem samo roka, ki vam služi, / vzgib sem le, ki vžge svetilko, / vzdih sem le, ki nad opilki časa kroži.

Tako lepo je prebirati te preproste, a hkrati tako bogate, tople pesmi, polne svetlega upanja in kljub neprestanemu trpljenju še vedno razdajajočega srca umetnice, ki ima rada naše kraje. Njeni verzi nam odpirajo vrata v Zimski dan, v katerem je zapisala: / Že zimski dan prekril je vso jesen / in ko čez bela zmrzla pota grem, / mi mraz, mi hladnost vsepovsod sledi / in sever v jug z oblaki me podi. // Kako samotna je dolenjska stran! / Kopičce domačij -tu dol, tu breg- / med njima truden kratek vek: / na zasneženi bukvi vpije vran.

TONE GOŠNIK

Radiškova spet športnica leta

Po izboru poslušalcev Radia Sevnica "naj" športnica atletinja Petra Radišek, športnik karateist Sašo Vaš, ekipa Karate klub Sevnica - Za uredništvo na 1. mestu RK Lisca

SEVNICA - Konec novembra lani je sevniški radio drugič zapored začel akcijo Izbor športnika leta 96. Zaposlili so občinske športne veze v posavskih in radeški občini, naj posredujejo predloge za nominacijo najboljših športnikov iz svoje občine. Do 5. januarja so poslušalci dvakrat tedensko lahko po 15 minut glasovali za svoje športnike, sprejemali pa so tudi glasove na dopisnicah. V akciji je tako skupno sodelovalo 1324 poslušalcev. To je povedala na petkovi slovesni razglasitvi v sevniški športni dvorani voditeljica spreda te prijetne in dobro obiskane prireditve, novinarka sevniškega radia Renata Žnidar. Popetrili so jo nastopi odličnih mladih tekmovalcev sevniškega Karate kluba in sekcije za borilne veščine Športnega društva Policist Krško, ki ima, kot je povedal Stane Preskar, v Posavju kar tri vadbene centre: v Globokem, Boštanju in Sevnici.

Po mnenju poslušalcev sevniškega radia je "naj" športna ekipa Karate klub Sevnica, sledita Atletski klub Sevnica in Rokometni klub Lisca Sevnica. Sevniški karateisti so lani osvojili 67 odličij na državnih in mednarodnih tekmovanjih, od tega 28 zlatih, 20 srebrnih in 19 bronastih. Omeniti velja zlasti najbolj laskavi: srebrno in bronasto odličje, ki so se ju priborili na svetovnem mladinskem prvenstvu v Južni Afriki. Štirim sevniškim mladim karateistom je Olimpijski komite Slovenije ravno zaradi teh odličnih rezultatov podelil status športnika.

Atletski klub Sevnica je s pomočjo svojih mladih tekmovalcev in strokovnega vodstva v letu 1996 osvojil 80 zlatih, srebrnih in bronastih odličij na državnih in evropskih tekmovanjih. Sevničani so na državnem prvenstvu občinskih reprezentanc na krosu Dela osvojili ekipno 2. mesto. Ženska ekipa pa si je pritekla naslov državnih podprvakinj v

krosu. Atletski klub ima v svojih vrstah tudi pionirsko atletinjo leta Slovenije Petro Radišek in tretjevrščenega pionirkega atleta leta Slovenije Boruta Vebra.

Rokomet je že več desetletij v občini šport številka ena. Seveda je tudi rokomet doživljal svoje vzpone in padce. Največja uspeha sta nedvomno bila v zlatih Šilčevih časih in ostala uvrstitev kluba v nekdanjo 2. zvezno rokometno ligo in lanski preboj RK Lisca v 1.A slovensko rokometno ligo.

Po glasovih poslušalcev Radia Sevnica je športnica leta že omenjena odlična sevniška atletinja Petra Radišek, pred atletinjo AK FIT Brežice, Vladko Lopatič. Radiškova je lani postala državna pionirska prvakinja v teku na 600 m, 1000 m in v krosu. Prvo mesto je osvojila: na atletskem pokalu Slovenije za pionirke na 800 m, na krosu Dela, na ekipnem državnem prvenstvu za srednje šole na 400 m, na ekipnem DP v cestnem teku za srednje šole. Pionirski slovenski reprezentanci je v Italiji na Igrah treh dežel priborila 1. mesto na 800 m.

Poslušalci sevniškega radia so pri športnikih največ glasov oddali: sevniškega karateista Saša Vaša, radeškega atleta Robija Terška in Sevničana Boruta Vebra. Športno uredništvo Radia Sevnica pa je na podlagi rezultatov preteklega leta razglasila za športnika leta metalca kopja Robija Terška, ki je ravno te dni prestopil k celjskemu Kladivarju, za športnico Petro Radišek in za ekipo RK Lisca Sevnica. Priznanja jim je podelila direktorica radia Branka Dernovšek. Urednica radia Nada Černič - Cvetanovski pa je izročila posebna priznanja ŠD Poli-

cist Krško, posavskemu plesnemu klubu Lukec, Krško, Tini Grabnar (Strelnska družina Marok Sevnica), Igorju Štriclju (ARK Vega Sevnica) in Alenki Radej (ŠK Milan Majcen, Sevnica).

P. P.

VAŠ IN ŽUPAN - "Naj" športnik po izboru poslušalcev - karateist Sašo Vaš je podobno kot ostali prejel priznanje iz rok sevniškega župana Jožeta Peternela. Vaš je osvojil bronasto kolajno v športnih borbah na Svetovnem mladinskem prvenstvu v Južni Afriki. Zmagal je na DP mladincev v športnih borbah, na 24. mednarodnem turnirju v športnih borbah itd. (Foto: P. P.)

113 S 1. januarjem 1997 bo spremenjena telefonska številka 92.

POKLIČITE 113

S 1. januarjem 1997 bodo telefonske številke 93 - gasilci 94 - reševalci 985 - center za obveščanje

ZDRUŽENJE V ENOTNO ŠTEVILKO

POKLIČITE 112

ŠTUDENTSKI PREVOZI TUDI NAPREJ - Društvo novomeških študentov organizira prevoze dijakov in študentov v Ljubljano vsako nedeljo zvečer. Tako kot lani se tudi letos aktivnost nadaljuje. Vsako nedeljo se pelje v Ljubljano približno 120 ljudi. Sponzor prevozov je Dolenjska banka, d.d., avtobus pa čaka na postajališču pri občini. Ob tej priložnosti se zahvaljujejo in upajo na ugodno sodelovanje tudi v bodoče. Vse dodatne informacije dobite na sedežu DNS ali na tel.: 068/322-275. (Foto: M. Kralj)

Nabriti Nacek Hudoklin

Starejši Novomeščani se še spominjajo gorjanskega birta Nacka Hudoklina, ki k Miklavžu ni privabljal goste samo z dobro kapljico in jedačo, ampak tudi z vrhano mero humorja. O njem se je ohranilo precej anekdot, ki izpričujejo njegovo naravno bistrost in duhovitost. Spomnimo se jih nekaj:

Kako je, če krava požre brisačo

Nacek je imel staro veterinarsko knjigo, iz katere je črpal znanje o živalih. Šlo mu je kar dobro od rok. Malce je bil v škripcih, ko je njegovo strokovno znanje želel preveriti znani novomeški veterinar Lojze Gunde. Ta je Nacku zastavil naslednje vprašanje: "Kaj se zgodi, če krava požre brisačo?"

Hudoklin odgovori: "Če krava požre antlo, je zanesljivo hin. Gunde je bil zadovoljen z odgovorom in Nacek je še naprej "prodajal" svoje veterinarsko znanje.

Črt je majorja preklal

Nacek je pripovedoval, kako je bilo, ko so Italijani na Gorjancih napadli gorjanski bataljon, katerega komandant je bil Franc Pirko-Črt. Dejal je: "Italijani so silno pritisnili proti Miklavžu, v naši hiši pa je bil štab bataljona. Tam se je znašel tudi Črt, ko se je na vratih naenkrat prikazal italijanski major. Črt je vzel starojugoslovanski bajonet, silovito zamahnil z njim in majorja je preklal na dvoje, kot je Krjavelj hudiča na barki."

Vpišite se v knjigo

Na Gorjancih sta bila na obisku načelnik novomeške uprave za notranje zadeve Boris Čizmek-Bor in njegov sodelavec Vlado Avsec. Tam sta se zadržala do trdnega mraka. Ker sta ga nekoliko popila, sta sklenila, da bosta pri Nacku prenočila. Čizmek je vprašal: "Nacek, imaš kakšno posteljo za prenočišče?"

Nacek odgovori: "Imam, ampak se bosta prej vpisala v knjigo gostov."

Čizmek: "Zakaj je to potrebno? Saj bova samo spala, ničesar ti ne bova ukradla!"

Nacek: "Taki so predpisi, pa bog!"

Rada nerada, sta se končno le vpisala v knjigo. Ko sta malo pobrskala, sta ugotovila, da se je zadnji gost vpisal natanko pred enim letom. Očitno se je Nacek bal načelnika, da ga ta ne bi prijavil zaradi kršenja zakona.

Rad bi se ženil

Ko so Nacku pošle moči in je izgubil zvesto družico Ano, se je z Gorjancev preselil k hčerki Ani v Kostanjevico. Pa je za šalo razglasil, da se namerava ženiti. To se je kmalu razvedelo po vsej kostanjevski fari. Ženske so prišle na ogled, vendar nobena ni bila ta prava.

O tem je Nacek povedal tole: "K meni je prišla Žumberčanka, ki mi je na pogled bila še kar všeč. Prijel sem jo malo čez ramena pa še malo za joške, a so bili takšni kot pasja ušesa."

Ančka, picki bodo švicali!

Ko je Nacek na Gorjancih stopil iz gostilne, je videl večjo skupino turistov, ki so se po senožehtih bližali k Miklavžu. Hudoklin se obrne k ženi Ani in reče: "Ančka, danes bodo pa picki spet švicali!"

Kaj pa čem s tem hudičem?

Ko je Nacku umrla žena Ana, jo je z volovsko vprego odpeljal v kartuzijo Pletenje, da bi jo tam pokopal. Pride Nacek do prokuratorja Janeza Drolca in ga prosi, če umro lahko pokoplje.

Drolc odgovori: "Nacek, saj vendar veš, da ženske, žive ali mrtve, ne smejo čez samostanski prag!"

Nacek pa: "Kaj pa čem potem s tem hudičem?"

Računal je kar po svoje

Gorjanski birt je skrbno stregel svojim gostom, računal pa je kar po svoje. Vprašal je: "Kaj ste imeli?" Ko so gostje povedali, da so jedli domačo klobaso, je Nacek dejal: "Ta stane dva dinarja!" Potem so povedali, da so popili dva litra vina. Nacek: "To stane deset dinarjev. In še kaj?" Gostje: "To bi bilo vse!"

Hudoklin pa sam pri sebi: "Če ni bilo nič več, potem pa pripiši še deset dinarjev povrhu, vsega skupaj dvaundvajset dinarjev."

Prodal je najboljšo kravo

Nacek je na Gorjancih imel čudovito kravo, ki je dala na dan tudi po dvajset litrov mleka, vendar s tem ni bil preveč zadovoljen. Dejal je: "Kaj čem s takšno kravo, ki jo moram trikrat na dan hraniti, trikrat ji kidati in jo trikrat molsti, saj mleko kar teče od nje?" Zato je kravo prodal Franku na Orehovicu in si kupil neko suho bušo.

Ko so ga vprašali, če je zdaj zadovoljen, je odgovoril: "Zdaj pa je dobro! S to kravo sploh nimam nobenega dela več."

Nova krava se je kar sama pasla na Gorjancih, mleka pa tako ni dajala nič.

Zbral: SLAVKO DOKL

KOČEVJE - Na novoletnem hitropoteznem turnirju v Štalcarjih je med 18 šahisti zmagal Toni Malnar, ki je bil tudi v skupnem vrstnem redu mesečnih turnirjev za leto 1996, drugi je bil Podkoritnik in tretji Vesel.

ŠTARI TRG OB KOLPI - Na klubske hitropotezne turnirje je zmagal Uroš Kobe, ki je tudi skupni zmagovalec za lansko leto, drugi je bil Kapš in tretji U. Kobe.

RAVNA GORA - Na nagradnem tekmovanju v pospešenem šahu je zmagal mojster Fide Hrvoje Jurkovič, drugi je bil Podobnik in tretji V. Kobe.

STARI TRG OB KOLPI - Na turnirju v pospešenem šahu je zmagal Uroš Kobe, drugi je bil Kapš in tretji U. Kobe.

PODZEMELJ - Na tekmovanju v pospešenem šahu je med 44 kadeti zmagal Tadej Kobe, med dekleti pa je bila najboljša Mateja Špear. Pokrovitelj tekmovanja je bil Bajuk. V. KOBE

ŠPORTNIKI LETA 1996 - Od leve: glavni trener KK Jurij Orač, Sašo Vaš, Petra Radišek, predstavnik RK Lisca Miro Sirk. V ozadju stoji Dejan Godec, sodelavec Radia Sevnica (Foto: P. P.)

Nepopolni Interier kot brez sape

Brez Nakiča in Ademija je bil Interier v Postojni neboljen - Novomeščani s hitro igro tudi učinkoviti - Za dvojko iz fizike - Brežičani so se dobro upirali

KRŠKO, NOVO MESTO - Zadnji poraz košarkarjev krškega Interierja je le še en dokaz več, da je letos največja slabost tega moštva, da ima le pet dobrih košarkarjev, ki se lahko povsem enakovredno kosajo z ostalimi prvotigaši. Postojnsko Republiko, s katero so se pomerilizadnjo soboto, so namreč jeseni premagali kar s 37 točkami razlike, tokrat pa so morali na parket brez Iva Nakiča in Habiba Ademija in niti izredno razpoloženi Američan Everick Sullivan, ki je po poškodbi spet v formi, Krčanom tokrat kljub 35 točkam ni mogel prinesiti zmage.

V prvem polčasu so Krčani še držali korak s Postojnčani, v nadaljevanju, ko je moral zaradi petih osebnih napak na klopi še Walter Jeklin, pa niso več zdržali hitrega tempa in agresivne igre domačih

košarkarjev na čelu s Teom Čizmičem, ki je dosegel kar 46 točk. To je že tretji zaporedni poraz Interierja, ki pa si zmage ne obeta niti to soboto, ko bo dobil v goste v leskovško telovadnico evropsko Smelt Olimpi-

jo. Bolje kot Krčanom v prvi kaže Novomeščanom v A-2 ligi. Novi trener Slavko Kovačević, ki s svojim moštvom še ni izgubil srečanja, uveljavlja veliko hitrejšo igro, ko si igralci v napadu pripravijo priložnost za met, še preden nasprotnik uredi svojo obrambo. Da je to učinkovita taktika, je dokazal v prvem polčasu sobotne tekme, ko so Novomeščani dobesedno povozili goste iz Litije, še lani prvotigaše. Z agresivno obrambo in hitrimi protinapadi so hitro večali razliko, ki je kmalu znašala več kot 20 točk. Je pa za tako igro treba imeti tudi dovolj moči in vzdržljivosti, ki pa je novomeški košarkarji še nimajo toliko, da bi v takem ritmu zdržali celo tek-

Košarkarsko tekmo med Krko in Iskro Litusom si je ogledala tudi profesorica fizike mladega novomeškega košarkarskega upa Matjaža Smodiša. Matjaž ji je namreč obljubil, da se bo začel učiti in da bo popravil cvek, če bo prišla na tekmo. Ona je svoj del naloge izpolnila, sedaj je na vrsti Matjaž.

SMODIŠ NAJVIŠJI - Mladi novomeški košarkarski up Matjaž Smodiš (na sliki med metom) se je izkazal tudi na dolenskem derbiju med domačo Krko in lanskim prvotigašem, litijsko Iskro Litusom. Pod košem je pobral večino žog in bil s 24 točkami najboljši strelec svojega moštva. (Foto: I. Vidmar)

mo; to so dobro izkoristili tudi Litijani, ki so v drugem polčasu predvsem s pomočjo spretnih Maria Japiča in Luke Bassina zelo ublažili poraz.

Precej težav imajo tudi Brežičani, ki so se v soboto v Zagorju sicer dobro upirali favoriziranim domačinom, a vseeno doživeli že svoj deseti poraz v sezoni, in so na lestvici predzadnji.

I. V.

KRKA ZDRAVILIŠČA
HOTELI OTOČEC

TENIŠKI CENTER OTOČEC

Po porazu v Trbovljah gostijo Celjane

Sevniški kadeti v Trbovljah izgubili s Spot Rudarjem z rezultatom 25:18

SEVNICA - V prvem kolu polfinalne skupine B za državno rokometno prvenstvo so sevniški kadeti v petek v Trbovljah izgubili tekmo z domačim Spot Rudarjem z rezultatom 25:18, polčas 11:10. Sevničani so vodili do konca prvega polčasa, ko so domačini izenačili in tri sekunde pred koncem polčasa spet povedli iz sedemmetrovke. Usodne za gostujoče kadete Lisce so bile prve minute drugega polčasa, ko so domači dosegli pet golov, nepopolna ekipa gostov pa nobenega.

Za kadete RK Lisca so igrali: vratar Medved in Mlakar 1, Dražetič, Dernovšek 1, Lipoglavšek, Močivnik 2, Fon, Novšak 5, Ošlovnik, Požek 4, Mikerevič 3 in Šinkovec 2. Pri domačih je bil neustavljiv Teržan s 13 zadetki.

Zelo zanimiva tekma se obeta v soboto, 18. januarja, ko bodo sevniški kadeti v tekmi 2. kola gostili evropske kadetske prvake, ekipo RK Celje Pivovarna Laško.

KAKO USPEŠNI TENISAČI

NOVO MESTO - Teniški klub Krka Novo mesto organizira skupščino teniškega kluba, ki bo v četrtek, 30. januarja, ob 19. uri v sejni sobi na stadionu v Portovalu, ki se ga lahko udeležite vsi člani kluba in ostali ljubitelji tenisa. Beseda bo tekla o preteklem in prihodnjem delu, volili pa bodo tudi nove člane odbora.

Strunjan spet v rokah invalidov

Podpisana pogodba med Krko in Zvezo društev vojnih invalidov Slovenije

V državnem zboru je v postopku za tretje branje sprememba zakona o vojnih invalidih, ki naj bi zagotovila invalidom tudi lastniške pravice nad družbenim premoženjem, ki ga zdaj upravljajo in koristijo. Vojni invalidi skrbno spremljajo razne pobude v zvezi z družbeno lastnino nekdanjih družbenopolitičnih organizacij. Skrbi jih, da mnogi pri tem ne ločujejo, da je Strunjan bil in da je zopet last Zveze društev vojnih invalidov Slovenije. Tudi v dnevnem tisku se ponavljajo podatki, da je Strunjan "last novomeške Krke", ki pa je le najemnik tamkajšnjih nepremičnin.

Zveza vojaških vojnih invalidov Slovenije, ustanovljena 30.9.1945, je uživala pravice na družbeni lastnini pri z.k. vložku št. 983 v k.o. Portorož, kjer je v Strunjanu zgradila z denarjem iz dobička njenih takratnih podjetij objekte za oddih in klimatsko zdravljenje svojih članov.

Z združeno skupščino ZZB NOB Slovenije in Zveze vojaških vojnih invalidov Slovenije je 3. 7. 1962 slednja prenehala delovati kot samostojna pravna oseba, vse njeno premoženje pa so prenesli na ZZB NOB Slovenije.

Zaradi sedanjih novih družbenih okoliščin je Zveza vojnih invalidov Slovenije ponovno usta-

novila samostojno organizacijo in se s tem ločila od ZZB NOB Slovenije. Na ustanovni skupščini je 19.12.1994 sklenila nadaljevati tradicije svoje organizacije, ukinjene v letu 1962, s tem pa je postala tudi njena pravna naslednica. Nova invalidska organizacija je registrirana pri ministru za notranje zadeve pod imenom Zveza društev vojnih invalidov Slovenije.

Konec junija 1996 sta se ZZB NOB Slovenije in Zveza društev vojnih invalidov Slovenije dogovorili ter podpisali "posadno listino", v kateri sta ugotovili, da je treba novo nastalo stanje upoštevati tudi pri premoženjskih vpisih v zemljiški knjigi. Listina je potrdila, da je imetnik pravice uporabe in upravljalca vseh nepremičnin, vpisanih pri z.k. vložku št. 983 k.o. Portorož, Zveza društev vojnih invalidov Slovenije s sedežem v Ljubljani. V skladu s sklepom svoje skupščine (13.1.1995) je tudi ZZB NOB Slovenije to potrdila 26. junija 1996.

Podpisano posadno listino so 10.7.1996 potrdili na pristojnem davčnem uradu v Kopru, izpostavi v Luciji, 15.7.1996 pa še pri notarki Nadi Kumar v Ljubljani. Okrajno sodišče v Piranu je 18.7.1996 na podlagi tega dokumenta 26. 7. 1996 vknjižilo nepremičnino pri z.k. vložku št. 983 k.o. Portorož, navedeno v listi A/1, kot družbeno lastnino v uporabi ZDVIS v Ljubljani.

Poslovni odnosi med ZZB NOV Slovenije in Krko, tovarno zdravil v Novem mestu, so bili zasnovani s samoupravnim sporazumom, podpisanim 1.10.1983, ki je bil zamenjan z najemno pogodbo z veljavnostjo od 1. januarja 1991. S tem je ZDVIS po 17. juliju 1996 pravni zemljiško vknjiženi uporabnik in upravljalca navedene družbene lastnine zdravilišča Strunjan. K doseženi najemni pogodbi, sklenjeni med ZZB NOV Slovenije in tovarno zdravil Krka, je bil medtem 29. novembra 1996 podpisan aneks, s katerim so v besedilu pogodbe imenovali

USPEŠNO DELO BREŽIŠKIH DRUŠTEV

ČATEŽ OB SAVI - Zveza kulturnih organizacij Brežice je tukaj pred dnevi organizirala pogovor s predstavnikami kulturnih društev, na katerem so razpravljali o delovanju v preteklem letu. Poleg predsednika ZKO Brežice Ernesta Ferka sta se seje udeležila tudi tajnika društev Božena Zorko in Franc Kene. Svečani seji je prisostvoval še tajnik Zveze kulturnih organizacij Slovenije, ki je pohvalil delovanje društev v okviru ZKO Brežice. Poudaril je, da z veseljem pride v Brežice, kjer društva nastopajo zelo uspešno. Ta društva so lani priredila 44 nastopov v Sloveniji in zunaj meja naše države. Zlasti je bil uspešen novi pevski zbor Viva. Nanovo so bila ustanovljena godba na pihala, literarni klub in foto-kino video klub.

B. HORVATIČ

KO PADE DREVO NA ŽICE

VELIKE MALENCE - Pred časom je del vasi Velike Malence ostal brez električne energije, potem ko je na električne žice padlo drevo. Takoj po dogodku smo poklicali v Krško v poslovno enoto Elektra Celje in tamkajšnja dežurna ekipa je v dveh urah popravila vod. Kaj bi bilo, če ekipa ne bi bila tako prizadeta? Del vasi bi bil v temi. Ker električne naprave ne bi delovale, bi bila velika škoda. Toda delavci podjetja Elektro se niso ustrašili niti mraza niti noči, ampak so naredili vse potrebno za normalizacijo razmer. Povedali so nam tudi, da je v teh dneh veliko podobnih nesreč, kot se je zgodila v Veliki Malenci. Prav je, da razmišljamo o tem, kaj delajo za nas, in se jim zahvalimo za trud.

B. H.

V spomin Sandiju Leskovcu

Nekaj besedam v slovo tu, na Mirni, na domu pokojnega kiparja - rezbarja Sandija Leskovca, kamor je še posebno nas člani umetniškega sveta trebanjske Galerije in Tabora likovnih samorastnikov in vse druge družno s številnimi kolegi s ponosom vabil, dajo dejanski smisel njegova obdajajoča nas umetniška dela. Ta prepričljivo in najlepše govorijo o Sandiju Leskovcu in bodo tudi še naprej. Že v tem trenutku nam razkrivajo tisti del zemeljske večnosti, ki jo omogočajo človeku doseči njegova dejanja.

Pri Sandiju Leskovcu, ki je pred kratkim dopolnil 60 let, se še posebej kaže njegov pomen v umetnosti. Od vsega, kar mu je nudilo življenje, je z ljubeznijo do sočloveka in do lepega, uspel videne, med drugim nadgraditi svojo likovno nadarjenost kot kipar - rezbar in končno tudi kot slikar. V njegovo zorenje in umetniško rast je usodno posegel leta 1969 ustanovljeni Tabor likovnih

samorastnikov v bližnjem Trebnjem. Z njegovim mizarskim poklicem in delom povezano veselje do rezbarskega dela z lesom, ki se je večinoma omejevalo na okraševanje - posebno cenjene so bile njegove rezbarije na kopitih lovskih pušk - je leta 1974 prav v povezavi s Trebanjsko galerijo takoj usmerjeno preraslo v zahtevnejšo likovno ustvarjalnost. Svoje kiparsko samorastništvo je razvijal v okviru likovno v svetu aktualne naive. Značilnost zanj so postali reliefi - rezbarije v les, in to s prizori iz bližnjega, njemu dobro znanega življenja podeželja. Vsebinsko ni ostajal na površini, temveč se je v duhu težjen umetnosti 20. stoletja, da se pomenostavitvami čim bolj približa splošni razumljivosti, z realnimi oblikami uspešno zatekal tudi v simboliko tako, da je npr. hlebec kruha presenetljivo in enkratno obogatil z žitnim zrncom.

Kipar Sandi Leskovec je v dobrih dvajsetih letih postal kot izjemno prijazen in dobitljiv umetnik del Trebnjega, nepogrešljiv za Galerijo, Tabor in številne prijatelje. Kot vsak odhod je tudi njegov odhod boleč, a prav s svojimi kiparskimi stvaritvami je bolj kot z vsem drugim dosegel, da bo ostal še naprej povezan z nami, s tem svetom, ne samo s sodelovanjem zdati na razstavi v Vicu pri Parizu v Franciji ali ta trenutek tu ob slovesu, temveč zanesljivo tudi v prihodnje.

Dr. MIRKO JUTERŠEK

Marija Kramar

Dopolnjeno je življenje dobre in skrbne mame, ki ji je usoda namenila dolgo življenjsko pot. 5. novembra je stopila v 91. leto. Rodila se je v zaselku Kukemberk na Odrgi pri Trebnjem v skromni proletarski družini s šestimi otroci. S svojo pridnostjo je morala služiti pri kmetih, na Temenici je prala perilo večjim gospodinjam. Marija je ostala doma, ker je skrbelo še za starše. Leta 1927 je rodila hčerko Marijo. Težko jo je preživljala, vendar jo je izsolala. Lepo sta se razumeli in si vse delili. Hčerka se je leta 1947 poročila in si ustvarila družino. Zaradi stiske so živel skupaj, hčerka pa je v Jurčičevi ulici zgradila hišo, kamor se je pred 26 leti preselila tudi mama Marija. Radi so jo imeli in spoštovali, ji vračali dobroto in ljubezen. Toda njena bolezen je bila močnejša in 16. decembra je

Ferdinand Kragl

Kraglova gostilna na Gornjem Brezovcu je že od nekdaj dobro povezovala kmetovanje in gostinstvo. Potem ko se je leta 1972 Ferdinand upokojil, je prevzel gostilno njegov sin Božo, ki je imel vedno veliko veselja in smisla za obrt in kmetovanje. V gostilno v Spodnjem Vranju, kakor pravijo pripadajočemu zaselku, so nekdo radi prihajali vseniški tržani na sprehod in dobro domačo kapljico, premožnejši so se pripeljali na nedeljska kosila kar s kočijo.

Ferdinand je bil najmlajši v družini. Tri sestre so se poročile, brat Franc je na domačiji odprl mizarsko delavnico, imel je tudi mlin, Ferdinand pa je prevzel skrb za kmetijo in gostilno. Kraglovi imajo več kot 20 hektarov zemlje, od tega kakšno polovico gozdov. Proti koncu vojne so piloti rdekih partizanskih letal bombardirali železnico. V neposredni bližini Kraglovi namreč poteka magistralna proga Zidani Most - Dobova. Štiri bombe so odvrli tudi okoli domačije in na hišo Kraglovih. Njihovo služkinjo in še neko vaščanko je ubilo, nekaj ljudi je bilo ranjenih, hiša pa je bila tako poškodovana, da so jo morali porušiti do temeljev.

V Kraglovi hiši so se kar vrstili enkrat Nemci, drugokrat spet partizani. Partizanom je pošiljal oblačila in tudi denar je komu posodil. Med vojno ni bilo mogoče dobiti vina. Moral je po "Bezugschein", nekakšno nakazilo, potrdilo za vino, v Graz, zato ga je vzel kar za več mesecev skupaj. Nemcem vina ni točil, čeprav so povpraševali po njem. So bili zadovoljni tudi s pivom. Domačinom je pa skrivoma postregel z vinom.

Kraglova gostilna je vselej slovela po dobri domači hrani. Ferdinandova stara mama je kuhala tudi za delavce, ki so delali na železniški progi Zidani Most - Zagreb. Savinjski flosarji so se radi zaustavljali pri Kraglu.

Ferdinandov naslednik Božo misli na prihodnost. Za njo in za svoje otroke pa je vredno nekaj tvegati in vložiti, si misli novi gospodar, zato se je navkljub bolj sušnim letom lotil prenove gostilne, kjer vodijo Kraglovi obrt že natančno 89 let. Zal posej brez očeta Ferdinanda, ki je preminil v 91. letu.

P. P.

Najprej kovač, nato poštar

ROB PRI VELIKIH LAŠČAH - Alojz Škulj z Roba se je že pred drugo svetovno vojno pri očetu izučil za kovača, od leta 1962 pa je bil do upokojitve kar 26 let poštar. Tudi v hudih zimah in visokem snegu je prva leta pešalil do vsake vasi, do vsake hiše, zato ljudje na tem območju upravičeno menijo, da najbolj pozna Rob in njegovo okolico.

"Ponosen sem bil, da sem poštar, saj je pošta ugledna ustanova, in tudi sam sem z redno dostavo skrbel za njen ugled.

Alojz Škulj - Slavc

Napolnjena poštna torba je tehtala do 35 kg in z njo sem prva leta obhodil svoje območje, kasneje pa prevozil z mopedom, kar je bilo še posebno težko pozimi. Vendar so mi ljudje pomagali tako, da so mi skuhalo čaj ali kavo, in je šlo. Alkohola pa do 10 let nazaj nisem niti poskusil," pripoveduje Alojz, ki ga ljudje kličejo kar Slavc.

Rad se spominja tudi razgibanega kulturnega življenja, saj so že pred drugo svetovno vojno ob pomoči učitelja in župnika na Robu igrali tudi zahtevnejše igre. Med vojno je bil kulturni dom požgan. Po vojni je kulturno življenje na Robu obnovila Angelca Puh. Igre so uprizorjale najprej v avtobusni garaži, nato pa so z udarniškim delom zgradili novi kulturni dom. Pobudnica gradnje je bila spet Angelca Puhova, ki je bila tudi režiserka iger in voditeljica kulturnih skupin, še danes - rojena je bila 1913 - pa vodi knjižnico. "Škoda, da ni pisala kronike Roba", pravi Slavc, saj ve ona o Robu največ.

J. P.

Franc Uhan praznuje 90 let

Na obisku v domu počitka v Metliki

Fran Uhan se je rodil 2. decembra 1906 v Dolenji Nemški vasi, kjer je obiskoval tudi osnovno šolo. Kot otrok je staršem pomagal na kmetiji, od petih otrok pa sedaj živi le še on. Leta 1936 se je poročil z Marijo Novak z Gorenje Dobre in nekaj časa sta s sinom Francem in hčerko Marijo živela na Gornjih Ponikvah. Leta 1937 sta kupila domačijo v vasi Lukovek, kjer živijo še danes. Rodile so se jima še tri hčerke in sin. Ko so si uredili dom, pa je za začetku leta 1942 umrla mama in to je bil za družino hud udarec. Skrb in vzgojo otrok sta prevzeli njegovi sestri. Oče Franc je bil med vojno kurir in nikoli ni vedel, ali se bo še vrnil domov. Doma na kmetiji je ostal najstarejši sin, ostali pa so šli v svet. Oče France je težko preživljal vse življenjske tegobe, zato je pričel izdelovati mline za sadje in grozdje, pa tudi razno kmečko orodje. Zelo rad je prebiral novice v Dolenjskem listu.

Ni preživel kakšnih težjih boleznih, leta 1991 pa je nesrečno padel in si zlomil kolk. Še zaradi drugih bolezenskih težav je bil potreben strokovne nege, ki je doma niso mogli opravljati. Zato so zaprosili za oskrbo v domu starejših občanov v Črnomlju. Od tam je bil čez

nekaj časa premeščen v dom počitka v Metliki. Zadovoljen je sostanovalec rad pripoveduje svoje življenjske dogodivščine. Ko smo 19. decembra obiskali ta dom in pripravili kratak kulturni program, je prišel med nas in tudi zapel. "Ko smo bili še mladi, smo tako zapeli na koro v cerkvi, da se je kar treslo," se je spomnil in obenem pohvalil, kako lepo so pred kratkim v domu proslavili njegovo 90-letnico. "Kot ohcet so naredili," je dejal. Res je precej oddaljen od doma, toda niso pozabili nanj. Radi ga obiskujejo njegovi domači in znanci iz vasi.

Vsi mu želimo še mnogo let.
R. M.

VIKTORJI '96

STOP

TeVe VIKTORJI '96

Viktor:

Ime in priimek:

Oddaja:

Moj naslov:

RADIO VIKTORJI '96

Viktor:

Ime in priimek:

Oddaja:

Moj naslov:

GLASBA VIKTORJI '96

Viktor:

Ime in priimek:

Moj naslov:

Spoštovani bralec Dolenjskega lista! Pred vami so z današnjo številko časopisa oštevilčene glasovnice za izbor priljubljene nagrade Viktor, ki jo podeljuje revija Stop. Letos bo potekalo glasovanje tudi prek našega časopisa, in sicer v treh kategorijah. Na glasovnico napišite ime in priimek "televizijske" ali "radijske" osebnosti, ali

naslov oddaje, ki si po vašem mnenju zasluži nagrado Viktor za leto 1996, spodaj pa pripišite svoj polni naslov. Tokratne glasovnice so veljavne en teden, se pravi do naslednje številke, ko bodo objavljene nove. Pravilno izpolnjene glasovnice pošljite na naslov: **Dolenjski list, Glavni trg 24, Novo mesto, s prispisom "Viktor 2".**

Dragica Dobravec

Število šolarjev narašča

Rob: šola ima dobro opremo in slabe prostore

ROB PRI VELIKIH LAŠČAH - Šola na Robu, podružnico osnovne šole Primož Trubar v Velikih Laščah, je obiskovalo minulo šolsko leto 24 otrok, zdaj se na Robu šola 26 otrok, prihodnje šolsko leto pa bo tu 27 učencev. To je povedala učiteljica razrednega pouka Dragica Dobravec in dodala, da to ni posledica porasta števila otrok na tem območju, ampak dejstva, da so do nedavnosti otroci z območja Rut obiskovali šolo v Novi vasi na Notranjskem, zdaj pa so prešolani v domačo občino Velike Lašče.

angleški jezik predmetni učiteljici Majda Kokošine in Silva Cimerman. Na šoli imajo le en računalnik, potrebovali pa bi vsaj še enega. Otroke vozi iz vasi, ki so oddaljene tudi do 7 (Krvava peč) in 9 km (Rute), v šolo in domov Alojz Žužek. Za vse otroke razen najbližje, je poskrbljen prevoz, ki je reden, točen in varen, in to kljub makadamski cesti in pogosti poledici. Učiteljica Dragica pravi, da je njihova podružnična šola zelo dobro opremljena, ima pa slabe prostore. Šola je v starejši stavbi, kjer so še trgovina, pošta, stanovanje in prostori Lesne zadruge ter Komunale. Pri preurevalnih delih so pripravljeni sodelovati tudi starši otrok.

J. PRIMC

MEGAhit d.o.o.
Smolenja vas 10
8000 NOVO MESTO
tel.&fax: 068 27 408

SISTEMI - 5K86 - 6x86 Pentium

5K86 K-75	99.200	Sistem vsebuje:
5K86 K-90	100.900	Osnovno ploščo/256PBCache
5K86 K-100	105.500	Processor s hladilnikom
5K86 K-120	108.900	8MB EDO RAM SIMM
5K86 K-133	111.500	1.44 Disketna enota
6x86 150+	119.500	810 MB Trdi disk
6x86 166+	121.500	PCI 1MB DRAM pospeševalnik
P- 100	114.900	Mini tower
P- 120	116.900	Tipkovnica
P- 133	132.300	Monitor 14" S HYUNDAI
		Miška in podloga

HTTP://WWW.MEGAHIT.SI IZDELUJEMO TUDI DRUGE SISTEME

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 18. januarja, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

- Novo mesto: od 7. do 19. ure: PC Kandija
- od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos
- od 7.5 do 20. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska
- od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku
- od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma
- od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca
- od 7.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
- od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel
- od 7. do 14.30: market Maja, Bučna vas
- od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
- od 7. do 20. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
- od 7.30 do 14. ure: market Pri kostanju, Prečna
- od 8. do 17. ure: trgovina Bracar, Smolenja vas
- od 7.30 do 13. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas
- od 8. do 13. ure: trgovina Dule, Smolenja vas
- od 8. do 16. ure: market Pero, Stopiče
- od 8. do 16. ure: trgovina Sabina, Stopiče
- od 8. do 20. ure: market Perko, Šentpeter
- od 7. do 20. ure: trgovina Marks, Vavta vas
- od 6.30 do 17. ure: market Malka, Mestne njive
- od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija
- Uršna sela: od 8. do 16. ure: Urška
- Šentjerneje: od 7. do 17. ure: Market
- od 7. do 18. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šentjerneju
- Metlika: od 7. do 21. ure: trgovina Prima

V nedeljo, 19. januarja, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

- Novo mesto: od 8. do 11. ure: Prodajalna Pogajača, Samopostrežba Mačkovec, Market Ljubljanska, Market Ragovska, Market Drska, Market Kristanova, Market Drska, Samopostrežba Šmihel, PC Ločna, Nakupovalni center
- od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos
- od 7. do 13. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska
- od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma
- od 8. do 13. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca
- od 8.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
- od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel
- od 8. do 11. ure: market Maja, Bučna vas
- od 8. do 12. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
- od 8. do 12. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
- od 7.30 do 11. ure: market Pri kostanju, Prečna
- od 8. do 12. ure: trgovina Bracar, Smolenja vas
- od 8. do 12. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas
- od 8. do 11. ure: market Pero, Stopiče
- od 8. do 14. ure: trgovina Sabina, Stopiče
- od 8. do 12. ure: market Perko, Šentpeter
- od 8. do 17. ure: trgovina Marks, Vavta vas
- od 7. do 12. ure: market Malka, Mestne njive
- od 7. do 12. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija
- Uršna sela: od 8. do 12. ure: Urška
- Štrazja: od 8. do 11. ure: Market Štrazja
- Šentjerneje: od 8. do 11. ure: Market
- od 8. do 12. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šentjerneju
- Žužemberk: od 8. do 11.30: Market
- Škocjan: od 7.30 do 10. ure: Pri mestu
- Trebnje: od 8. do 11. ure: Samopostrežba Blagovnica
- Mirna: od 7.30 do 11. ure: Grič
- Mokronog: od 8. do 11. ure: Samopostrežba
- Črnomelj: od 8. do 11. ure: Pod lipo, Market Čardak
- Semič: od 7.30 do 10. ure: Market
- Metlika: od 7. do 21. ure: Prima

Prispevajte svoj »ZIDAK DOBRE VOLJE« za obnovo najstarejšega Mladinskega zdravilišča in okrevališča za otroke na Debelem Rtiču. Dobrodelna prireditev z nastopom vrhunskih slovenskih kulturnih umetnikov bo 1. februarja 1997 ob 20. uri v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma z neposrednim televizijskim prenosom. VAŠE SODELOVANJE JE PREPROSTO: na telefonski številki 061/1261-200 ali 061/1252-498 sporočite višino sredstev, ki jih želite primakniti k obnovi zdravilišča in poslali vam bomo izpolnjeno položnico, ki jo boste poravnali na vaši banki ali pošti. Vstopnice za prireditev pa lahko dobite na Rdečem križu Slovenija, Mirje 19, ali pri blagajni Cankarjevega doma. Prispevke za obnovo zbira Rdeči križ Slovenije na računu številka: 50101-678-51579 — sklic. na štev. 093 RDEČI KRIŽ SLOVENIJE

Kmečka zadruga Krško, z.o.o., razpisuje po sklepu Upravnega odbora zadruge z dne 6.9.1996

ZBIRANJE PONUDB ZA PRODAJO NEPREMIČNIN

Razpiše se prodaja poslovne stavbe na Raki v izmeri 353 m², ležeče na parc. št. 980/2, pripisani pod vl. št. 2517, k.o. Raka, skupaj s funkcionalnim zemljiščem, ležečim na isti parc. številki v izmeri 1719 m², skupaj z zalogo raznega trgovskega blaga v tej stavbi. Začetna cena za stavbo skupaj z zemljiščem je 21,302.088 SIT (enaindvajsetmilijonovtristodvatisočoseminosemdeset SIT), začetna cena zaloge raznega trgovskega blaga pa je 6,000.000 SIT. Nepremičnina bo prodana tistemu ponudniku, ki bo ponudil najvišjo ceno in prevzel v delovno razmerje 4 delavce, ponudil boljše plačilo in jamstvo za plačilo kupnine ter odkupil zalogo raznega trg. blaga v skupni vrednosti 6,000.000 SIT. Pisna ponudba mora vsebovati:

- ponujeno ceno,
- plačilne pogoje, s tem da rok plačila ni daljši od 30 dni,
- overjeni izpisek iz sodnega registra, s katerim pravna oseba izkaže sedež v Republiki Sloveniji, fizična oseba pa potrdilo o državljanstvu Republike Slovenije,
- potrdilo o vplačilu varščine.

Vsak ponudnik mora plačati varščino za resnost ponudbe o višini 10% od navedene začetne cene na žiro račun Kmečke zadruge Krško, z.o.o., št. 51600-601-19553, ki ga ima pri Agenciji za plačilni promet, nadziranje in informiranje v Krškem. Varščina bo uspešnemu ponudniku vračunana v kupnino, drugim ponudnikom pa brez obresti vrnjena takoj po končanem zbiranju ponudb. Izbrani ponudnik mora plačati celotno kupnino v ponujenem roku in prometni davek ter trpeti stroške sestave prodajne pogodbe in zemljiškoknjižnega prenosa. Če izbrani ponudnik ne bo pravočasno plačal celotne kupnine, se prodaja razveljavi, vplačano varščino pa obdrži Kmečka zadruga Krško, z.o.o., p. Krško. Lastninsko pravico pridobi kupec po plačilu celotne kupnine. Najugodnejši ponudnik bo izbran najkasneje v roku 8 dni po končanem zbiranju ponudb. Rok za zbiranje ponudb je 10 dni po objavi v Dolenjskem listu. Ponudbe morajo biti poslane v zaprti ovojnici in oddane na pošto priporočeno s povratnico na naslov: KMEČKA ZADRUGA KRŠKO, z.o.o., 8270 KRŠKO, z oznako na ovojnici "PONUDBA ZA RAKO". Vse ostale informacije (tudi glede ogleda nepremičnine) lahko dobite pri g. Antonu PLANINCU, direktorju Kmečke zadruge Krško, z.o.o., tel. št. 0608/21-024.

Zlo alkohol, ne pa cigareta

Gorje, ki ga povzroča alkohol, dosti večje od tobačnega gorja, zato bi bilo potrebno prepovedati pitje

Stara navada Slovencev je, da zgrabimo bika vedno na napačnem mestu. Torej je njegova zmagaja že vnaprej zagotovljena. Potemtakem nič novega, da smo se tudi tokrat lotili manjšega zla in sprejeli zakon o prepovedi kajenja, medtem pa se strpno obnašamo proti dosti hujšemu zlu - alkoholu. Ali so si tisti, ki so tak zakon sprejeli, kdaj potrudili primerjati gorje, ki ga povzroči tobak, z zlom, ki ga povzroča alkohol? Nikoli nismo razmišljali, koliko gruntov je šlo na boben, kolikim hudim prometnim nesrečam je botroval alkohol, koliko otrok je bilo zaradi alkohola preklelih, in ne nazadnje, koliko denarja je oteklo iz žepov davkoplačevalcev za največkrat neuspešno zdravljenje alkoholikov! Če ne bi bili nekateri gospodje iz vlade in parlamenta sami pretirani ljubitelji alkohola, bi najprej uvedli zakon o prepovedi pitja alkohola, tako pa so se tam zgoraj posipali s pepelom, dali potuho pijancem in pokazali na grešnega - zadimljenega kozla. Smo medicinske sestre internegega oddelka Splošne bolnice Brežice in smo imele svoj "kadilni" prostorček. Sedaj ga nimamo več, ker nam je odvzet. Sleherni dan se pri delu soočamo s temnimi cloveškimi usodami, z boleznimi, kjer zdravlila ne pomagajo več in bolnikom bolečine lahko samo še lajšamo. A ne le z zdravili, tudi s toplo, vzpodbudno besedo, z nasme-

hom, čeprav dostikrat tečejo solze tudi nam. Včasih čutiš, kakor da bi hotele umiti dušo in jo vzpodbuditi za naslednji, lažni nasmešek... V takšnih trenutkih se zatečeš v tisti prostor, kjer te nihče ne vidi, prižgeš cigareto, potegneš dim ali dva, si umiješ roke, se prepričaš v ogledalu o nasmešku... Ponovno stopiš na prizorišče trpljenja, nasmejan vzdržiš. Ne redko smo priča operacijam, ko zdravniki po delih sestavlajo poškodovancem prizadete dele telesa in jih nato dolgotrajno zdravijo za življenje. Največkrat za vedno okrnjeno življenje! Vzroki? Mnogokrat, mnogo premenogokrat alkohol! Ne cigareta, alkohol! Po takšnih kirurških posegih, ki smo jim priča tudi sestre, je spet odrešilni dim ali dva - ne dosti več - dolžnost klice, nekdo te potrebuje... Hitiš, žalostno nasmejan, a trezen. In kaj, če ne bi bil trezen!? Tistih delcev telesa zdravnik nikoli ne bi uspel sestaviti. Zdravniki torej ne smejo piti. Tudi medicinske sestre ne, kadile pa bomo. Naskrivaj namreč. V mrtvašnici, če ne drugje! Pa nas bo v tisto tišino priklical klic v sili? Teško, kajti tam je samo tišina in - mir. Počitek po prestanem trpljenju - tudi sestrskem trpljenju ob drobnem modrem dimu. V imenu sester "kadilk" SLAVKA LOPATIČ - OSTRELJIČ Brežice

ZIDAK DOBRE VOLJE
za Debeli Rtič

1. februarja 1997 ob 20. uri v Gallusovi dvorani CD

Najstarejše mladinsko okrevališče in letovišče v Sloveniji je potrebno obnove. Pridite na vrhunsko umetniško prireditev in pomagajte pri obnovi Debelega Rtiča.

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE

Maškaradne originalne kostime za otroke do 14 let prodam, pošljem. Tel. Remškar 061 123 1 761 (prej 061 266 940) in mobilni 0609 626 226 vsak dan po 10. uri.

VEDEŽEVANJE, odstranjevanje črne magije urokov, pomoč pri ljubezenskih in zakonskih težavah. ☎ 061/753-461

Delnice podjetij KRKA, Bolnica - B, Droga Portorož - B, UNION, Pivovarna Laško... kupimo! Tel.: 061/131-92-15.

YURENA
šola tujih jezikov tel. 068/372-100, 341-434 vpisuje otroke, mladino in odrasle v tečaje AN., NEM., FR., IT. in RUŠČ. Vpis in informacije po telefonu ali osebno od 10.00 do 12.00 in od 13.00 do 16.00 ure v pisarni na Glavnem trgu 11 (pri frančiškanski cerkvi).

Vse, kar želite izvedeti o sebi in svoji prihodnosti. Zaupajte najsojstljivi! 090/41-29 090/42-38 PREROK

Novi Mondeo. Prevezemite nadzor!

Novi Mondeo

Nova zunanost, posodobljena notranjost, trša konstrukcija in novo podvozje.

**Motor
1.8i 16V 115 KM**

Posodobljeni motorji in menjalnik, večja ekonomičnost, znižanje emisij izpušnih plinov in hrupnosti.

**ABS* in dva
airbaga serijsko.**

*Pri modelu GLX

ABS nove generacije, večji varnostni blazini z novim sistemom delovanja, možnost stranskih zračnih blazin, povečana odpornost proti čelnim in bočnim trkom.

**Največ avtomobila
za vaš denar!**

Ugodne cene vozil, bogata oprema in zelo ugodna cena za klimatsko napravo.

CREDITANSTAL

URADNI ZASTOPNIK PROGRAMA FORD ZA SLOVENIJO: SUMMIT MOTORS LJUBLJANA d.o.o.

HYPO

SKUPINA 061: AVTOHISA KAPOSI (1523-340), IMK AVTO (1312-028), SERVIS BIZILI (50-903), SERVIS TRZIN (721-720), SKUPINA 062: AVTO ŠERBINEK (656-438), AVTO ŠERBINEK - PTUJ (779-721), SKUPINA 063: AVTO CELJE (31-919), AVTO ANTIK (461-193), AVTO EDO (824-298), SERVIS KAVČIČ (754-091), SERVIS KRIVAC (885-218), SKUPINA 064: AVTOHISA KAPOSI (241-358), SERVIS FRUČ (718-564), SERVIS TRILAR (332-711), SKUPINA 065: CMAH TRADE (21-185), AVTOSERVIS GORENČEK (85-128), SKUPINA 066: NOVA (392-345), SKUPINA 068: PSC PAČIČ (0608/59-059), PSC PAČIČ - NOVO MESTO (21-123), SERVIS GROZNIK (44-701), PSC STEPAN (52-407), SKUPINA 069: S.O.S. COMPANY (23-507), AVTO RAIH (81-560)

HYUNDAI

**Kjer se
prerivata
dva,
kupec
dobiček
ima.**

Evropski proizvajalci avtomobilov se ščitijo z znižanimi carinskimi dajatvami. Korejski proizvajalec ima odgovor tudi na to.

Hyundai Motor Company in podjetje Eminent objavljata **tovarniško znižanje cen 1.500 DEM** določene količine vseh modelov avtomobilov za slovenski trg.

	STARA CENA	ZNIZANA CENA
ACCENT mpc. že od	17.500 DEM	16.000 DEM
LANTRA SEDAN mpc.	24.900 DEM	23.400 DEM
LANTRA WAGON mpc.	25.900 DEM	24.400 DEM
SONATA mpc.	29.790 DEM	28.290 DEM
COUPE mpc.	34.900 DEM	33.400 DEM
H 100 mpc.	23.000 DEM	21.500 DEM

LANTRA SEDAN 16 V — VARNA IN UDOBNA

UGODEN KREDIT, MENJAVA STARO ZA NOVO, LEASING (POLOG ŽE OD 10%), ORIGINALNI REZERVNI DELI

VELIKA IZBIRA RABLJENIH VOZIL

EMINENT

NOVO MESTO, 068/323-902, 28-950
KRŠKO, 0608/22-950, 0609/622-758
ČRNOMELJ, 068/51-379, 51-378

NEW PLACE

**Glavni trg 19, Novo mesto
(PRI DOMU UPOKOJENCEV)**

— ZASTOPSTVO ZA PRODAJO DEŽNIKOV znane nemške firme GREMO.
— VELIKI ASORTIMAN DEŽNIKOV, VEČ KOT 80 MODELOV.
— DEŽNIKI ZA REKLAMNO TISKANJE (KOLIČINSKI POPUSTI)
— UGODNI PLAČILNI POGOJI ZA PODJETJA IN TRGOVINE

**INFORMACIJE NA TEL.:
(068) 324-295, 341-321**

kobra

Poslaščen zastopnik za svetovanje, montažo in servis mobilov.

ŠMARJE 13, 80310 ŠENTJERNEJ
tel.: 068/81-118, fax: 068/81-119

P.E. Novo mesto
Ljubljanska 27 - BTC
tel.: 068/323-000

**SPOSOBNI TVEGAJO IN SE NE BOJIJO RESNICE
NA STRANEH VERITAS!**

**ARISTOKRACIJA SO DANES LJUDJE, KI VEDO
VEČ, KER PREBIRAJO VERITAS.**

TISKANA BESEDA OSTANE.

**INTERESI VSEH IN VSAKOGAR — VINOGRADNIKA,
VINARJA IN SPREMLJAJOČIH DEJAVNOSTI SE
ZDRUŽUJEJO V KLUBU VERITAS.**

**RAZNLIKOST VSEBINE JE VAŠ SOPOTNIK PO
SLOVENIJI IN OKNO V SVET, SAMO ZA 25,8
TOLARJA NA DAN.**

**EDINA REVIIJA, KI V VERITASOVEM
NAKUPOVALNEM VODNIKU OCENJUJE VINA ZA
POTROŠNIKA SKOZI RAZMERJE KAKOVOSTI IN
CENE.**

**VERITAS JE PRVA SLOVENSKA SPECIALIZIRANA
REVIIJA ZA VINOGRADNIŠTVO, VINARSTVO,
ENOGASTRONOMIJO, KULTURO IN TURIZEM.**

VERITAS

ACTROS

► Predstavitev
17. in 18. 1. 1997, 9.00-15.00
Izola, Ambasada Gavioli

Mercedes-Benz
Gospodarska vozila

Globoko pretreseni sporočamo žalostno vest, da je tragično preminila in nas mnogo prezgodaj zapustila naša sodelavka

MILENA CIMPRIČ

prodajalka

Spominjali se je bomo kot predane in vestne sodelavke.

Dolenjske pekarnе, Novo mesto

**ZASTAVLJALNICA
MONETA**

Muzejska 3
Novo mesto

Tel.: 068/321-751

Vam nudi kratkoročna posojila pod ugodnimi pogoji!

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je nenadoma zapustila draga žena, mama, stara mama in sestra

**JOŽEFA
TOMC**

roj. Gregorič

iz Dragatuša

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, darovali cvetje in sveče ter pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Najlepša hvala g. župniku za opravljen obred, govornici Vladki Šuštar za poslovlilne besede, zdravstvenemu osebju novomeške bolnišnice za njihovo oskrbo in gospodu Hitiju za lepo organiziran pogreb.

Žalujoci: mož Tone, hčerke Ivanka, Milena in Francka z družinami

ZAHVALA

*Rad si delal, rad živel,
družino svojo rad imel.
Sledi ostale so povsod
od dela svojih pridnih rok.
Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrt te vzela je, a v srcih
naših boš ostal.*

V 88. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, dedek, pradedek, brat in stric

LUDVIK DROBNIČ

s Skrovnika 2 pri Tržišču

Iskreno se zahvaljujemo vsem za nudeno pomoč v težkih trenutkih, za darovano cvetje, sveče in za sv. maše, izraženo sožalje ter zadnje slovo, še posebej Stanki in Silvu Švarc iz Mokronoga, ki sta nam v težkih trenutkih vseskozi stala ob strani. Iskreno se zahvaljujemo sindikatu Inkos Krmelj in lovčemu LD Tržišče za darovano cvetje, pevskemu zboru iz Mokronoga za zapete žalostinke, g. Marjanu Jamšku za poslovlilne besede ter g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: sinova Jože in Ludvik z ženama, vnuki Tonika z družino, Jože in Bojan, pravnik Gregor in Jernej, sestri Angelca in Tončka ter ostalo sorodstvo

*Življenje celo si garala,
vse za dom in družino dala,
le sledi ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.
Niti zbogom nisi rekla*

ZAHVALA

*niti roke nam podala,
smrt te vzela je prerano.
A v srcih naših vedno
zlata mami boš ostala.*

Po težki bolezni nas je v 52. letu mnogo prezgodaj zapustila dobra žena, mami, sestra, teta in sodelavka

JUSTINA GREZNIK

rojena Gabrijel

iz Češnjevka 15

Z globoko žalostjo v srcu se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem, znancem, tistim, ki ste podarili vence, sveče in izrazili sožalje, ter vsem, ki ste pokojno pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi kolektivu Trimo, Tinda Trebnje, Inter TOB Novo mesto, Nadzorništvo proge Trebnje, Invalidskemu društvu Trebnje, zdravniškemu osebju Onkološkega oddelka bolnice Ljubljana, Interni bolnici Novo mesto in zdravstvenemu osebju v Trebnjem, posebno dr. Humarju in Domu starejših občanov Šmihel za oskrbo. Zahvala tudi g. kaplanu za lepo opravljen obred, pevcem, govorniku za poslovlilni govor in za zaigrano Tišino.

Žalujoci: mož Jože, sinova Simon in Andrej ter ostalo sorodstvo

OSNOVNA ŠOLA DRAGOTIN KETTE
Šegova ulica 114, 8000 NOVO MESTO

razpisuje
prosti delovni mesti:

- 1 specialnega pedagoga (dp) – učitelj v dopoldanskem času,
za določen čas

Pogoj: VI. ali VII. stopnja izobrazbe

- 1 delovnega terapevta – za nedoločen čas

Pogoj: VI. stopnja (višji delovni terapevt)

Začetek dela: takoj. Poskusno delo: 2 meseca.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili v osmih dneh po objavi
razpisa. O izbiri boste obveščeni v zakonskem roku.

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je zapustil ljubljani mož in oče

JOŽE NOVAK

brivsko-frizerski mojster v pokoju

Ob tej priložnosti izrekamo iskreno zahvalo vsem članom novomeškega kapitlja za pomoč in tolažbo, še posebej g. proštu. Zahvala tudi oktetu Adoramus in vsem sodelujočim za lepo opravljen obred. Sorodnikom in vsem prijateljem pa se zahvaljujemo za darovane sveče, cvetje in za sv. maše in vso tolažbo, ki so nam jo izkazali. Iskrena hvala!

Žalujoči: vsi, ki so ga imeli radi

ZAHVALA

*Zakaj si moral nam umreti?
S teboj lepo nam je bilo živeti.*

Po dolgotrajnem trpljenju nas je v 69. letu starosti zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat, stric, dedek in svak

JOŽE KRNC

iz Dol. Maharovca 6

Iskrena hvala sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem in vsem, ki ste ga imeli radi, mu poklonili cvetje in sveče, darovali za svete maše, nam pa izrekli sožalje ter pokojnika tako številno spremili na zadnji poti. Posebna zahvala GD Maharovec, govorniku za poslovilne besede, enako g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, sestra, stara mama

ANA FARTELJ

Češča vas 3

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, kolektivom Mercator Dolenjska, ŽTP sekcija za promet in Novoteks-Tkanina za podarjene vence in cvetje ter vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala pevcem za zapete žalostinke, govorniku za poslovilne besede in g. župniku za opravljen obred.

Žalujoči: vsi njeni

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš upokojeni sodelavec

RUDOLF KONCILJA

cestni preglednik v Področju vzdrževanja
sektor Novo mesto

Ohranili ga bomo v trajnem spominu!

CESTNO PODJETJE NOVO MESTO

V SPOMIN

18. januarja bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

FRANC HOČEVAR

Hvala vsem, ki se ga spominjate.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je zapustila draga mama, stara mama, prababica in teta

MARIJA ŠIMIC roj. Urbančič iz Dol. Straže

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, nam izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje in sveče ter jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala patronažni sestri Erni, družinam Konda, Turk in Lukšič, kolektivu KZ Krka Straža, g. Stefanu Jakliču, g. Slavku Turku za njune poslovilne besede ob grobu, pevcem ter g. župniku za lepo opravljen mašo in obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš upokojeni sodelavec

IVAN KUŽELJ

delovodja v Področju vzdrževanja, sektor Brežice

Ohranili ga bomo v trajnem spominu!

CESTNO PODJETJE NOVO MESTO

V SPOMIN

*Življenja polne so oči
zaprle se trudo sredi noči.
Odšli ste tiho kakor reka,
le spomini spremljajo človeka.*

Minilo je leto, odkar nas je zapustil

FRANC JELČIČ

z Brezovice na Bizeljskem

Vsem, ki se ga spominjate, najlepša hvala!

Vsi njegovi

*Najboljši del
človeškega življenja
so njegova mala,
brezimna, pozabljena
dela dobrote in ljubezni.
(W.W.)*

Sorodnikom in prijateljem sporočamo žalostno vest, da je umrla naša draga

SLAVKA KOSEC roj. Žnidaršič

Pokopali smo jo v družinskem krogu.

Žalujoči: vsi njeni otroci, brat in sestre

Bučka, Novo mesto, Trebnje, Ljubljana, Nagold,
14.1.1997

ZAHVALA

V 48. letu starosti nas je po zahrbtni boleznini nenadoma zapustila draga žena, mama, stara mama, sestra, tašča in teta

ZVONKA GLAVAN

iz Šmarjete 36

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem za podarjene vence, cvetje in sveče ter izrečeno sožalje. Posebno zahvalo izrekamo osebju Intenzivne nege Interne bolnice v Novem mestu, kolektivom Kovinotehne MKI, sodelavcem tovarne zdravil Krka in Pionirju Standard, g. župniku in cerkvenemu zboru ter vsem ostalim, ki ste pokojno v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Vsi njeni

ZAHVALA

*Zaman je bil tvoj boj,
vsi dnevi upanja, trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od tvojega življenja.*

V 91. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, oma, tašča, sestra in teta

JOŽEFA BUKOVEC

z Uršnih sel, Gasilska pot 30

Ob izgubi naše mame se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in vsem, ki ste jo spremili v tako velikem številu na zadnji poti, nam izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje, sveče, za svete maše in nam kakorkoli pomagali v teh težkih trenutkih. Posebna zahvala kolektivu Labod Novo mesto, g. kaplanu za lepo opravljen obred, ge. Zupančičevi za poslovilne besede, KS Uršna sela, pevcam za lepo petje in Pogrebemu zavodu Oklešen. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: hčerka Cirila v imenu vsega sorodstva
Uršna sela, Novo mesto, Ljubljana, Zagreb, Maribor

ZAHVALA

V 89. letu nas je zapustil naš dragi ata, stari ata in pradedek

FRANC JANEŽIČ

Martinkov ata

iz Brune vasi 17 pri Mokronogu

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrazili sožalje, darovali cvetje in sveče ter ga pospremili v njegov zadnji tihi dom. Iskrena hvala kolektivom Kmetijske zadruga Trebnje, osnovnih šol Mokronog in Veliki Gaber, Dolenjke Novo mesto in poslovalnic Dolenjke v Mokronogu ter gospodu župniku za lepo opravljen obred. Hvala še osebju zdravstvene postaje Mokronog. Vsem, ki ste cenili in imeli radi našega dragega ata, še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage žene, mame, stare mame in tašče

ROZALIJE BREZNIKAR

Zaplatarjeve Zalči

iz Sv. Helene pri Mirni

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za ustno in pisno izraženo sožalje, darovano cvetje, sveče in za sv. maše, za tolažbo in pomoč v teh težkih dnevih. Hvala vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku. Posebna zahvala osebju kirurškega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, družini Bartolj, ge. Olgi Kotarjevi, g. Gačniku iz Zapuž, sosedom Šepčevim, ge. Gorenčevi, družini Krnc za nesebično pomoč, cerkvenim pevcem za petje pri poslovilni maši. Zahvaljujemo se g. župniku za lepo opravljen obred in tople besede tolažbe. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Pogrešali jo bomo: mož Alfonz, sin Marko z družino, hčerka Olga z družino in ostalo sorodstvo

Jože Lisac

ali humorist vedno prilagajal zahtevam organizatorja in željam občinstva.

"Začel sem se kot čisto mlad fant v zgodnjih sedemdesetih letih z vodenjem kvizov, ki so nastali po zamisli Ivana Žerjava, kot oblika sodelovanja med kočevskimi podjetji na zabavnem področju," pravi Jože. Tedaj se ga je tudi oprijelo ime Kočevski lisjak, ki ga še danes uporablja kot svoje umetniško ime, saj je nastalo v povezavi z njegovim priimkom in kot priznanje njegovi večstranski nadarjenosti. Jože namreč ni bil samo dober voditelj kviza in uspešen kot dedek Mraz, kar je sicer postal čisto slučajno, a se je že prvič, ko je nadomeščal dotakratnega dedka Mraza, tako dobro odrezal, da je to ostalo do danes. Bil je tudi dober športnik. Kar 10 let je bil član kočevskega nogometnega kluba, poleg tenisa in košarke pa nogomet rekreativno igra še sedaj.

Najbolj nori mesec v letu je za nami. Miklavž, Božiček in dedek Mraz so se poslovili z obljubo, da se vidimo spet ob letu. In kdor vsaj malo pozna Kočevskega lisjaka, kot pravijo Jožetu Lisacu, ki se skriva za belo brado, sivo kučmo, črni mi škornji in toplim kužuhom dobrodušnega dedka Mraza z blizu 20 let - zadnjih nekaj let pa razveseljuje kočevske otroke tudi kot Miklavž in Božiček - ta ve, da bo res tako. Staremu 44 let, a večno mlademu po svoji nemirni umetniški duši, sta mu namreč razveseljevanje otrok in odraslih v največje veselje njemu samemu.

Jože velja za svojevrstnega posebnega: lahko ima na sebi pleskarski kombinezon ali obleko s kravato, ima opravo Miklavža, Božička ali starega dedka Mraza ali pa je oblečen v ponošene prijateljeve hlače, vetrovko in čepico na glavi - v vsakem trenutku je pripravljen in sposoben brez vnaprejšnjega besedila zabavati ljudi. Ker mu nikoli ne zmanjka idej in šaljivih besed, zna pa tudi dobro zapeti in oponašati vrsto domačih in tujih pevcev zabavne glasbe, je bil v minulih letih domala nepogrešljiv na številnih kulturnih, zabavnih in športnih prireditvah, na katerih se je bodisi kot napovedovalec, povezovalc programa

Svojo nadarjenost in umetniško zasanjanost Jože izpričuje tudi pri svojem delu, s katerim si danes poleg pleskarstva, ki ga je kot utečeno obrtno dejavnost prevzel po očetovi upokojitvi pred 15 leti, služi del svojega vsakdanjega kruha. Talent, ki ga je izpričal lani oktobra s svojo prvo samostojno razstavo umetnostnega varjenja različnih materialov ter različnih sistemov varilnih postopkov, je začutil in začel razvijati že v času svoje prve zaposlitve v Itasu. Ob delu z učenci kočevske poklicne kovinarske šole, ki jih kot specialista za varjenje pri Itasu 10 let poučeval praktični pouk iz varilstva, je začel skozi varjenje izražati tudi svoja notranja občutenja, ki so dobivala podobe najrazličnejših oblik. Teh je do sedaj naredil že veliko, kupcev za njegova dela, pa mu, kot pravi, ne manjka, prav tako kot tudi ne vsakega decembra vedno znova otrok, ki v njem vidijo nepogrešljivega dedka Mraza.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Pravilna rešitev noveletne nagradne križanke

Prva nagrada je šla tokrat v Vavto vas

Izid zrebanja velike noveletne nagradne križanke Dolenjskega lista

NOVO MESTO - Tokratna velika noveletna nagradna križanka reševalcem ni povzročala večjih preglavic, saj je bilo rešitev sorazmerno veliko, kar 689, napak v njih pa zelo malo. Zrež je prvo nagrado - 50.000 tolarjev nameni Anici Tolar, Vavta vas 83, drugo nagrado - 30.000 tolarjev bo dobil Franc Gašper, Birčna vas 61, tretjo - 20.000 tolarjev pa Monika Tržok, Nazorjeva 1, Črnomelj.

Knjižne nagrade bodo prejeli: Slavka Gliha, Lašče 7, p. Dvor pri Žužemberku, Duška Šuklje, Bušinja vas 13, p. Suhor, Katja Jerič, Drska 38 A, p. Novo mesto, Aleksander Hribar, Pavla vas 12, p. Tržišče, Nina Bojanc, Danila Bučarja 24, p. Novo mesto, Metka Romih, Ragovska 16, p. Novo mesto, in Branko Čretnik, Šmihel 65, p. Novo mesto. Čestitamo!

• Tisti, ki najbolj naglas pridigajo, da svet potrebuje moralne prenovle, so ponavadi sami do kolen v grehu. (M. Kovač)

V jami ogromno umazane vode

Kostanjeviška jama sedaj dolga 1,5 km - Številne etaže in labirinti

KOSTANJEVICA - Jamarjem, ki raziskujejo Kostanjeviško jama, očito še ne bo zmanjkalo dela, saj vsaka nova nedeljska akcija - teh je bilo od novembra že 7 - prinese nova odkritja. Po besedah predsednika Jamarskega društva Kostanjevica Braneta Čuka je sedaj poleg že znanih 627 metrov jame na novo izmerjenih in izrisanih že okoli 800 metrov novega dela kraškega podzemlja. "Novoodkriti deli jame se v etažah, ki so polne labirintov, tako da je iz sektorja v sektor - tako smo namreč poimenovali posamezne večje

sklope jame - mogoče priti po bližnjicah. Etaže kažejo na različne časovna obdobja nastanka, saj je voda, ko se je umikala, postopoma dolbla notranjost podzemlja," je pripovedoval Braneta Čuk. Jamarji so v novem delu prvič naleteli na sečišče prelomnic, in to pod pravim kotom. Jama se nadaljuje v vseh štirih smereh, v smeri ene raziskovalci podzemlja zaradi slabe prehodnosti še niso kretili. Nove razsežnosti se obetajo tudi v smeri od velikega jezera naprej. Kot kaže, so bili novi deli

jame dlje vodoaktivni kot v znani jami, zato takšnih pogojev za nastanek kapniških tvorbo ni bilo, kljub temu pa so jamarji na večih delih odkrili prav zanimive in številne kapniške tvorbe. Posebne zanimanja je bila deležna bela siga, ki po obliki spominja na kostanjeviški otok in Krko okoli njega.

Do sedaj je bilo v novem delu odkritih 5 jezer, od katerih je bilo eno večje. Jamarji so opazovali tudi dvigovanje gladine jezer. Če se je voda v manjših štirih jezerih ob poplavi dvignila za pol metra, se je gladina v večjem jezeru dvignila kar za 5 metrov. V jami so velike količine vode, ki bi se morale merile v milijonih litrov, vendar voda očitno prinaša umazano iz hribov.

Z gotovostjo lahko trdimo, da ima Kostanjeviška jama velike razsežnosti, tako da jamarji zaradi oteženega gibanja nove dele iščejo le v smereh, ki so odprte za gibanje, opazili pa so številne stranske rove, od katerih se lahko kateri izkaže tudi za glavnega, tako da bo dela še dovolj. Jamarji so odkrili tudi povezavo med črnim rovom in novim delom jame. To bi bil lahko nov in morda lažji dostop do novega dela, saj potrebujejo jamarji za premagovanje ožin do novega dela v eno stran kar eno uro.

T. G.

Okoli Velikih Lašč hlača še do petnajst medvedov

Na zahteve lovcev oblast ne pristane na odstrel - Divjad gojimo za Evropo, škodo pa trpimo sami

VELIKE LAŠČE - Po drugi svetovni vojni je padlo na območju lovske družine Velike Lašče 26 medvedov ali povprečno vsako drugo leto en medved. "V zadnjih letih pa je bilo odstrela manj, saj Evropa hoče medvede, pri nas delajo pa težave," ugotavljajo lovci in domačini. Po odtisih medvedjih šap in po videvanju medvedov ugotavljajo lovci, da se na območju LD Velike Lašče spreha 10 do 15 medvedov, med njimi dve medvedki, od katerih ima ena enega mladiča, ena pa tri.

Poleg tega pa so še najmanj trije samci po okoli 130, 140 in 200 kg, kar spet ugotavljajo po odtisu šap. Pravzaprav pa so na tem območju medvedje že kar domače živali, prihajajo kar v vasi, v vasi Marinceki so opazili enega celo na mostu.

Ugotovitvam lovcev, da se tam sprehaja kar 10 do 15 medvedov, ni nihče pristojnih za odstrel verjel. Prav pred kratkim odstreljena medvedka (z dvema mladičema) je minulo jesen napadla v Marolčah lovca, ki je šel proti večeru gledat v okolico Marolč, kje je vaščanu običal v grabnu traktor. Ko se je vračal, je že v vasi skočila s slive predenj medvedka in za njo še dva mladiča. K sreči je imel s seboj flobert in je na medvedko, ki je bila oddaljena od njega le okoli tri m trikrat streljal, da je zbežala. Turjaški lovec Stane Hren k tem modrovanjem velikolaških lovcev dodaja, da tudi njihova lovska družina že dve leti ne bo imela dovoljenega odstrela medveda, čeprav je škoda zaradi divjadi velika. To škodo pa je treba kmetom plačati, zato so v lovski družini Turjak uvedli najvišjo članarino v Sloveniji in znaša 15.000 tolarjev (članov imajo okoli 40).

J. P.

Romantične citre

Cita Galič z najlepšimi melodijami sveta

Pri založbi Zlati zvoki je izšla kasetna in zgoščenka Cite Galič Zlate citre - Najlepše melodije sveta. Na nji so znane skladbe iz sveta klasične in zabavne glasbe, posebej prirejene za citre in mali orkester. Med skladbami najdemo tako slovito temo iz filma Tretji človek, nekaj popevkarskih večno zelenih melodij, kot sta Que Sera in Love me tender, ter bisercčke iz klasike, kot so Barkarola iz Hoffmannovih pripovedk, Brahmsova Uspavanka, Fibichova Poema, Schubertova Ave Marija idr. Za razliko od mnogih drugih albumov je bil ta narejen skoraj brez elektronskih instrumentov. Tudi citre so posnete akustično in brez odvečnih nasnemavanj. Vse skladbe je aranžiral znani kitarist Milan Ferlež, Galičeva pa spremljajo poleg njega še bobnar Mišo Gregorin, Igor Podpečan, bas kitara, harmonika in sintesajzer, klarinetist Branko Jahn, trobentar Matej Brovhan, Jože Galič, orglice.

Kaseto in zgoščenko bo v kratkem pospremila še notna zbirka. Galičeva se je namreč odločila, da bo vsak njen album pospremila knjižica z notnimi zapisi posnetih skladb, kar je vsekakor pohvalno, saj je notne literature za citre pri nas malo, zato bodo notnih knjižic veseli številni, ki pri nas citrajo; citre so namreč ponovno postale priljubljen instrument.

Citrarka Cita Galič

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Župan ne more biti kriv za propad tovarn - Ljude so še poštenei - Vera piše knjigo o zdomcih v Nemčiji - Na kolodvoru se marsikaj izve - Je žled sploh slovenska beseda?

Mira Vranešič iz Tribuč je poklicala, da bi pohvalila medicinske sestre, ki delajo v pritičju novomeške porodnišnice. Kljub obilici dela so prijazne s pacientkami in vedno pripravljene pomagati.

Marijo Lipovšek s Trdinove 5 b v Novem mestu je zbudila misel Janeza iz Črnomlja, ki je vso krivdo za propad črnomaljskih tovarn, kraje in brezposelnost zvalil na črnomaljskega župana. Po njenem je to le posledica zakonov, ki so bili sprejeti leta 1991 in 1992, saj so pred tem podjetja in ustanove delovale dobro. Po njenem je za vse krivo ljudstvo samo, ki se je na volitvah leta 1990 odločilo za nov družbeni sistem.

Sonja Kovač iz Zlebeja je poklicala vesela, ker se je prav v četrtek dopoldne prepričala, da so ljudje še poštenei. Policista sta ji namreč prinesla denarnico z denarjem in dokumenti, ki jo je bila izgubila pred novomeškim BTC-jem. Naš

la jo je starejša gospa, vendar njenega imena ni izvedela. Ker se ji ne more zahvaliti osebno, se ji za poštenost zahvaljuje preko časopisa.

Vera Kern nas je poklicala iz Nemčije, kjer živi že 30 let. Pravi, da tam ni tako lepo, kot si v domovini predstavljajo nekateri. Treba je trdo delati, če hočeš preživeti, in se ne da kar tako med službo urejati razne zadeve ali pa nakupovati. O vsem kar je v letih dela v Nemčiji doživela, bi rada napisala knjigo in jo zanima, na koga naj se obrne, da bi ji roman izdal, saj Nemcev slovenska knjiga najbrž ne zanima. Svetovali smo ji, naj knjigo najprej napiše, potem pa rokopiš ponudi kateri izmed slovenskih založb. Če ne bo uslišana, ji preostane le, da knjigo izda v samozaložbi.

Jože iz Črnomlja je povedal da na kolodvoru in drugje po mestu že dva dni poslušata komentarje o dogajanjih v državnem zboru. Sam meni, da Drnovšek če bi bil, res sam kriv za vse, kar so mu v teh dneh naprtili, ne samo da ne bi smel biti predsednik vlade, ampak bi ga morali izločiti iz družbe. Taki primitivni govori in nizki udarci, kot so jih v parlamentu poslanci zadajali drug drugemu, ne sodijo v parlament.

Anton Javorič iz Brestanice nas je posmehljivo vprašal, ali smo na Kitajskem ali v Evropi. Zадnje čase opaža, da v raznih časnikih novinarji pišemo o žledu, ki se je nabral na drevju in povzroča veliko škodo. Meni, da se motimo, saj to je navaden led. Za besedo žled do sedaj še ni slišal in meni da ni slovenska. Pa je v slovarju slovenskega knjižnega jezika piše, da je to tanka ledena obloga na drevju ali skalovju.

Franc Golob iz Stranske vasi je

potarnal nad slabo spluženimi cestami v njegovem koncu, češ da jih polovica ni spluženih, pa se zaradi tega nihče prav posebej ne sekira. Ko je bil predsednik krajevne skupnosti še Alojz Muhič, je bilo veliko bolje.

Toni Sajevec iz Mrzlovke je naš naročnik že 30 let in v četrtek še ni dobil koledarja, ki smo mu ga obljubili, čeprav je reden plačnik. Poštarji so koledarje raznašali naslednji dan, v petek, in upamo, da ga je bil deležen tudi Toni.

I. V.

KRKA ZDRAVILIŠČA
HOTELI OTOČEC
Plesno zabaviščna restavracija
TANGO
za izbran okus in navade
RESTAVRACIJA TANGO
V petek, soboto in nedeljo, 17., 18. in 19. januarja
DNEVI DOMAČIH JEDI
domača klobasa v zaseki, razni štruklji, šunka v testu, krvavice, pečenice, kuhano svinjsko stegno, mrežna pečenka, srna na gorgjanski način, pečen polnjen puran.
Na petkov in sobotni večer bo z glasbo za domače vzdusje poskrbel ansambel Objem
Dobrodošli!

Dolenjske Novice.
1885-1919
kratkočasnice izbral Jože Dular
Dober glasovir
"Milostljiva, pridem, da uglašim vaš glasovir."
"Saj vas vendar nisem za to naprosila."
"Vi ne, toda vaš sosed me je naprosil in mi tudi že dobro plačal!"
Pri naboru
Vojaški zdravnik: "Imate kako napako?"
Jozelj: "Jezik se mi zapleta!"
Zdravnik: "To nič ne dé - pri vojaki se mora tako ali tako jezik za zobmi držati!"
Dobro ga je zavrnil
A: "Včeraj sem bil na plesu tako imenitna oseba, da se je vse okoli mene vrtele."
B: "Ali ste bili tako pijani?"
Samogovor pijančka
"Jaz ne vem, kako je to. Kadar vidim, da kdo šnops pije, mi postane slabo, in če mi je slabo, moram šnops piti!"

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!
Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa le opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Pristuhnil nam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068)323-606 vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno pristuhnil.